

Tirsdag den 25. oktober 2016 (D)

1

8. møde

Tirsdag den 25. oktober 2016 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til justitsministeren om konsekvenser af Danmarks udtrædelse af Europol.

Af Zenia Stampe (RV) m.fl.

(Anmeldelse 13.10.2016).

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 6:

Forespørgsel til statsministeren om regeringens værdipolitik med fokus på indvandringen.

Af Søren Espersen (DF) m.fl.

(Anmeldelse 14.10.2016).

3) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 3:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks tilslutning på mellemstatsligt grundlag til EU's direktiv om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet.

Af justitsministeren (Søren Pind).

(Fremsættelse 05.10.2016. 1. behandling 11.10.2016. Betænkning 14.10.2016).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven. (Ændrede krav til ejerregistrering, betinget lovliggørelse af kapitalerjrlån m.v.).

Af erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen).

(Fremsættelse 05.10.2016).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om ændring af varemærkeloven og forskellige andre love. (Styrket indsats mod piratkopiering ved etablering af en særlig enhed om håndhævelse og piratkopiering samt overførsel af gebyrindtægter).

Af erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen).

(Fremsættelse 05.10.2016).

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om investeringsforeninger m.v., lov om værdipapirhandel m.v. og forskellige andre love. (Forhøjelse af bødeniveauet for overtrædelse af lov om finansiel virksomhed, udpegning af systemisk vigtige finansielle institutter (SIFI), krav til egnethed og hæderlighed for nøglepersoner i SIFI'er, aflønningsregler for finansielle virksomheder m.v., lempelse af kapitalkrav for fondsmæglerselskaber, udvidelse af tilsyns- og kontrolbeføjelser for Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen for at imødegå markedsmissbrug m.v.).

Af erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen).
(Fremsættelse 13.10.2016).

7) Forhandling om redegørelse nr. R 3:

Udenrigsministerens redegørelse om samarbejdet i Arktis.

(Anmeldelse 14.10.2016. Redegørelse givet 14.10.2016. Meddelelse om forhandling 14.10.2016).

Kl. 13:00

Meddelelser fra formanden

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Martin Henriksen (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 15 (Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod minareter) og

Beslutningsforslag nr. B 16 (Forslag til folketingsbeslutning om EU-borgeres medvirken til dokumentation af lovligt ophold i Danmark).

Johanne Schmidt-Nielsen (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 17 (Forslag til folketingsbeslutning om fortsat modtagelse af kvoteflygtninge).

Christian Langballe (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 18 (Forslag til folketingsbeslutning om den europæiske menneskerettighedskonvention).

Holger K. Nielsen (SF) og Jacob Mark (SF):

Beslutningsforslag nr. B 19 (Forslag til folketingsbeslutning om kommuners indkvartering af flygtninge i andre kommuner.

Titler på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk. (jf. ovenfor).

Fra Statsrevisorerne har jeg modtaget meddelelse om, at Peder Larsen, Socialistisk Folkeparti, er valgt som formand, og Henrik Thorup, Dansk Folkeparti, er valgt som næstformand for Statsrevisorerne.

Valget sker for ét år med virkning fra den 1. oktober 2016.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til justitsministeren om konsekvenser af Danmarks udtrædelse af Europol.

Af Zenia Stampe (RV) m.fl.

(Anmeldelse 13.10.2016).

Sammen med dette punkt foretages:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 6:

Forespørgsel til statsministeren om regeringens værdipolitik med fokus på indvandringen.

Af Søren Espersen (DF) m.fl.

(Anmeldelse 14.10.2016).

Kl. 13:01

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af disse forespørgsler, be-
tragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 3:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks tilslutning på mellemstatsligt grundlag til EU's direktiv om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet.

Af justitsministeren (Søren Pind).

(Fremsættelse 05.10.2016. 1. behandling 11.10.2016. Betænkning 14.10.2016).

Kl. 13:02

Forhandling

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Er der nogen, der ønsker at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:02

Afstemning

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse.

Afstemningen er slut.

For stemte 88 (S, V, EL, LA, ALT, RV, SF og KF), imod stemte 22 (DF), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er vedtaget [og vil blive sendt til justitsministeren].

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven. (Ændrede krav til ejerregistrering, betinget lovliggørelse af kapitalejerlån m.v.).

Af erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen).

(Fremsættelse 05.10.2016).

Kl. 13:03

Forhandling

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet, og det er hr. Thomas Jensen, Socialdemo-
kratiet. Værsgo.

Kl. 13:03

(Ordfører)

Thomas Jensen (S):

Tak, formand. Overordnet vil jeg sige at lovforslaget rummer nogle positive elementer i kampen mod skatteunddragelse, men det rummer desværre også nogle knap så fornuftige tiltag og tiltag om kapitalejerlån. Lad mig tage det positive først.

For det første foreslås det at gøre registrering af ejeroplysninger til en forudsætning for registrering af nye kapitalselskaber. Formålet er at sikre større gennemsigtighed og modvirke økonomisk kriminalitet, herunder skatteunddragelse. I dag skal ejeroplysninger også registreres, men der stilles ikke krav om, at dette skal ske samtidig med registrering af nye selskaber, hvilket medfører, at pligten ikke altid overholdes. Og da man må formode, at der ved etableringen af et kapitalselskab er kendskab til selskabets ejere, burde registreringen kunne foretages med det samme. Det synes Socialdemokratiet ville være et godt og nyttigt redskab i kampen mod skatteunddragelse, og derfor kan vi støtte dette første element.

For det andet foreslås det, at kapitalselskaber skal kunne sendes til tvangsopløsning, hvis selskabet ikke har foretaget nogen form for ejerregistrering. Fristen for ejerregistrering sættes til 2 uger og er dermed sammenfaldende med den generelle anmeldelsesfrist i selskabsloven. Inden en eventuel tvangsopløsning vil selskaberne få en frist til at registrere deres ejere, ligesom der er mulighed for genoptagelse under en række nærmere betingelser. Det element er ganske fornuftigt, og det er en god motivationsfaktor for selskaberne med en sådan sanktionsmulighed til at få bragt ejerregistreringen i orden. Det kan vi også støtte.

For det tredje er det sådan, at iværksætterselskaber får mulighed for at få kapitalforhøjelser, og det kan ske dels som nu ved indskud af kontanter, dels som det nye ved en fondsforhøjelse, hvor selskabet overfører en del af selskabets frie reserver til selskabskapitalen. Det ser umiddelbart fornuftigt ud, at der åbnes op for denne mulighed.

For det fjerde foreslås det, at virksomhederne får mulighed for lovligt at yde kapitalejerlån til ledelse og bestyrelsesmedlemmer, og det kan ske under visse betingelser. Lånet skal bl.a. kunne rummes inden for de frie reserver, ydes på sædvanlige markedsvilkår og godkendes af selskabets generalforsamling eller af ledelsen efter bemyndigelse hertil af generalforsamlingen.

Samtidig foretages en ændring af årsregnskabsloven, som skal sikre, at det fremgår klart af regnskabet, at selskabet har anvendt frie midler til udlån. Det lyder jo umiddelbart tilforladeligt, men vil en lovliggørelse af kapitalejerlån slet ikke give nogen problemer eller smuthuller? Her vil jeg godt minde om, at det primære formål bag de eksisterende regler har været at beskytte selskabets kreditorer mod, at selskabets ledelse og kapitalejere bevilger sig selv lån, som så kan påføre selskabet og dermed dets kreditorer et tab. F.eks. står der i bemærkningerne til lovforslaget, og jeg citerer:

»Hvis virksomheden ikke har fravalgt revision, vil en revisor i forbindelse med revisionen af virksomhedens årsrapport skulle kontrollere, at betingelserne for lovligt at kunne yde et lån er overholdt«.

Men hvad sker der så, hvis virksomheden rent faktisk har fravalgt revision? Så vil Erhvervsstyrelsens regnskabskontrol have meget svært ved at opdage ulovligheder, og som det direkte fremgår af bemærkningerne, vil – og jeg citerer – »Erhvervsstyrelsens kontrolindsats primært fokusere på de største lån«. Med andre ord vil de mindre lån ikke være i søgelyset. Denne del af lovforslaget kan Socialdemokratiet ikke støtte.

Så er der det femte element, der foreslås, nemlig at visse virksomheder i regnskabsklasse C og D, dvs. virksomheder med en balancesum på over 36 mio. kr. om året, i deres årsregnskab kan undlade oplysninger om egenkapital og resultat i datterselskaber og associerede virksomheder, der indgår i koncernregnskabet. Det er igen et skridt i den forkerte retning, hvor gennemsigtigheden og dermed oplysninger om egenkapital og resultat i dattervirksomheder ikke længere vil være tilgængelig på samme måde som i dag.

Afsluttende vil jeg sige, at der er dele af lovforslaget, som Socialdemokratiet er for, og andre dele, vi ikke kan støtte. Ud fra en samlet vurdering vil det derfor være nærliggende at bede ministeren om, at lovforslaget deles i to dele, så vi kan støtte den del om ejerregistrering, tvangsopløsning og iværksætterselskaber, men ikke støtte den del om kapitalejerlån og datterselskaber. Socialdemokratiet vil selvfølgelig afvente ministerens stillingtagen hertil og ser frem til et grundigt udvalgsarbejde.

Jeg skal lige her til sidst hilse fra Det Radikale Venstres ordfører, som desværre ikke kunne være i Folketingssalen i dag. De støtter også en opdeling af lovforslaget, dog vil Det Radikale Venstre på baggrund af udvalgsarbejdet tage endelig stilling til det med kapitalejerlån og datterselskaber.

Kl. 13:08

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Den næste ordfører er hr. Hans Kristian Skibby. Værsgo.

Kl. 13:08

(Ordfører)

Hans Kristian Skibby (DF):

Tak. Det er jo altid en fornøjelse at få lov til at komme efter en ordfører, som fortæller, hvad hele lovforslaget går ud på. Så det behøver jeg sådan set ikke at gå så meget i dybden med. Relativt set er det jo ikke et kompliceret lovforslag, men det er et lovforslag, som indeholder en række initiativer, som skal understøtte nogle forbedrede rammevilkår for etablering og drift af selskaber her i Danmark. I Dansk Folkeparti er vi jo egentlig tilhængere af, at de her initiativer bliver gennemført i den udstrækning, at det er til gavn for de danske interesser.

Hvad angår registrering af ejeroplysninger, er det noget, der allerede er gældende i den lov, vi indførte, så vidt jeg husker sidste år. Men det, der har været udfordringen, har jo været, at man nogle steder ikke har valgt at gøre det i forbindelse med etableringen af nye selskaber. Og der vil man jo så gerne have præciseret, at det er noget, der skal gøres up front den dag, hvor man etablerer sine virksomheder i Danmark.

Det vil være med til at skabe gennemsigtighed, og det vil også medvirke til – som det bl.a. også er præciseret i ministerens skriftlige fremsættelse – at vi har større mulighed for at bekæmpe økonomisk kriminalitet, også de steder, hvor der decideret er skatteunddragelsessager.

Så er der tvangsopløsninger af kapitalselskaber, hvis de undgår ejerregistrering. Jeg synes næsten, det siger sig selv, at hvis man som virksomhed culpøst, forsætligt, vælger ikke at udfylde de ejerregistreringer, som skal til, så er det jo helt på sin plads, at vi har mulig-

hed for at sanktionere over for de enkelte kapitalselskaber, herunder også med en eventuel tvangsopløsning.

Den sidste del, jeg vil nævne, er omkring det her med de forbedrede vilkår for kapitalejerlån. Vi er egentlig enig med regeringen i principperne om, at kapitalejerlån kan være gavnlige, og jeg synes også, det er præciseret rimelig klart i lovforslagets bemærkninger, at det selvfølgelig skal gøres ud fra den betragtning, at i de tilfælde, hvor man gør det, er man også forpligtet til, at der skal betales renter osv., så man ikke har en alt for gunstig virkning på det i forhold til det. Vi er helt med på, at kapitalejerlån skal under kontrol, og vi synes egentlig også, at de allerede i dag er det. Men med det her lovforslag ser det i vores optik ud til, at det giver bedre vilkår for virksomhederne i de virksomheder, hvor der også er økonomisk frirum til at involvere sig i kapitalejerlån.

På den baggrund er vi positivt indstillet over for lovforslaget. Vi vil ikke endeligt sige ja eller nej i dag. Jeg synes, det er fair nok, at vi også får de ting belyst, som Socialdemokraternes ordfører var inde på, specielt i forhold til kapitalejerlån. Og så må vi jo se i udvalgsarbejdet, om der er nogle af de ministerbesvarelser, vi får, og måske de høringssvar, der kommer efterfølgende, som giver anledning til, at vi skal ændre på lovens bogstav. Men det må komme i forbindelse med udvalgsarbejdet. Tak.

Kl. 13:11

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Så er det hr. Torsten Schack Pedersen, Venstre. Værsgo.

Kl. 13:11

(Ordfører)

Torsten Schack Pedersen (V):

Hvis det var nemt som anden ordfører at beskrive, hvad lovforslaget indeholder, bliver det endnu nemmere at være tredje ordfører på talerstolen. Lad mig alligevel bare opridsede nogle af de centrale pointer i lovforslaget.

Vi har jo tidligere lavet en bred aftale om, at vi skal have et register over de reelle ejere i vores virksomheder. Det skal være tilgængeligt. Det giver god mening, både fordi det sikrer skatteoplysninger, men også fordi det kan bruges til bekæmpelse af terror og hvidvask og alt muligt andet. Det giver rigtig god mening, at vi har et ejerregister, der giver et retvisende billede. Der er så stadig væk nogle udfordringer med det. Derfor giver det rigtig god mening, at når man stifter et selskab, skal man selvfølgelig sørge for at indberette de relevante ejerforhold til ejerregisteret. Og der, hvor der stadig væk er nogle udeståender, sidestiller man manglende indberetning til ejerregisteret med eksempelvis manglende indberetning af et årsregnskab. Det er en fornuftig ligestilling. Så er det de velkendte regler, der er gældende. Det er jo ikke sådan, at eksempelvis en virksomhed bliver tvangsopløst over natten, hvis ikke man sørger for, at oplysninger er til stede. Man varsles 2 gange med 4 ugers mellemrum på samme måde, som vi kender det fra regnskaberne, så det giver rigtig god mening, at tingene sidestilles og vi sørger for, at der register, som vi har aftalt, også reelt bliver fuldgældigt og dækkende.

Lovforslaget har også bestemmelser, som de tidligere talere har været inde på, om, hvordan man definerer egenkapitalen i vores nye iværksætterselskaber. Det giver rigtig god mening at få skabt den klarhed, så der også kan ske en omkonvertering af overskud til egenkapital i iværksætterselskaberne. Det skaber vi en fuldstændig klarhed over med det her lovforslag.

Så er der det, som Socialdemokraterne måske brugte mest tid på, nemlig kapitalejerlånene. Jeg må sige, at fra Venstres side er vi meget tilfredse med den del af lovforslaget, for det er en dansk overimplementering af EU-reglerne, og vi kan se, at der er en lang række af vores nabolande, som ikke har de samme bestemmelser, og der foregår tingene altså ganske fornuftigt. Jeg tror, det er tilbage fra 1982, at man lavede nogle af de her regler. Efterfølgende er der taget andre

initiativer, som skal sikre, at der ikke sker en maskeret udlodning gennem låntagning i form af lån af penge i ens eget selskab, så man dermed undslår sig for at betale skat. Det er der rettet op på, idet der sker en beskatning, men samtidig har vi et eksplicit forbud mod, at et selskab måtte kunne give mulighed for kapitalejerlån. Det er altså dobbeltregulering. Jeg bemærker selvfølgelig også i høringssvarene, at der er nogle, der mener, at så skal vi ophæve den beskatning, der sker. Det vil jeg sige nok bliver en kende for lukrativt, for så havner vi i det problem, som man tidligere forsøgte at håndtere. Så jeg synes, det giver god mening, at vi sørger for, at erhvervsreguleringen er trimmet og vi ikke har nationale særkrav på områder, hvor vi ikke har voldsomt gode begrundelser for det. Når det fungerer i nogle af vores nabolande, synes vi, det giver rigtig god mening fra Venstres side, og derfor støtter vi lovforslaget.

Jeg har lovet at hilse fra Det Konservative Folkeparti og sige, at de også støtter forslaget.

Kl. 13:15

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Der er en kort bemærkning fra fru Lisbeth Bech Poulsen, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:15

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Tak. Jeg er lidt nysgerrig på ordførerens holdning til lån til kapitalejere, for jeg synes ikke, at det er nok at sige, at i andre lande gør man det på en anden måde, eller at det er overimplementering. Vil ordføreren ikke fortælle mig, hvorhenne nødvendigheden i det her ligger, og hvorhenne nytten i at få ændret reglerne ligger? Altså: Hvorfor mener Venstre, uagtet hvad andre lande gør, at det her skal til, at det er nødvendigt?

Kl. 13:15

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 13:15

Torsten Schack Pedersen (V):

Vi synes, det giver god mening, at virksomhederne har den mulighed, i stedet for at vi på Christiansborg siger: Det må man pr. definition ikke. Og hvis det at foretage sig de her ting er en hensigtsmæssig måde for virksomheden at stille lån til rådighed på, synes vi sådan set, muligheden skal være der. Det er grundlæggende derfor, vi gør det. Hvorvidt virksomhederne vil gøre brug af det eller ej, er op til virksomhederne selv at afgøre.

Kl. 13:16

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Fru Lisbeth Bech Poulsen.

Kl. 13:16

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Det blev jeg ikke så meget klogere af – altså hvorfor det var en god idé – ud over at virksomhederne ønsker det. Gør det ikke også indtryk på ordføreren med nogle af de høringssvar, der er kommet? Vi er i en tid, hvor grænsen for, hvornår man skal have revision, er sat ret højt, og hvor der i hvert fald er et SKAT, der på ingen måder fungerer, så er der ikke, som det påpeges i nogle af høringssvarene, en lang række af risici ved det, bl.a. at det her egentlig kan ende i noget frygteligt rod? Og hvor er den store gevinst? Hvor er nødvendigheden af, at man bliver nødt sætte virksomhedens kapital på spil for at yde lån?

Kl. 13:16

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg synes ikke, at den beskrivelse, som SF's ordfører kommer med, er helt retvisende. Det er ikke sådan, at der bliver frit slag. Hvis man laver et kapitalejerlån til sig selv, jamen så ifalder man fortsat skattepligt efter de regler, der gælder der. Der er også, som der står i lovforslaget, det forhold, at det skal ske af robust egenkapital, altså at det skal være af opsøret overskud, at man skal gøre det. Man skal ikke gøre det på en måde, hvormed man kan svække selskabets position over for kreditorerne. Det er sådan set det samme, der gælder i nogle af de landes regler, som jeg har refereret til.

Fra Venstres side synes vi grundlæggende, at vi skal have en erhvervsregulering, der er så smidig og effektiv som muligt. Når der er danske særkrav, stiller vi os altid kritisk over for dem, og vi synes, at den her bestemmelse er unødvendig, og ændringen af den giver virksomhederne en større fleksibilitet, uden at det går på kompromis med f.eks. kreditorernes position over for selskabet.

Kl. 13:18

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det hr. René Gade, Alternativet. Værsgo.

Kl. 13:18

René Gade (ALT):

Det er et enkelt spørgsmål, som måske lige kan besvares her, og ellers må jeg tage det senere. Det drejer sig om ændringen af oplysningskrav om datterassocierede virksomheder. Jeg ser ikke umiddelbart noget faresignal i høringssvarene, og jeg er egentlig som udgangspunkt rimelig kritisk over for det her punkt, men der er ikke rigtig nogen, der har noget at anmærke, og det kan jo være, fordi det netop bare er en hjælp, sådan at det egentlig forbedrer vores konkurrencevilkår. Jeg havde en frygt for, at der så måske var nogle tal, der ikke kom frem, som de skulle, eller at der var noget, der kunne skjules nogle steder. Kan ordføreren hjælpe mig lidt på vej: Er der noget, som ordførerens parti har overvejet i forhold til at se på nogle problemer i den del, altså, at det ikke kun er godt, men at der kunne være nogle elementer, man skulle være opmærksom på?

Kl. 13:18

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:18

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg synes egentlig, at der næsten ligger en besvarelse i spørgsmålet fra spørgeren selv, i og med at det jo plejer at være godt belyst, når vi kigger på de høringssvar, vi modtager. Og det har, som hr. René Gade siger, jo ikke været noget, der har givet anledning til den bekymring, som hr. René Gade åbenbart umiddelbart har på området. Og jeg må sige, at det heller ikke var et punkt, som jeg var bekymret for overhovedet, da jeg første gang kastede mig over lovforslaget. Så jeg vil igen sige, at jeg mener, det er en fornuftig lempelse, som prøver at fjerne nogle af de ting, som kan give bøvnl og besvær, uden at det på nogen måde skaber en risiko for, at der er relevante oplysninger, der går tabt.

Kl. 13:19

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Hr. René Gade.

Kl. 13:19

René Gade (ALT):

Jeg så først her sent i går, at Oxfam IBIS også havde været inde og komme med en generel kommentar til lovforslaget og også gerne ville høres fremadrettet. Jeg tager selvfølgelig dialogen videre med

dem. Men er der en bestemt grund til, at man ikke har dem med i de her høringsvar? Ved ordføreren det?

Kl. 13:19

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Ordføreren, værsgo.

Kl. 13:19

Torsten Schack Pedersen (V):

Nej, høringslisten og hvem det er sendt ud til, må jeg indrømme at jeg ikke har siddet og nærstuderet. Men det er jo fint, at hvis der er nogle, der føler, at de har noget på hjertet, så har de mulighed for at rette henvendelse til os, og så må vi jo kigge på det under udvalgsarbejdet, altså om der skulle være noget, som vi måtte have overset. Det har jeg svært ved at forestille mig, men det får vi jo god lejlighed til at diskutere under udvalgsarbejdet.

Kl. 13:20

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det hr. Thomas Jensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 13:20

Thomas Jensen (S):

Tak. Det var ordvekslingen med fru Lisbeth Bech Poulsen, der giver mig anledning til, at jeg også lige vil stille et spørgsmål. Det er nemlig sådan med hensyn til kapitalejerloven – den udtrykte jeg jo min skepsis om i min ordførertale – at jeg har det sådan, at vi ikke nu skal stå her i salen og tale os væk fra hinanden. Jeg synes godt, at vi kan prøve at tale os tættere på hinanden og finde en forståelse af, hvad det er, der helt præcist er op og ned i den lovgivning, der her foreslås.

Det, jeg bare vil sikre mig, er jo det der med – og det er jo det primære formål med loven – at kreditorer ikke lige pludselig står med en lang næse, fordi der er nogen i et selskab, der har bevilget sig selv lån, og så bliver selskabet lukket, og så er der nogle, der står med håret i postkassen.

Derfor vil jeg egentlig bare spørge Venstres ordfører stille og roligt: Mener Venstres ordfører, at vi med det her lovforslag ikke kommer til at se sådan nogle sager, hvor der er nogle, der kommer til at stikke af med kapitalejerlån, de har givet sig selv, og så er der nogle kreditorer, der står tilbage og, ja, ikke får nogen penge?

Kl. 13:21

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:21

Torsten Schack Pedersen (V):

Det ville nok være en kende modigt, hvis jeg nu her fra Folketingets talerstol kunne udstikke en garanti for, at der aldrig mere ville være et selskab, der snød på vægten og løb med pengene og efterlod en regning hos kreditorerne. Men jeg tror bare ikke, at det er det her lovforslag, der kommer til at gøre det.

Det er klart, at i og med man ifalder skattepligt, hvis man gør det, skal der være meget god grund til, at man synes, det er attraktivt at lave det. Man kan jo sige, at man grundlæggende har haft en dobbeltregulering. Altså, reglerne, tror jeg, går tilbage, som jeg sagde i min ordførertale, til 1982, og efterfølgende er der bl.a. lavet den her skattestramning, som betyder, at man ikke, kan man sige, kan camouflere løn eller udbytte til sig selv ved at kalde det et lån, uden at det får den samme skattemæssige behandling, som hvis man havde trukket pengene ud som løn eller udbytte.

Derfor må jeg sige, at jeg ikke deler den umiddelbare skepsis om, at det nu bliver et Klondyke. Altså, det er understreget, at det skal være af selskabets frie midler; ligesom man heller ikke må lave ak-

tiudbytte, hvis der ikke er egenkapital til det, er det på samme måde gældende her. Og på den måde kan man sige, at værnsreglerne er nogle af dem, der er velkendte, og som vi bruger i andre sammenhænge.

Kl. 13:22

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Hr. Thomas Jensen, værsgo.

Kl. 13:22

Thomas Jensen (S):

Som jeg også sagde i mit forrige spørgsmål, skal vi jo ikke tale os fra hinanden. Og jeg har bestemt ikke udtrykt, at det er et Klondyke, der åbnes op for her. Jeg synes bare, jeg har en naturlig skepsis. Og selv om jeg ikke bad om en garanti, bliver jeg jo lidt bekræftet af det, ordføreren siger fra talerstolen, nemlig at man ikke kan give en garanti for, at der ikke kan være nogle problemer omkring det her, altså at der er nogle, der vil benytte reglerne forkert.

Derfor er det også bare sådan, at jeg ser frem til udvalgsarbejdet sammen med Venstre, så vi kan stikke dybere ned i det her for at få en sikkerhed for, at det her med kapitalejerlån bliver landet på den mest forsvarlige måde, sådan at vi sikrer, at der ikke er nogen, der kommer til at stå og blive snydt ude i det danske samfund. Tak.

Kl. 13:23

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:23

Torsten Schack Pedersen (V):

Jamen det formål at vi jo fuldstændig enige om. Altså, vi ville jo ikke foreslå det her, hvis vores opfattelse var, at det ville skabe problemer. Vi har foreslået det, fordi der er tale om en dansk overimplementering, som vi ikke ser nogen grund til, på et område, hvor de oprindelige regler som sagt går tilbage til 1982, og hvor der er lavet andre tiltag, der er langt mere virksomhederne uden at betale skat.

Selvfølgelig skal kreditorbeskyttelsen være til stede. Sådan som jeg har kendskab til, hvad man gør i vores nabolande, er det i høj grad det, vi låner os op ad, men vi får jo god mulighed for at grave dybere i det under udvalgsarbejdet og se, om ikke vi kan finde hinanden, i forhold til at det her er en fornuftig lempelse, uden at det svækker tilliden til virksomhederne.

Kl. 13:24

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 13:24

(Ordfører)

Pelle Dragsted (EL):

I Enhedslisten har vi det ligesom den socialdemokratiske ordfører lidt blandet med det her forslag. For der er gode og fornuftige elementer i det, og så er der elementer, som vi ikke kan støtte. Og det stiller os selvfølgelig i en lidt besværlig situation. Vi synes som udgangspunkt, at det er rigtig positivt, at der nu kommer strengere krav til ejerregistrering.

Der er taget forskellige initiativer på området, og det er jo også positivt, men når det så fremgår af materialet, at det stadig går for langsomt med at få registreret ejerne, er det en rigtig god idé, at vi som politikere reagerer. En god registrering af ejere er jo et af de vigtigste midler til at undgå økonomisk kriminalitet, hvidvaskning af penge og ikke mindst skatteunddragelse.

Så er der måske nogle, der vil tænke, at vi i Danmark ikke har brug for at stramme den skrue yderligere, men det er jo desværre ubestrideligt, at også danske selskaber er blevet brugt til forskellige former for hvidvaskning af penge. Så det her synes vi er rigtig fornuftigt, og det kan vi varmt støtte.

Til gengæld er vi ligesom den socialdemokratiske ordfører skeptiske over for lovgivningen af kapitalejerlån. Der er jo to grunde til, at man i sin tid gjorde det her ulovligt, dels skulle kapitalejerne ikke have mulighed for at hive penge ud af selskabet, så kreditorerne stod tilbage med en lang næse, dels kan kapitalejerlån også muliggøre en skattefinte, som andre ordførere også har været inde på. Og det er derfor, vi har haft de her fornuftige regler i Danmark i mange år.

Argumentet for at fjerne dem er så, at andre EU-lande ikke har disse regler. Og det er jo ikke et særlig godt argument for at ændre dansk lovgivning, at andre lande har dårligere regler. Altså, det kan være rigtig fint ikke at overimplementere EU-lovgivning, hvis det er, fordi det er en uhensigtsmæssig lovgivning. Men hvis der er tale om en bedre lovgivning end den, de øvrige lande har, så er det jo dumt at ændre på den.

Jeg synes da også, at man skal lægge mærke til, at flere af høringssvarene – både fra Dansk Erhverv og fra FSR - danske revisorer – peger på, at det her kan blive et stort problem. Ja, selv Finansrådet, som jeg ellers sjældent nævner her fra talerstolen som en allieret i nogen som helst spørgsmål, advarer imod det her. Det er, fordi det øger kompleksiteten, og det giver potentielt nogle smuthuller for skattespekulation. Og når vi oven i købet ved – som fru Lisbeth Bech Poulsen også var inde på – at SKAT står i en historisk krise og pengene sådan set fosser ud af statskassen som følge af de problemer, der er i SKAT, så synes vi måske ikke, det er det helt rigtige tidspunkt at åbne op for nye skattefinter, så SKAT får endnu større problemer med at sørge for, at der faktisk svares den rigtige skat.

Så er vi heller ikke spor begejstrede for den her lempelse i forhold til oplysningskravet om egenkapital og resultat i datterselskaber. Det er jo ikke mere end et år siden, vi indførte nogle regler, og nu vil man altså gå ind og lempe på de regler. Jeg vil også gerne til ministeren sige, at jeg synes, det er et problem, at nogle af de organisationer – herunder Oxfam IBIS, som har arbejdet med de her spørgsmål i mange år og er en vigtig stemme i den offentlige debat – på trods af at have bedt om det endnu ikke er blevet høringspart i de her spørgsmål. De har så sendt os et høringssvar meget hurtigt – privat, kan man sige – i går, og de peger også på, at det er et problem, at Danmark i det her tilfælde kunne gå forrest, men i stedet for altså nu sender et signal om, at nu lemper vi altså de her regler igen.

Vi har jo et kæmpestort problem globalt med, at virksomheder flytter rundt på overskud og på den måde undgår skat og i det hele taget skaber en så kompleks ejerskabsstruktur, at det er meget, meget svært for skattevæsenet ikke bare i Danmark, men jo i endnu højere grad f.eks. i udviklingslandene at følge med. Og den bedste måde at håndtere det på er jo altså ved, at vi får maksimal transparens, med hensyn til hvor virksomhederne tjener deres penge, så man kan begynde at gennemskue hele det her globale skattecirkus. Og her burde vi altså gå forrest i Danmark og ikke begynde at gøre det mere uigennemskueligt.

Som sagt er der gode og dårlige elementer i det her, er derfor vil jeg også gerne ligesom den socialdemokratiske ordfører opfordre ministeren til at overveje, om forslaget skal deles op i flere dele.

Kl. 13:28

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. [Lyddudfald] ...

Kl. 13:29

(Ordfører)

Joachim B. Olsen (LA):

Tak. Jeg skal gøre det ganske kort. Vi er positive over for det her lovforslag. Vi synes, at der er god fornuft næsten hele vejen rundt i det her lovforslag.

Der bliver rejst nogle spørgsmål, også i høringssvarene, i forhold til det her med kapitalejerudlån, hvor man ønsker at fjerne et forbud mod det, hvor DI og andre, bl.a. Dansk Erhverv, også har nogle forbehold, herunder Finansrådet, som Enhedslisten var inde på. Det vil vi sådan set gerne have uddybet i udvalgsarbejdet. Men da vi er for, at vi ikke overimplementerer lovgivning i Danmark, er vi positive over for lovforslaget i sin helhed.

Kl. 13:29

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Så er det hr. René Gade. Alternativet. Værsgo.

Kl. 13:30

(Ordfører)

René Gade (ALT):

Tak. Mine pointer er nærmest blevet sagt af hr. Pelle Dragsted for et kort øjeblik siden og af hr. Thomas Jensen fra Socialdemokratiet. Derfor vil jeg egentlig fokusere på noget andet. Vi er også kritiske over for et par elementer i lovforslaget, men særlig det, at man gentagne gange ikke indbyder i vores øjne meget relevante høringspartier i det her, er ærgerligt. Oxfam IBIS er i hvert fald på det her område nogen, jeg støtter mig rigtig meget op af. Ikke at jeg altid tager det for gode varer, eller at det altid er sandheden, men der kommer nogle vinkler på de ting, vi sidder og arbejder med herinde, som bare er anderledes, og man tillader sig at se tingene fra et andet perspektiv.

Derfor synes jeg faktisk, at det er ret kritisabelt, at jeg i det arbejde, jeg sidder og laver med at kigge høringssvarene igennem, faktisk ikke rigtig finder noget, der finder blinde vinkler i den del omkring tal, der ikke behøver at blive oplyst på grund af konkurrencemæssige fordele – hvis de faktisk findes derude. Der synes jeg vi må gøre et større arbejde for at få nogle flere forskellige svar med. Det vil være mit hovedfokus.

Generelt skal vi simpelt hen sikre, at vi ikke netop åbner flere porte til skattesnyd på den ene eller anden måde. Jeg er helt tryk ved, at det bestemt heller ikke er regeringens ønske, men vi skal passe på med at åbne porte, som så bliver udnyttet, selv om vi ikke tror, at de bliver det, for jeg synes, vi mange gange har set, at det kan ske.

Kl. 13:31

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til hr. René Gade. Den næste ordfører er fru Lisbeth Bech Poulsen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 13:31

(Ordfører)

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Det her lovforslag er jo en blandet omgang, som flere af min kolleger også har været inde på, og derfor kommer jeg på vegne af SF også til at uddele både lidt ris og ros. Jeg tror faktisk, at der er en del af partierne herinde, der er ret enige om, at der både er nogle gode ting i det her forslag, og nogle ting, man ikke kan være med til. En del af lovforslaget handler om det offentlige ejerregister og ikke om information vedrørende reelle ejere. Det er jo en diskussion, vi har haft længe. Altså, der er en substantiel forskel. Det her er en forbedring, og ros for det, det støtter vi selvfølgelig, men regeringen må, som vi har diskuteret, også snart fremsætte et forslag om et officielt register over reelle ejere.

I forhold til tilbagerulning af rapporteringskrav for regnskabsklasserne D og C er vi i SF i lighed med flere af de andre partier meget kritiske over for, at man har lagt snittet, hvor man har. Vi har brug for mere transparens. Vi har brug for, at virksomhedernes officielle rapportering som en del af deres CSR-forpligtelser går hele vejen igennem. Det er lidt den samme diskussion, vi har i forhold til land til land-rapporteringen, nemlig at vi altså ender med nogle blinde vinkler, hvis vi ikke får det hele med. Vi ønsker også et højere rapporteringskrav for de her to regnskabsklasser. Vi synes, at grænsen simpelt hen er sat forkert.

Så har jeg nogle lidt mere specifikke kommentarer. I forhold til den ordning, som regeringen foreslår, om virksomhedsregistrering i det offentlige ejerregister, så er det rigtig vigtigt, at offentligheden har adgang til informationer om virksomhedens ejere. Det er et fuldstændig grundlæggende instrument til at undgå skatteunddragelse og skattesnyd. Det er et meget vigtigt instrument, så ros til regeringen for at komme med det og også for, at det skal ske samtidig med etableringen af selskabet og ikke – med den formulering, der var før, og som er rimelig vag – at det skal ske hurtigst muligt.

Men vi er i SF kritiske over for ændringsforslaget til årsregnskabsloven, da vi mener, at forslaget udhuler kravene til selskaber i regnskabsklasse C og D. I ændringsforslaget opstiller man muligheden for, at virksomheder kan undgå at angive vigtige finansielle informationer om deres datterselskaber og andre tilknyttede virksomheder i form af egenkapital og årsresultat, og det er vi altså meget imod, jævnfør de bemærkninger, jeg også kom med før. For den model, man så vælger for et konsolideret årsregnskab, kan ikke indeholde alle de informationer, som vi har brug for.

Så i tråd med nogle af mine kolleger ønsker vi også lovforslaget delt, så vi kan stemme for de ting, vi synes er positive, og det er i forhold til ejerregistrering og tvangsopløsning. Men nogle af de andre ting, jeg nævnte, og selvfølgelig også kapitalejerlån – det glemte jeg helt at komme ind på, for det har jeg stillet spørgsmål til de andre ordførere om – er vi også meget imod. Vi kan simpelt hen ikke se grunden til, at vi skal udvide kredsen af personer, der kan modtage lån, jævnfør også mine bemærkninger tidligere om, at det altså er en kæmpe usikkerhedsfaktor specielt i en tid, hvor kontrollen er minimal. Jeg fik ikke svar fra Venstres ordfører på, hvori den store nødvendighed i at udvide kredsen af dem, der kan modtage lån fra virksomhederne, består. Jeg noterer mig jo også, at der både er kritik fra DE, fra revisorerne og fra Finansrådet, så det ønsker vi også uddybet fra ministerens side.

Min allersidste bemærkning angår et lille irritationsmoment. Det er efterhånden blevet omkostningsfrit at tale om overimplementering heroppe fra talerstolen. Hvis de ordførere, der har brugt det begreb, bare gad at læse regeringens egne papirer, kunne de se, at der står, at det her slet ikke handler om EU-lovgivning. Det er ikke indeholdt i EU-retten. Der sidder nogle dygtige embedsmænd dernede, der har givet os et materiale, for at vi læser det igennem, og så skal ordførerne altså ikke komme med mytedannelser om, at det her handler om overimplementering. Det handler om, at der er nogle lande, der har én lovgivning, og at vi i Danmark har en anden lovgivning. Der er jeg enig med hr. Pelle Dragsted i, at når vi har en bedre lovgivning end en række andre lande, så skal vi selvfølgelig ikke ned på deres niveau, men det har ikke noget med EU-ret at gøre. Tak.

Kl. 13:36

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Så er det erhvervs- og vækstministeren. Værsgo.

Kl. 13:36

Erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen):

Tak for det, og tak for de mange bemærkninger, der har været til lovforslaget. Også tak for rosen – hvis jeg nu skal starte med det positive – fra nogle af de partier, der ellers ikke roser regeringen så tit.

Det skal man glæde sig over. Det er jo en bemærkelsesværdig dag, når også Enhedslisten tager afsæt i et hørings svar fra Finansrådet. Så er vi kommet langt. Det lover jo godt for den videre debat.

Det, som jo har været gennemgået af flere ordførere og som lovforslaget indeholder, er en helt overordnet tilgang fra regeringen, nemlig at vi gerne vil sikre gode rammevilkår for etablering af drift af selskaber i Danmark via en enkel, klar og effektiv erhvervsregulering. Det noterer jeg mig også at der er et bredt flertal her i Folketinget der bakker op om.

Med lovforslaget giver vi også en række selskaber øget fleksibilitet i forhold til at optage det, vi kalder kapitalejerlån. Vi skaber også bedre rammer for at sikre, at ejeroplysninger bliver registreret, og foretager derudover to mindre ændringer. Hvis man ser på det offentlige ejerregister, er det jo sådan, at lovforslaget skal understøtte, at selskabers ejere bliver registreret i det offentlige ejerregister. Ejerregistreret er jo indført netop for at sikre åbenhed om ejerskab af danske selskaber og modvirke økonomisk kriminalitet, f.eks. også skatteunddragelse. Alle kapital selskaber har haft pligt til at registrere deres ejere siden 15. juli 2015, men der mangler fortsat registrering af en del selskaber. Det kan jo betyde, at registret ikke får den ønskede effekt.

Med lovforslaget bliver det en forudsætning for registrering af nye selskaber, at man samtidig registrerer selskabets ejere. Dem ved man typisk godt hvem er, når man etablerer et nyt selskab, så det skulle gerne være en nem løsning for virksomhederne. Det har flere ordførere faktisk også noteret sig.

Samtidig indfører vi muligheden for at sende et kapital selskab til tvangsopløsning, hvis det konstateres, at selskabet ikke har foretaget nogen form for registrering af ejere. Det skal give os bedre rammer for at sikre, at reglerne dermed også bliver overholdt. Det er vigtigt, synes jeg, at understrege, at vi ikke på den baggrund forventer at tvangsopløse en lang række velfungerende virksomheder. Vi starter selvfølgelig med rykkere og med at sørge for, at man får at vide, at man skal gøre det, sådan at virksomhederne kan få registreringen på plads. Sanktionen er tænkt som et værktøj over for de virksomheder, der aktivt fravælger at overholde reglerne.

I forhold til det andet element, lovliggørelse af kapitalejerlån, eller det, der ofte i daglig tale kaldes aktionær lån, er det sådan, at lovforslaget indebærer, at selskaber får mulighed for at yde lån til deres kapitalejere og ledelsesmedlemmer under en lang række betingelser. De gældende danske regler om kapitalejerlån er strengere end i andre lande, som vi normalt sammenligner os med, og der er ikke nogen særlig årsag til at blive ved med at opretholde det her danske forbud. Tidligere var forbuddet mod kapitalejerlån bl.a. begrundet i, at lånet blev brugt til skatteunddragelse. Det skete ved, at selskaberne lånte penge ud til deres ejere skattefrit i stedet for at udlåne dem som skattepligtigt udbytte. Lånene blev i mange tilfælde ikke tilbagebetalt.

Men som det også er fremgået, er det jo sådan, at der i 2012 blev indført skattepligt på en stor del af disse lån, så derfor er udgangspunktet et helt andet i dag. Forslaget betyder, at det tillades selskaber at låne penge til deres ejere og ledelsesmedlemmer, hvis de opfylder nogle nærmere betingelser, der sikrer, at lånet ydes på en forsvarlig måde og under forsvarlige vilkår. Det skal sikre, at der netop tages behørigt hensyn til selskabets kreditorer. Lånet skal således bl.a. kunne rummes inden for de frie reserver, ydes på sædvanlige markedsvilkår og godkendes af selskabets generalforsamling eller ledelse.

Samtidig foretages ændring i årsregnskabsloven, som skal sikre, at det fremgår klart af regnskabet, at selskabet har anvendt frie midler til udlån. Jeg vil også gerne sige til nogle af dem, der har været kritiske, at jeg under udvalgsbehandlingen selvfølgelig også gerne går i dialog om de virksomheder, som ligger under grænsen, for netop så også at sikre, at der ikke kommer til at foregå noget, der ikke

er hensigtsmæssigt. Det er jo primært en kommentar til ikke mindst Socialdemokratiet, som jo gav udtryk for det, og for den sags skyld også til Dansk Folkeparti, som interesserer sig for den her del af forslaget.

Endelig indeholder lovforslaget to elementer, der har mere teknisk karakter. Vi foreslår en præcisering af reglerne for iværksættelseskaber, der drejer sig om kapitalforhøjelse, og så lægger vi op til at genindføre en undtagelsesmulighed for visse oplysninger om datater- og associerede virksomheder, en mulighed, der blev fjernet ved den seneste ændring af årsregnskabsloven i 2015. I den forbindelse kan jeg sige, at jeg selvfølgelig nok skal bestræbe mig på i fremtiden at sikre, at de relevante organisationer, som måtte have interesse i det, selvfølgelig så også måtte blive hørt i den her forbindelse. Det er sådan set også blot for at imødekomme nogle af de røster, der har været i forbindelse med det bidrag, der er kommet fra Oxfam IBIS.

Kl. 13:41

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om ændring af varemærkeloven og forskellige andre love. (Styrket indsats mod piratkopiering ved etablering af en særlig enhed om håndhævelse og piratkopiering samt overførsel af gebyrindtægter).

Af erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen).

(Fremsættelse 05.10.2016).

Kl. 13:41

Forhandling

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet, og det er først fru Karin Gaardsted, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 13:42

(Ordfører)

Karin Gaardsted (S):

Tak for det. Socialdemokratiet støtter lovforslaget om en forstærket indsats mod piratkopiering. Det er til stor gene for enkeltpersoner og for små og mellemstore virksomheder, hvis deres produkter og ideer bliver kopieret uretmæssigt, eller hvis der er problemer med at håndhæve ens rettigheder. Vi har tidligere, i 2015, mens vi sad i regering, besluttet at etablere en særlig håndhævelsesenhed i Patent- og Varemærkestyrelsen. Europa-Kommissionen har imidlertid gjort os opmærksom på, at det er nødvendigt med nogle små tilretninger af hensyn til statsstøttere reglerne. Derfor omhandler det lovforslag, som vi står med i dag, nogle ændringer, der gør, at denne enhed kan komme til at fungere helt korrekt efter reglerne.

Håndhævelsesenheden skal styrke indsatsen mod piratkopiering ved at samle styrelsens kompetencer og opgaver inden for håndhævelse og piratkopiering. Enheden skal fungere som kontaktpunkt for

forbrugere, virksomheder og myndigheder, og den skal også kunne vejlede og informere generelt om håndhævelse og piratkopiering. Patent- og Varemærkestyrelsens øvrige opgaver vedrørende håndhævelse og piratkopiering skal ligeledes varetages af enheden, bl.a. samarbejdet mellem styrelsen, politiet og anklagemyndigheden om piratkopiering. Enheden får nogle beføjelser til at vejlede i konkrete sager om piratkopiering, og den kan afgive en skriftlig vejledende udtalelse mod et gebyr på 1.500 kr.

Når vi nu lægger mere styrke og vejledning i denne enhed, er det for at give forbrugere og virksomheder et langt bedre grundlag for at kunne træffe beslutning om, hvorvidt de skal gå videre med en sag, f.eks. til en privat rådgiver eller til politiet. Og Europa-Kommissionen har givet udtryk for, at ordningen kun kan harmonere med statsstøttere reglerne, hvis vejledningen til virksomhederne bliver forbedret små og mellemstore virksomheder. Det retter vi nu til med dette lovforslag, således at enhedens vejledning i konkrete sager om piratkopiering er forbeholdt forbrugere og små og mellemstore virksomheder.

Endvidere omfatter lovforslaget bestemmelser, der gør, at der kan ske en overførsel af gebyrindtægter mellem Patent- og Varemærkestyrelsens forskellige rettighedsområder.

Socialdemokratiet støtter lovforslaget, og jeg skal på vegne af De Radikale sige, at det gør de også. Tak.

Kl. 13:45

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Og den næste ordfører er hr. Hans Kristian Skibby, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:45

(Ordfører)

Hans Kristian Skibby (DF):

Lovforslaget her omhandler en ændring af varemærkeloven, i forhold til at der skal foregå en styrket indsats imod ulovlig piratkopiering af andres produkter, og det er vi jo alle sammen interesseret i. Det er en udløber, som der blev sagt af Socialdemokraternes ordfører, af den lov, der blev vedtaget i 2015, hvor man jo oprettede den her særlige håndhævelsesenhed i Patent- og Varemærkestyrelsen.

Det er ret klart defineret, hvad opgaven er. Man skal rådgive private forbrugere og mindre virksomheder og vurdere, hvorvidt de har en sag, i forhold til om de så skal vælge at bruge ressourcer på det hos en privat rådgiver eller decideret forelægge sagen for politiet i forbindelse med en anmeldelse. Og der er det jo i alles interesse, at de får en god og konkret vejledning og vurdering af danske myndigheder af, hvorvidt patent- og varemærkelovgivningen er brudt på dansk grund.

I Dansk Folkeparti er vi meget glade for, at vi får den her præcisering. Vi synes også, det er vigtigt, at vi er med til at tilrettelægge de lovændringer, som er kommet relativt hurtigt, efter at loven næsten lige er trådt i kraft. Men når vi kan se, at der er nogle udfordringer, i det her tilfælde bl.a. i forbindelse med overflytning af gebyrer på opgaverne i forhold til statsstøttere reglerne, så skal vi selvfølgelig også agere, således at loven kan få lov til at virke efter den hensigt, som vi jo næsten alle, eller i hvert fald i Folketinget, har været enige om, netop at vi ønsker en styrket indsats mod piratkopiering.

På den baggrund kan vi støtte det af regeringen fremsatte lovforslag.

Kl. 13:47

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Hr. Torsten Schack Pedersen, Venstre. Værsgo.

Kl. 13:47

Kl. 13:51

(Ordfører)

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg kan jo egentlig gribe bolden med hensyn til noget af det, der er blevet sagt i forhold til piratkopiering og virksomheder, der oplever, at deres varemærkeskyttelse brydes, og det er et stort problem. Det er et stort problem i verdenshandelen, at der er relativt mange procent af handelen, der foregår med varer, hvor reglerne bliver brudt, når det gælder patenter, varemærker og andet, og én ting er selvfølgelig, at det er et problem for rettighedshaverne, men det er også et problem for forbrugerne. For der kan ofte være en risiko for, at piratkopierede produkter ikke lever op til de standarder, som vi ellers forventer, og at de heller ikke giver forbrugerne den tryghed og sikkerhed, som hvis det er produceret efter forskrifterne. Hvis der f.eks. er nogen, der laver kopier, og man som forbruger uforvarende kommer til at købe det, så står man måske med et produkt, der ikke bare er dårligere og er ulovligt, men som også kan være direkte skadeligt.

Så det giver rigtig god mening, at der etableres en særlig håndhævelsesenhed hos Patent- og Varemærkestyrelsen, og at de også får en mulighed for at kunne vejlede forbrugere og små og mellemstore virksomheder i konkrete sager om piratkopiering. Som andre har været inde på, er det bl.a. for at sikre, at vi ikke bryder med statsstøtte-reglerne, at store virksomheder ikke kan gøre brug af ordningen. De må kunne forventes at gøre det selv, og derfor vil jeg også bruge lidt tid på nogle af de høringssvar, der ligger til lovforslaget – og det minder selvfølgelig noget om det tidligere lovforslag og de høringssvar, der kom dengang – i forhold til om vi nu lader det offentlige kaste sig ud i opgaver, hvor ... Det kan være, at der er piratkopiering af lydssystemet i Folketingssalen, man ved aldrig, der er i hvert fald støj på linjen, men jeg taler bare lidt højere. *(Refererer til en skratende lyd i mikrofonen).*

Jeg vil så sige, at jeg jo sådan set er enig i, at vi ikke skal have offentlige myndigheder til at udføre opgaver, som forefindes og løses fint på det private marked, men den oprustning på 600.000 kr. hos Patent- og Varemærkestyrelsen, som der konkret er tale om her i lovforslaget, betyder faktisk – det er forventningen – at der reelt vil komme flere sager. For problemet er i dag, at der er en række små og mellemstore virksomheder, som giver op på forhånd, som ikke magter at kaste sig ind i kampen for at beskytte deres varemærker, og som simpelt hen ikke får kørt sagerne, og ved at man giver dem en mulighed for at få en vejledning, kan de få et overblik over, hvad køreplanen så er, og så vil de forhåbentlig kaste sig ud i at forsvare det varemærke, som de har investeret i. Det vil altså forventeligt betyde, at der kommer flere sager, og at der dermed også bliver flere opgaver for de private rådgivere, som ellers er lidt kritiske i nogle af høringssvarene. Derfor mener jeg sådan set, at det giver rigtig god mening, at vi sørger for at styrke indsatsen mod piratkopiering, og at vi faktisk gør det lettere for indehavere af varemærker at sikre en håndhævelse af den beskyttelse, de har. Endelig bliver der justeret på nogle gebyrindtægter – med hjemmel til det – og det giver også rigtig god mening.

Så grundlæggende synes vi, at det er et fornuftigt lovforslag, som sikrer en styrket indsats i forhold til piratkopiering. Det er der rigtig god økonomisk mening i. Der er også en rimelighed i, at man, når man har et varemærke, så selvfølgelig også skal kunne beskytte det og sørge for, at der ikke er nogen, der snyder på vægtskålen. Så vi støtter lovforslaget. Og jeg har lovet at hilse fra Det Konservative Folkeparti og sige, at de også støtter lovforslaget.

Kl. 13:51

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Jeg er sikker på, at referenterne nok skal have hørt hele ordførrertalen, hvis det kneb lidt med lyden på et tidspunkt.

Så er det hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

(Ordfører)

Pelle Dragsted (EL):

Tak. Det her er jo, som det er fremgået, næsten en genfremsættelse af et forslag, som vi vedtog i 2014, om en såkaldt håndhævelsesenhed under Patent- og Varemærkestyrelsen. Og dengang støttede vi i Enhedslisten forslaget.

Som min partikollega fru Stine Brix dengang sagde, er det jo en håndhævelsesenhed, som egentlig ikke rigtig har hjemmel til at håndhæve noget, men alene – mod et gebyr – kan foretage en vurdering, som ikke er bindende for et eventuelt sagsforløb. Så det er jo nærmere en form for retshjælp end en håndhævelsesenhed, altså en retshjælp til virksomheder, som mener, at de kan være blevet udsat for piratkopiering eller varemærkeforfalskning.

Man kunne godt diskutere, om virksomhederne ikke selv kunne betale for den her ydelse, altså finde den på markedet. Derfor synes jeg også, det er positivt, at det er indskrænket til at omfatte små og mellemstore virksomheder. Nu finder man jo, så vidt jeg kan se, stadig væk pengene på Patent- og Varemærkestyrelsens budget, og det er sådan set rent økonomisk okay med os. Men jeg vil da indskyde, at det for os er vigtigere, at Folketinget prioriterer retshjælp til dem, der ikke selv har så mange muligheder: socialt udsatte, forbrugerne og andre, som har svært ved at få adgang til den hjælp, som de skal have.

Men som sagt kan vi godt støtte den grundlæggende idé i forslaget. Når vi alligevel ikke i dag vil tage endelig stilling til, om vi kan stemme for forslaget i sidste ende, er det, fordi vi i høringssvarene kan se, at der bliver peget på nogle retssikkerhedsmæssige problemer i forslaget og på, at der i en eller anden grad kan blive tale om en slags gråzone i forhold til domstole og politi. Og det vil vi gerne lige bore os lidt længere ned i, før vi tager endelig stilling.

Herudover er vi faktisk lidt i tvivl om omfanget af de typer af sager, som håndhævelsesenheden skal tage sig af. Det gælder særlig – og det kan være, at ministeren kan opklare det – i forbindelse med immaterielle og digitale produkter, som jo ofte vedrører meget komplekse spørgsmål. Der er det i hvert fald vigtigt for os i Enhedslisten, at vi har en smidig og tidssvarende lovgivning, der gør det let og realistisk for almindelige mennesker at optræde lovligt, men på en måde, der samtidig udnytter potentialet i de nye teknologier, og ikke på en uhensigtsmæssig måde, der begrænser adgang til og deling af viden og andre informationsressourcer.

Så vi vil tage stilling til forslaget efter udvalgsbehandlingen.

Kl. 13:54

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til Enhedslistens ordfører. Den næste ordfører er hr. Joachim B. Olsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 13:54

(Ordfører)

Joachim B. Olsen (LA):

Tak for det. Det er positivt, at regeringen vil styrke indsatsen mod piratkopiering. Vi kan bakke op om, at man etablerer den her håndhævelsesenhed under Patent- og Varemærkestyrelsen.

Den får til opgave at give informationer til forbrugere og virksomheder om, hvad man skal gøre, når der kan være mistanke om piratkopiering osv. Den skal bistå andre myndigheder med at forfølge virksomheder, som laver piratkopiering, og den skal arbejde sammen med andre internationale organisationer, som bekæmper piratkopiering. Det er alt sammen godt, og det kan vi støtte.

Vi er enige med Dansk Industri i, at det er beklageligt, at den her håndhævelsesenhed skal kunne give skriftlige udtalelser mod betaling af et gebyr. Der er private virksomheder, der giver den her slags

rådgivning i dag, og derfor synes vi ikke, at det offentlige bør gå ind på det her område.

Det er jo noget, som regeringen ellers er optaget af på andre områder. Det er rigtig godt, det bakker vi op om, og derfor så synes vi egentlig også, når der er tale om en genfremsættelse af et forslag, som den tidligere regering kom med, at man burde have pillet det her element ud, og det ser vi altså gerne sker. Det må vi jo så have en dialog om med regeringen, men det er nok en forudsætning for, at vi kan støtte lovforslaget, at det bliver pillet ud. Tak.

Kl. 13:56

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Den næste er hr. René Gade, Alternativet.

Kl. 13:56

(Ordfører)

René Gade (ALT):

Jeg synes, det er glædeligt, når der fra EU's side ringes med en klokke, som varsler noget positivt og progressivt. Det synes jeg er tilfældet her. Det sker jævnlige, at andre klokker bimler i EU. Dem kan man være mere skeptisk over for. Men her synes jeg det er godt, at der bliver sat fokus på de små og mellemstore virksomheders muligheder for at få retshjælp, som det også er blevet sagt tidligere. Sådan ser vi det også i Alternativet. I udgangspunktet er der derfor ikke rigtig noget at komme efter fra vores side. Vi synes, det er et positivt oplæg og kan bakke op om det.

Når man diskuterer det her, er det vigtigt at have in mente, at vi tit taler om beskyttelse af varemærker og patenter som noget, der er entydigt godt. Det er det også langt hen ad vejen, men når vi taler om, at det skal sikre innovation og være det, der gør, at vi produktudvikler bedst muligt, og at forbrugerne får det bedst mulige at arbejde med til bedst mulig pris, så skal man bare huske på, at nogle gange er det også varemærker, der ødelægger innovationen og fastholder noget i en usund struktur. Jeg finder ikke noget af det i det her lovforslag. Men som jeg nævnte under behandlingen af det andet, er der nogle ting i nogle overskrifter, der kan gøre, at man kigger en ekstra gang. Jeg synes, at det her ser fornuftigt ud, og jeg synes på ingen måde, det er konkurrenceforvridende for de rådgivningsvirksomheder, der kunne yde den samme service. Det var noget andet, hvis det var på et område som eksport eller noget i den stil, hvor man gik ind og tilbød en eller anden konsulentydelse. Det her er noget retsligt og omhandler, at nogen forbyrder sig mod en. Det er i hvert fald ens opfattelse.

Som udgangspunkt er vi tilhængere, men jeg vil godt lige hejse flaget og sige, at vi skal hjælpe og understøtte varemærker og patenter, så folk får noget ud af de investeringer, de foretager. Men ikke mindst i den digitale tidsalder skal vi være opmærksomme på, at de her langvarige ejerskaber af produkter ødelægger al anden fremdrift, ikke mindst digitalt.

Kl. 13:58

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Det ser ikke ud, som om Radikale Venstre er til stede. Så må den næste være fru Lisbeth Bech Poulsen, Socialistisk Folkeparti. Værsgo

Kl. 13:58

(Ordfører)

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Lovforslaget er jo blevet gennemgået fint, og SF hælder også til at støtte det, men som flere af mine kolleger har været inde på, er der nogle ting, vi gerne lige vil dykke lidt længere ned i. Men det ser ud, som om vi kan støtte det.

Man kan jo have en lang diskussion om piratkopiering og immaterielle rettigheder i den digitaliserede verden osv., og det synes jeg

også er en meget, meget vigtig diskussion. Jeg er faktisk også langt hen ad vejen enig med hr. René Gade i, at der er fare for, at vi går for langt, altså at man vil kunne have rettigheder til sekvenser og til alle mulige ting inden for den digitale verden, men det har det her lovforslag bare ikke så meget med at gøre. Det siger, at i de sager, hvor noget i forvejen er ulovligt, skal vi have en enhed til at håndhæve reglerne. Derfor hælder SF også til at støtte op om det, og så må vi tage den store diskussion en anden gang. Men jeg synes, det er virkelig vigtigt, så det eneste forbehold, jeg har i dag, er netop bare, at spørgsmålet om den her enhed ikke kommer til at fastlåse os i en diskussion af, hvad man kan have rettigheder til, specielt immaterielle rettigheder.

Vi har nogle enkelte spørgsmål til under udvalgsarbejdet, og så regner vi med at kunne støtte ministerens forslag.

Kl. 14:00

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til Socialistisk Folkepartis ordfører. Og da den konservative ordfører heller ikke er til stede, er det nu erhvervs- og vækstministeren. Værsgo.

Kl. 14:00

Erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen):

Tak for det. Jeg vil også gerne her benytte lejligheden til at takke for en bred opbakning til det lovforslag, som vi behandler nu.

Det er jo sådan, som det også blev sagt tidligere, at Folketinget i 2015 behandlede det lovforslag, som ligger til grund for det aktuelle lovforslag. Lovforslaget har til formål at justere bestemmelserne i loven for 2015 om etablering af en særlig håndhævelsesenhed i Patent- og Varemærkestyrelsen af hensyn til EU's statsstøtteregele.

Håndhævelsesenheden får beføjelse til at vejlede i konkrete sager om piratkopiering. Denne ordning er blevet anmeldt til Europa-Kommissionen, der har vurderet, at ordningen alene vil harmonere med statsstøtteregele, hvis vejledningen til virksomhederne i konkrete sager om piratkopiering blev forbeholdt små og mellemstore virksomheder. Denne begrænsning skal derfor også fremgå af loven. Lovforslaget blev vedtaget med et bredt flertal tilbage i 2015.

Som flere ordførere har været inde på, er piratkopiering et stigende problem til skade for både forbrugere, virksomheder og samfundsøkonomien. Hertil kommer, at piratkopiering ofte er forankret i både grov og også organiseret kriminalitet. Alt sammen noget, som jeg håber et bredt flertal i Folketinget finder forkasteligt.

Piratkopiering kan jo også påvirke danske virksomheders incitament til innovation og dermed også være med til at give en negativ udvikling.

Det skyldes, at vi i Danmark ikke mindst er meget konkurrencedygtige, når man ser på at skabe og udvikle viden, og der er jo også mange danske virksomheder, der lever af at udvikle produkter baseret på den nyeste teknologi og design.

Det er alt sammen noget, som er godt, ved at man kan leve af viden og ikke mindst omsætte viden til vækst.

Den særlige enhed i Patent- og Varemærkestyrelsen skal fungere som en indgang for både forbrugere, virksomheder og myndigheder i spørgsmålet om piratkopiering og håndhævelse af bl.a. varemærkerettigheder og designrettigheder.

Enheden skal ligeledes bistå Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet, Søik, og andre myndigheder i indsatsen mod piratkopiering.

Jeg synes også, det er vigtigt, at vi hjælper de små og mellemstore virksomheder, når de udsættes for piratkopiering. Det skal den nye enhed sikre. Her kan forbrugere og små og mellemstore virksomheder henvende sig og få indledende og foreløbig vejledning, når de oplever piratkopiering. På den måde får de derved et bedre grundlag for at beslutte, om de vil gå videre med en sag til f.eks. en advokat eller politiet.

Målet er altså, at den hjælp, man kan få ved at henvende sig til den nye enhed, vil føre til, at flere vælger aktivt at håndhæve deres rettigheder, og på den måde forventes enheden også at føre til, at flere sager rejses hos rådgiverbranchen og politiet.

Men jeg noterer mig selvfølgelig også, at der har været nogle spørgsmål under behandlingen her i Folketingssalen, som vi kan tage op i udvalget. Og det er helt fint.

Jeg kan så sige i forhold til Enhedslistens kommentarer om de digitale spørgsmål, at det er noget, der ligger hos kulturministeren.

Kl. 14:03

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Så er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om investeringsforeninger m.v., lov om værdipapirhandel m.v. og forskellige andre love. (Forhøjelse af bødeniveauet for overtrædelse af lov om finansiel virksomhed, udpegning af systemisk vigtige finansielle institutter (SIFI), krav til egnethed og hæderlighed for nøglepersoner i SIFT'er, aflønningsregler for finansielle virksomheder m.v., lempelse af kapitalkrav for fondsmægler-selskaber, udvidelse af tilsyns- og kontrolbeføjelser for Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen for at imødegå markedsmisbrug m.v.).

Af erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen).

(Fremsættelse 13.10.2016).

Kl. 14:03

Forhandling

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Thomas Jensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 14:03

(Ordfører)

Thomas Jensen (S):

Tak, formand. Er der noget, der står tilbage som en central lærdom fra den seneste – og jeg understreger seneste – finansielle krise, så er det nødvendigheden af, at vi fra politisk hold kontinuerligt regulerer den finansielle sektor; at vi sikrer, at sektoren er robust, at den er polstret, og at den er stormsikret, og at den for alt i verden ikke er stormvejrsskabende.

Helt elementært skal de grundlæggende finansielle spilleregler overholdes. Der skal være et effektivt tilsyn, og er der nogen, der spekulerer i at forbyde sig mod den finansielle lovgivning, så skal vi sørge for, at der er sanktionsmuligheder af en så mærkbar karakter, at sanktionerne står mål med forbrydelsens grovhed. Sanktionerne skal med andre ord have en reel præventiv karakter, der afskrækker personer og virksomheder fra at overtræde den finansielle lovgivning.

Den seneste finanskrisen gav verdenssamfundet en hård medfart, men vi ved alle, hvem der lider de største tab, når den finansielle krise raser. Det er almindelige lønmodtagere, der mister deres job; det er familier, der må gå fra hus og hjem; og det er små og mellemstore virksomheder, der må dreje nøglen om og lukke ned. Socialdemokratiet er derfor positiv over for, at man med det her omfangsrige – 488 sider lange – komplekse lovforslag ønsker at gennemføre en række ændringer på det finansielle område med det formål at gøre den finansielle sektor endnu mere robust.

Jeg skal nok lade være med at gennemgå alle 488 sider minutiøst, men jeg vil fremhæve tre overordnede ting fra lovforslaget.

For det første foreslås et nyt bødesystem, der øger bødesanktioner på det finansielle område. Den nye model bygger på forslaget fra udvalget om bødesanktioner på det finansielle område, og modellen giver en større sammenhæng mellem forbrydelsens grovhed, instituttets størrelse og bøderens niveau. Bødestørrelsen øges markant. Det synes jeg og Socialdemokratiet er et skridt i den rigtige retning, som forhåbentlig vil have en præventiv effekt.

For det andet foreslås ændrede regler for de systemisk vigtige finansielle institutter – det, vi i daglig tale forkorter SIFT'er – og der foreslås skærpede krav til egnethed til at sidde i selskabsledelser, og der foreslås indfasning af kapitalbufferkrav. Det er tiltag, der skal underbygge den finansielle stabilitet og sikre en ansvarlig drift af institutterne og følge op på bankpakke VI. I dag kan man kun udpege systemisk vigtige finansielle institutter en gang om året, men med forslaget bliver det muligt at udpege SIFT'er ekstraordinært i løbet af året. Der indføres skærpede krav til god selskabsledelse i SIFT'er, så egnetheds- og hæderlighedsreglerne også omfatter nøglepersoner. Forslaget skal bidrage til at sikre, at alle ansatte, der er nøglepersoner, enten som en del af den daglige ledelse eller som ansvarlige for en nøglefunktion, er tilstrækkeligt kvalificerede til at varetage stillingen. Med forslaget sikres det også, at finansielle virksomheder fører en mere forsvarlig aflønningspolitik, der ikke ansporer til spekulation i form af kortsigtede gevinster med stor risikotagning. Det er alle sammen fornuftige tiltag.

For det tredje foreslås der udvidede tilsyns- og kontrolbeføjelser, der skal give Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen nye muligheder for at imødegå markedsmisbrug. Det er alle tiltag, der styrker sektorens robusthed og soliditet, og som strammer mærkbart op over for personer og institutter, der skulle finde på at forbyde sig imod den finansielle lovgivning.

Afsluttende vil jeg sige, at med forslagets ændringer styrkes reguleringen af det finansielle område, og det er ubetinget godt. Det er ændringer, der kan være med til at skabe en mere robust sektor. Jeg vil også sende det klare signal, at oven på den seneste finansielle krise følger vi fra politisk hold nøje udviklingen i den finansielle sektor, især SIFT'erne, som har en sådan størrelse, at de kan have vidtrækkende negative konsekvenser for husholdninger, virksomheder og samfundsøkonomien generelt, hvis et sådant institut bliver nødlidende. Hvis vi ser samfundsskadelige aktiviteter, skal vi ikke tøve med øget politisk regulering.

Det er også værd at bemærke, at lovforslaget overordnet set er blevet taget godt imod i høringssvarene, og med det omfangsrige forslag synes jeg også, vi skal se frem til et grundigt udvalgsarbejde. Mange af forslagets elementer bygger jo på tidligere indgåede aftaler, som Socialdemokratiet er en del af, og derfor kan Socialdemokratiet selvfølgelig også støtte det samlede forslag.

Jeg skal igen hilse fra Det Radikale Venstres ordfører, som desværre ikke kunne være i salen under lovbehandlingen i dag, og sige, at Det Radikale Venstre også støtter lovforslaget.

Kl. 14:08

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til hr. Thomas Jensen. Så er det hr. Hans Kristian Skibby, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:08

(Ordfører)

Hans Kristian Skibby (DF):

Det her lovforslag er uhyre principielt og vigtigt set i forhold til, at det, vi har interesse i i Danmark, jo er, at der er en stor grad af tiltro til den danske finansielle sektor. Vi har jo bevist igennem finanskrisen siden 2008, at der faktisk er stor tiltro til den danske måde at håndtere udfordringer på inden for den finansielle sektor. Der er stor tiltro til vores bankdrift, og der er i særdeleshed stor tiltro til vores realkredit- og andre beslægtede institutter.

Derfor er det selvfølgelig også godt, at vi har haft de mange bankpakker, som har fulgt op og har prøvet på at optimere den situation, som jo har været, at vi også fra det politiske Danmark har haft en interesse i at stimulere til, at den her investortiltro forbliver på et meget højt niveau. Det har vi jo kunnet se at den har været, og det har betydet, at Danmark igennem hele finanskrisen var et af de steder, hvor man gik hen og sagde, at her er et finansheller, her er et sted, hvor man måske nok får en meget, meget lav forrentning, men til gengæld får man da en lille, men sikker forrentning, og det var måske bedre end at gå ud på de mere spektakulære finansielle markeder.

Derfor er det også vigtigt, at vi med det her lovforslag følger op på de allerede indgåede aftaler omkring bankpakker og bankdrift i det hele taget.

Som ordføreren før mig har sagt, indeholder det en række forskellige stramninger. Bl.a. indføres det nye, forbedrede bødesystem, hvor man har en større grad af sammenhæng mellem bødens størrelse set i forhold til den grad af grovhed, der har været i den eventuelle skade, og ligeledes en vurdering af det enkelte instituts størrelse. Det betyder egentlig med andre ord, at bødestørrelsen vil stå i et bedre forhold til forseelsens beskaffenhed samlet set.

Noget andet, som ligger i det, er, at vi i forhold til de systemisk vigtige finansielle institutter – altså dem, der er under SIFI-reguleringen – laver nogle skærpede krav til både egnethed og ikke mindst hæderlighed over for de mennesker, som sidder som nøglepersoner i de pågældende institutter.

Derfor er Dansk Folkeparti positivt indstillet over for det samlede lovforslag. Vi har som Socialdemokraterne også selv været med i mange af de her delaftaler, som det i bund og grund hænger sammen med, og derfor kan vi også støtte det. Men vi synes også, der er grund til at hejse flaget lidt for, at vi med det her lovforslag vidner om, at der arbejdes intenst på, at vi skal forblive et land, hvor der er en stor grad af tillid til at gå ind, også med udenlandsk kapital, og investere på de danske finansielle markeder. Så på den baggrund kan Dansk Folkeparti støtte det her lovforslag.

Kl. 14:11

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Og den næste ordfører er hr. Torsten Schack Pedersen, Venstre. Værsgo.

Kl. 14:11

(Ordfører)

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg kan starte med den overraskende konklusion, at Venstre faktisk også synes, at det her er et ganske fornuftigt lovforslag, som vi har tænkt os at støtte. Og det gør vi i og for sig med nogle af de samme begrundelser, som ordførerne før mig har redegjort for. For det er afgørende, at der er tillid til den finansielle sektor. Og det er ikke, fordi vi skal være særlig bekymrede for banker og realkreditinstitutter, fordi det er synd for dem, nej, det er sådan set, fordi vi alle sammen er dybt afhængige af, at vi har en velfungerende finansiell sektor, som kan formidle lån til både borgere og virksomheder, og som kan investere og sætte gang i noget og sørge for, at de penge, der er i

samfundet, forvaltes på en ordentlig og tryk måde, og at vi kan have tillid til det og tillid til, at den lovgivning, der er, det tilsyn, der er, med vores finansielle aktører, fungerer effektivt og ordentligt, for uden tillid til den finansielle sektor er det uhyre vanskeligt at skabe vækst i et samfund. Og det er derfor, at vi igennem årene har taget en lang række initiativer – for at sikre ro på de finansielle markeder, ved at vi har skabt den fornødne stabilitet, og også sikre, at den regulering, som vi har ansvaret for, er effektiv, og at nogle af de fejl, der tidligere er begået, ikke gentages.

Det er sådan set hele hovedformålet med lovforslaget. Andre har redegjort for indholdet, så lad mig bare kort sige, at det giver god mening, at de bøder, man kan idømmes, selvfølgelig i højere grad afspejler alvoren af den overtrædelse, der har været, og selvfølgelig også hvilken betydning overtræderen har i forhold til den finansielle stabilitet. Det er anbefalinger, som bygger på nogle af de aftaler, vi har lavet tidligere, både i 2010 og i 2013, så det giver god mening.

Det samme gælder muligheden for, at der ikke bare kan udpeges SIFI'er, altså systemisk vigtige finansielle institutter, én gang om året, men også hvis der opstår behov for det, eksempelvis i forbindelse med fusioner og spaltninger og alt muligt andet. I den situation, hvor der er nogle, der ændrer deres selskabskonstruktion, skal det, der har været det væsentlige i forhold til at være et SIFI-institut, også kunne være gældende og iværksættes med det samme, så man ikke venter til en bestemt dato, bare fordi det sker uden for de frister, der normalt er. Så skal det selvfølgelig være muligt at sørge for, at de betingelser, vi stiller til de vigtigste spillere, kan håndhæves fra dag et.

Jeg vil også sige et par ord om de ændrede tilsyns- og kontrolbeføjelser, som Finanstillsynet og Erhvervsstyrelsen får, i forhold til at leve op til at sikre os mod markedsmisbrug. Der er der jo en klar bestemmelse om, at det selvfølgelig skal kunne håndhæves effektivt. Og bare for at rydde en misforståelse af vejen vil jeg sige, at det altså ikke bliver sådan, at der er mulighed for, at man kan lave kontrolbesøg uden retskendelse hos medarbejdere eller andre fra virksomheden. Det er ude på virksomhederne, og det er også understreget, at man skal tilstræbe at gøre brug af andre mindre indgribende foranstaltninger først, men måtte det blive nødvendigt, kan man altså med det her lovforslag foretage den kontrol, der er nødvendig for at sikre, at reglerne bliver overholdt.

Så grundlæggende synes vi, at det giver rigtig god mening. Det giver faktisk også rigtig god mening, i forhold til det, der vel var et stort problem på et tidspunkt under finanskrisen, altså at nogle af de afgørelser, som Finanstillsynet kom med, ikke blev offentliggjort, at det gør de i dag. Men det er således, at der i dag ikke er hjemmel til at offentliggøre det, hvis et institut, der har været mistænkt for eller er under anklage for at have brudt reglerne, efterfølgende bliver frifundet – det har man så ikke haft mulighed for at offentliggøre. Det er ikke lovpligtigt, at det skal offentliggøres, men man har i hvert fald nu muligheden for det, for det synes jeg jo også er lige så væsentligt, altså at hvis nogle er blevet anmeldt for en sag og efterfølgende er blevet frifundet, så skal de selvfølgelig også have mulighed for at få det frem, når der er gjort rent bord.

Det giver rigtig god mening, at vi sørger for, at vores regulering af de finansielle markeder er up to date, og at vi har styr på, at der ikke er huller og steder, hvor vi ikke sørger for at gøre brug af de erfaringer, vi har betalt dyrt for. Og derfor er det et lovforslag, som vi fra Venstres side støtter, som jeg indledte med at sige. Og jeg skal så afslutningsvis sige, at også Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget.

Kl. 14:16

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Den næste ordfører er hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:17

(Ordfører)

Pelle Dragsted (EL):

Som flere andre ordførere også har været inde på, er den finansielle sektor jo noget af det allerfarligste og -vigtigste i forhold til vores økonomi. Vi har jo uddelt en enorm magt til nogle private virksomheder, som, hvis de har en adfærd, som er uansvarlig, som er egoistisk, præget af manglende hensyn til samfundet, jo faktisk kan rive hele samfund fra hinanden og forårsage økonomiske jordskælv, som får konsekvenser for millioner af mennesker.

Derfor er det jo uhyre vigtigt, når og hvis vi altså overlader den her enorme magt til nogle private banker, at vi har en benhård regulering af deres virksomhed, for vi har jo gang på gang set, at det altså ikke er noget, man kan forvente de gør af sig selv. Derfor ser vi også overordnet positivt på mange af elementerne i det her forslag. Der er også et par stykker, vi er lidt mere skeptiske over for. Det er lidt problemet med de her store bunkeforslag, nemlig hvordan stiller man sig så, når nu meget er godt, men der også er nogle hjørner, som ikke er så gode.

Det første element omhandler jo, som flere andre har været inde på, det her med, at man sætter bøderne op for finansielle virksomheder, der overtræder loven om finansiell virksomhed, og det synes vi er positivt. Det er vigtigt, at bøderne faktisk har et omfang, der gør, at de virker, ellers kan man jo spekulere i at få bøder, og sådan skal det selvfølgelig ikke være. Derfor er det også positivt, at bøderne altså gradueres efter forseelsen.

I forhold til den her justering af, hvordan man udpeger de her systemisk vigtige finansielle institutter, altså SIFI'er, er vi jo som udgangspunkt ret kritiske over for hele SIFI-konstruktionen. Vi synes sådan set, at når finansielle virksomheder bliver så store, at de truer samfundssikkerheden og økonomien, burde de deles op i mindre virksomheder, f.eks. opdele realkredit fra bankvirksomhed og andre dele. Sådan er det jo ikke i dag. Uanset hvad vi synes om det, er SIFI et faktum, og derfor synes vi sådan set, at det er en fornuftig justering, man laver, hvor man altså, hvis der f.eks. er en fusion eller andet, hurtigt kan tildele en virksomhed SIFI-certifikat.

Vi synes også, at det er positivt, at man nu vil stille krav til nøglepersoner, der er ansat i en SIFI, om f.eks. tilstrækkelig god omdømme, hæderlighed eller integritet. Nogle vil måske mene, at det kan skabe nogle rekrutteringsproblemer i den finansielle sektor, men med de løse formuleringer, som der er brugt, går det jo nok – man ikke de finder nogle at ansætte – og det er i hvert fald positivt, at man ikke må være pålagt strafansvar, f.eks. være under konkursbegæring eller gældssanering eller lignende. Så mere ros til regeringen her. Det er ved at blive en dårlig vane i dag.

Så er der reglerne om aflønning i finansielle virksomheder. Der er jo allerede nogle regler, der gælder i dag. Vi synes sådan set, at det er positivt, hvis det, man her lægger op til, er at stramme de regler. Vi vil gerne kigge lidt på nogle af formuleringerne, f.eks. når man skriver i lovforslaget på side 29, at en væsentlig del af den variable løn fremover skal tildeles i instrumenter. Hvad ligger der så i begrebet en væsentlig del? Det vil vi gerne have udboret, men som udgangspunkt synes vi, at jo mindre man udbetaler som variabel løn, jo bedre, for vi har set, hvad den her form for aflønning kan medføre af problemer. Så langt, så godt.

Så er der et par ting, vi er skeptiske over for. Vi er i tvivl om det her forslag om at nedsætte kapitalkravet for fondsmæglerselskaber. Det er lidt uklart for os, hvilke konsekvenser det kan have, og det vil vi gerne prøve at få undersøgt videre i lovbehandlingen i udvalget, for man kan sige, at det jo lidt går imod ambitionerne om mere stabilitet i det finansielle marked, hvis man nu lemper nogle kapitalkrav.

Så er vi også skeptiske over for, at Vækstfondens penge nu skal kunne investeres i udenlandske selskaber, der investerer i danske virksomheder. Der har vi i hvert fald brug for en mere grundig gen-

nemgang for at sikre os, at Vækstfondens penge bruges på fornuftig vis. Som det fremgår nu, står der, at Vækstfonden fremadrettet har hjemmel til at investere i udenlandske udviklingsselskaber, der forventes at investere i virksomheder i Danmark. Der kan man godt spørge sig selv: At man forventer en investering i danske virksomheder, er det nu nok? altså det, at man synes, at man skal sende Vækstfondens penge i den retning.

Tiden er gået. Vi forholder os afventende til, hvordan vi vil stille os til forslaget.

Kl. 14:22

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til hr. Pelle Dragsted. Den næste ordfører er hr. Joachim B. Olsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 14:22

(Ordfører)

Joachim B. Olsen (LA):

Tak for det. Som andre har været inde på, er L 39 et ganske omfattende lovforslag. Det indeholder en lang række elementer, hvoraf vi er positivt stemt over for en del af dem og mindre positivt stemt over for andre.

Forslaget om, at man kan udpege SIFI'er mere end en gang om året, synes vi er sund fornuft. Det er vi enige i.

Så er der hele elementet med aflønning af nøglemedarbejdere og fit and proper osv. Principielt synes vi, at løn og arbejdsforhold er noget, der kun vedkommer arbejdsgiverne og arbejdstagerne. Det synes de fleste partier, når det gælder alle andre områder, også, men på det finansielle område har man altså valgt at regulere det ganske nøje. Det fører selvfølgelig til, må man formode, højere lønninger generelt. Der er så nogle partier, der i andre sammenhænge brokker sig over, at folk i den finansielle sektor har høje lønninger.

Så er der det nye bødesystem. Det kan vi sådan set også bakke op om.

Så er der elementet om mulighed for offentliggørelse af frifindelser, som vi synes er positivt.

Vi synes også, det er positivt, at kapitalkravene til fondsmæglerselskaber sænkes, så de kommer på niveau med det, der er gældende i reglerne i EU.

Vi er til gengæld negativt stemt over for, at Erhvervsstyrelsen får mulighed for uden dommerkendelse at komme på kontrolbesøg. Jeg ved godt, at Finanstilsynet allerede har den mulighed i dag, men da vi generelt er skeptiske over for, at myndighederne gennem de seneste mange årtier har fået flere og flere muligheder for at omgå grundlovens § 72, er det ikke et element i lovforslaget, vi er begejstrede for. Når især borgerlige partier debatterer det her spørgsmål, bliver de meget principfaste. Men når det kommer til konkret lovgivning, ryger principperne lidt, og det har de i stigende grad gjort gennem mange år. Vi mener selvfølgelig, at myndighederne skal have mulighed for at komme på kontrolbesøg, men det kan ikke være svært at lave et system, der gør, at man kan få en dommerkendelse, når man ønsker det. Derfor er vi som sagt skeptiske over for den del af lovforslaget.

Vi har ikke besluttet os endeligt for, hvordan vi vil stemme, når lovforslaget kommer til tredje behandling, men det kan være, det ender med gult. Nu må vi se. Tak.

Kl. 14:25

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Den næste ordfører er hr. René Gade fra Alternativet. Værsgo.

(Ordfører)

René Gade (ALT):

De sidste par lovforslag i dag har vi været overvejende positive over for. Dog er det umuligt for mig at sige endegyldigt ja. Altså, her er vi så tæt på et klart ja, som vi nu kan være. Der er ikke noget negativt i det her lovforslag set fra vores side. Jeg drøftede det med vores tidligere erhvervsordfører, hr. Rasmus Nordqvist, tidligere på morgenen på vores åbne gruppemøde, hvor vi debatterer de her indstillinger, inden vi går i salen. Det er et ret omfangsrigt samlesforslag, og vi kunne simpelt hen ikke erindre noget fra tidligere, heller ikke fra nu, der gør, at vi ikke kan bakke op om det. Det er mest nogle enkelte ord – ordføreren fra Liberal Alliance var inde på det før – altså nogle begrænsninger af nogle rettigheder hist og her, der blev nævnt i en overskrift, som man kan være lidt ængstelig over for.

Faktisk er vi meget positive over for det her forslag. Vi synes, at man i bedste fald gør præcis det, vi ønsker, altså at regeringen ønsker at sætte en stopper for, at den finansielle sektor kan lave nogle krumspring, som ikke er ønskelige for andre end nogle enkelte personer. Jeg har egentlig stor tiltro til, at det også er regeringens ønske, og derfor er vi meget positive over for det. Der er nogle enkelte ord, jeg lige skal hjem og studse over, fordi jeg måske en gang imellem har oplevet, at vi alligevel er ret uenige med regeringen på de her områder. Så det kan jo være, jeg har overset noget.

Kl. 14:26

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, og herefter giver jeg ordet til erhvervs- og vækstministeren, hvis erhvervs- og vækstministeren ønsker det. Undskyld, der var lige SF. Jeg beklager det meget, jeg var lidt for hurtig i teksten, men det er, fordi der er nogle ordførere i dag, som har overladt ordet til andre. Men hjertelig velkommen til Lisbeth Bech Poulsen fra SF. Værsgo.

Kl. 14:27

(Ordfører)

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Tak til formanden. Man skulle håbe på lidt søstersolidaritet nu, hvor vi er så få herinde. Men tak for ordet.

Det var egentlig ikke for at starte alt for muntert, for det er jo på en meget alvorlig baggrund, vi skal behandle det her lovforslag fra regeringen, hvilket jeg også gerne vil rose ministeren for i dag – hvis han har tid til at tage imod den ros. For der er mange gode ting på tapetet i dag. Og det her er jo også ud fra de vilkår, der nu er givet os, et fremskridt, f.eks. i forhold til bødeniveauet. Selvfølgelig giver det mening, at et bødeniveau skal afspejle både virksomhedens størrelse, så det kan mærkes, og grovhedens størrelse så at sige.

Jeg synes ellers, de andre ordførere er kommet godt ind på de forskellige elementer af det her lovforslag. Dog vil jeg lige tilføje, at SF jo er medlem af forligskredsen bag Finansiell Stabilitet og har været involveret i rigtig meget lovgivning om det her. Men jeg vil da gerne sige ligesom min kollega fra Enhedslisten, at vi jo agerer på baggrund af det muliges kunst, når vi laver den her type lovgivning, fordi det optimale jo ville være, at vi ikke havde SIFT'er, at vi ikke havde banker, der var too big to fail, og at vi på den måde bliver låst som politikere. Hvis det værste skulle ske, bliver vi sat i en fuldstændig urimelig situation. Vi så det også efter finanskrisen. Vi har ikke andre muligheder end at sætte hele den danske økonomi på spil.

Så i den bedste af alle verdener ville vi også have et helt andet system end det, vi har her. Men det er, hvad vi har at gøre godt med, og derfor er det også positivt, at man med det her forslag hurtigere end i dag kan få et stempel som SIFI-bank, altså af systemisk vigtig betydning, og at de forhøjede bøder forhåbentlig også kan være med

til at lægge en dæmper på – hvad skal man sige – lysten til at begå kriminalitet.

Hele diskussionen om hæderlighed vil jeg ikke kaste mig så meget ude i. Jeg tror også, der kan være meget forskellig opfattelse af, hvad hæderlighed er, men i hvert fald skal man overholde loven, og der er konsekvenserne blevet markant større med det her lovforslag. Så ros til ministeren for det.

Kl. 14:29

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til SF's ordfører. Og så giver vi ordet til erhvervs- og vækstministeren. Værsgo.

Kl. 14:29

Erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen):

Tak for det. Og tak for de mange positive bemærkninger, der er til det lovforslag, som vi nu behandler. Som det også er blevet nævnt et par gange, har lovforslaget, som vi behandler her i dag, til formål at medvirke til en mere robust og dermed også stærkere finansiell sektor, som underbygger den finansielle stabilitet. Lovforslaget skal samtidig styrke mulighederne for at håndhæve den finansielle regulering både effektivt og troværdigt.

Jeg er også opmærksom på, som en del ordførere har været inde på, at det er et rimelig omfangsrigt lovforslag. Derfor har jeg tilbudt, at der kan ske en teknisk gennemgang af lovforslaget, hvor en lang række af de bemærkninger, der er kommet i dag, så også kan fremføres. Men lad mig prøve at gennemgå et par af de væsentligste elementer i lovforslaget.

Det første, jeg vil nævne, er den del af lovforslaget, der handler om at indføre et nyt bødesystem for overtrædelse af lov om finansiell virksomhed. Det skal sikre en større sammenhæng mellem overtrædelsens grovhed, instituttets størrelse og bødernes niveau, alt sammen noget, der er sund fornuft. Forslaget bygger jo på anbefalingerne fra et enigt udvalg om bødesanktioner, der afgav betænkning her tidligere i år. Udvalget blev nedsat som opfølgning på bankpakke VI, som et par ordførere har været inde på. Det er vigtigt at holde sig for øje, at et effektivt sanktionssystem er et centralt led i at sikre en velreguleret og dermed også sund og robust finansiell sektor.

Et andet element, som jeg vil fremhæve, er den øgede fleksibilitet i mulighederne for at udpege systemisk vigtige finansielle institutter, altså SIFT'er. I dag er det kun muligt at udpege SIFT'er én gang årligt. Det foreslås, at der fremover bliver mulighed for at foretage en løbende udpegning. Det skal være med til at sikre den finansielle stabilitet ved at forhindre, at der i en længere periode er et institut, der opfylder betingelserne, men som ikke bliver udpeget som SIFI.

Lovforslaget indeholder også et andet forslag i relation til SIFT'er. For at sikre en ansvarlig og effektiv drift af SIFT'er foreslås det at indføre skærpede krav til egnethed og hæderlighed for ledende medarbejdere, såkaldte nøglepersoner, i SIFT'er. Det er også en del af opfølgningen på den aftale, der var i forbindelse med bankpakke VI.

Derudover nedsætter vi desuden med lovforslaget her startkapitalen i fondsmæglerselskaber. Disse selskaber vil herefter være underlagt krav til startkapital, der svarer til EU-reguleringens minimumskrav, også noget, der er helt sund fornuft. Det vil netop være med til at skabe bedre konkurrencevilkår og vækstmuligheder for de danske fondsmæglerselskaber.

Det sidste element, som jeg vil nævne, er, at vi foreslår at udvide offentlighedsreglerne, således at Finanstilsynet fremover skal offentliggøre bl.a. frifindende domme. Herved er vi også med til at give mulighed for, at offentligheden får et mere retvisende billede af gældende ret.

Så kvitterer jeg for de mange positive bemærkninger, der er kommet, og ikke mindst for de rosende ord, der kom fra SF – som jo får en til måske at tro, at der er noget i lovforslaget, som er forkert, når

SF på den måde omklammer regeringen. Men det var en humoristisk bemærkning til SF's ordfører. Tak for opbakningen.

Kl. 14:32

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ministeren.

Og da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

7) Forhandling om redegørelse nr. R 3:

Udenrigsministerens redegørelse om samarbejdet i Arktis.

(Anmeldelse 14.10.2016. Redegørelse givet 14.10.2016. Meddelelse om forhandling 14.10.2016).

Kl. 14:33

Forhandling

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er hr. Nick Hækkerup, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 14:33

(Ordfører)

Nick Hækkerup (S):

Tak for det. Arktis har jo stadig større betydning, og der er stadig flere aktører og lande, som interesserer sig for Arktis, og derfor er det også relevant at have den her debat i salen om udenrigsministerens redegørelse for samarbejdet i Arktis.

Redegørelsen beskriver dels – på fornuftig vis, synes jeg – de forskellige samarbejdsfora, Arktisk Råd som det vigtigste, men også EU-relationen og det samarbejde, der finder sted i nordisk regi, og så beskriver den en række af de forskellige samarbejder, der er materielt, altså den indholdsmæssige del af det. Det drejer sig om kontinentalsokkelprojektet, altså Danmarks krav på, at Nordpolen er vores, forsvarets opgaveløsning, kortlægning, såvel landkortene som – nok så vigtigt – søkortene, efterhånden som isen smelter og sejlmulighederne forandrer sig, turismen tager til. Det drejer sig om energi- og klimaudfordringerne, spørgsmål om sundhed, spørgsmål om politi, spørgsmål om forskning, spørgsmål om erhvervssamarbejde og handel.

Det er klart, at når man står med en redegørelse, der omfatter alle de emner og alle de processer, bliver det selvfølgelig meget at gabe over, og det ender måske også lidt med at blive en opremsende beskrivelse af strukturer og processer og måske med mindre fokus på mål og resultater.

På vegne af Socialdemokratiet synes jeg, der er grund til at fremhæve et par vigtige fokusområder. For det første synes vi, det er vigtigt, at Arktis forbliver et lavspændingsområde. Nogleorganet til at sikre det er, som det også er beskrevet, Arktisk Råd og evnen i rådet til at holde den sikkerhedspolitiske situation andre steder end i regionen noget på afstand. Det siger jeg i forbindelse med den optræden, som man i realiteten ser Rusland have andre steder, det være sig i Ukraine, på Krim eller – som i øjeblikket – i Syrien, så den ikke også bliver modellen for, hvordan man optræder i det arktiske område.

Heldigvis må man sige, at den struktur, der er lavet med Arktisk Råd, de principper, der er lagt, beslutning om at holde sig til folkeretten, jo viser sig – man kan så tilføje indtil videre, men det er der sådan set ingen grund til at gøre – at være en god model i forhold til at sikre, at man kan snakke om de fælles problemer, som der er.

Det andet fokusområde, som jeg synes der er grund til at nævne, er klimaforandringerne. Med afsmeltningen af indlandsisen opstår der nye udfordringer og muligheder. Vi har jo af nogle omgange i forskellige sammenhænge konstateret det. Der opstår nye muligheder for sejlads, altså både vest- og østpassagen, og der opstår også nye muligheder for turismæssig sejlads, ligesom der opstår nye muligheder for udnyttelse af ressourcer til lands og til vands i det arktiske område, og det stiller nye krav og større krav til vores militære suverænitet, håndhævelse i området til varetagelse af havmiljøopgaver, til fiskeriinspektion og til mulighederne for at foretage eftersøgning og redning. Det er alle sammen problemstillinger, som vi i forskellige sammenhæng har diskuteret over de seneste år.

Jeg synes, at det, der kan konstateres med redegørelsen i år, er, at vi nu begynder at bevæge os derhen, hvor der faktisk ligger en række analyser, som kan give grundlag for de kommende beslutninger, beslutninger, der skal træffes i forskelligt regi – bevares – men som alligevel vil kunne betyde, at vi får taget fat på nogle af de store udfordringer, som der er.

Det skal være mine bemærkninger til redegørelsen, som den ligger.

Kl. 14:37

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Henrik Brodersen, Dansk Folkeparti.

Kl. 14:38

(Ordfører)

Henrik Brodersen (DF):

Jeg vil starte med at kvittere for, at det arktiske område får en selvstændig redegørelse, sådan at vi ikke bare har det som syv linjer i en redegørelse om Norden eksempelvis. Redegørelsen, som jo i den grad tager udgangspunkt i de internationale samarbejder, der er, i det arktiske, og som rigsfællesskabet mellem Grønland, Færøerne og Danmark er en del af, bygger på mange års arbejde, forskning i problemstillinger om tilhørsforhold og meget andet.

Arktis er jo et kæmpestort område, hvor de fem kyststater eller lande, som støder op til området – Canada, USA, Rusland, Norge og så kongeriget Danmark qua Grønland – er en naturlig del og fortsat bakker op om den Ilulissat-erklæring, der blev lavet, om, at hvis der skulle opstå konflikter, uenigheder i Arktis, så forsøger man så vidt muligt også at løse dem i arktisk regi.

Men der er også lande som Island, som jeg synes er en helt naturlig del af området. Kina, Japan, EU og resten af Norden er store aktører i Arktis, eller vil i hvert fald meget gerne være det. Det synes jeg er godt, i særdeleshed hvis man vil det gode, men det er jo ikke altid tilfældet.

Jeg vil ikke undlade at hæfte mig ved EU's indblanding, som den ene gang efter den anden konflikter med nogle dele af rigsfællesskabet, og hvor vi ser, at EU hverken vil lytte til Grønland eller Færøerne. Da EU så i den grad fik afvist deres ansøgning om observatørstatus i Arktisk Råd, var det kun, fordi Canada blev ved med at sige nej til, at de fik lov at være med. Det har jeg ikke nogen problemer med. Jeg synes faktisk, at det er et problem, at EU blander sig i det arktiske og dermed skaber konflikt mellem Danmark og Færøerne og Grønland.

I Norden vil vi jo alle det arktiske godt, selvfølgelig med de særlige interesser, der må komme. Men vi ved, hvor stor en betydning det har, at vi passer godt på det, og at befolkningen, der bruger de ressourcer, der er, gør det med omtanke, og at der bliver fisket og fan-

get i det omfang, som området kan bære. Men med udsigt til et fremtidig fiskeri i højsødelen af Det Arktiske Ocean, ved vi godt, at der er mange, der ser nye muligheder og hermed indtjening i området. Derfor skal vi passe rigtig meget på og se rigtig godt efter, hvad det er, der sker deroppe. Det har vi i hvert fald i Norden en forpligtelse til.

Tænk bare på alle de tiltag omkring fiskeriet, som finder sted gennem internationale fiskeriaftaler mellem en lang række lande. Her i november er det så Færøerne, der skal være vært ved det tredje møde i deltagerkredsen om at sikre en bæredygtig fiskebestand. Nordisk Ministerråd, senest med dansk og finsk formandskab, lægger også stor energi i det og har fokus på det, og der er også sat en lille smule penge af til det i de kommende år.

Samarbejdet landene imellem er jo mange ting, bl.a. kontinental-sokkelprojektet om, hvad der hører til hvem og hvorhenne. Forsvarets hovedopgave er jo selvfølgelig militær, altså at være et forsvar af Grønland og Færøerne både til lands, til vands og i luften; Siriuspatruljen, som utrættelig kører op og ned ad den øst- og nordlige kyst af Grønland; vores folk på station Nord og Mestersvig, som de to bittesmå enheder, de er, i deres ensomhed det meste af året, får tingene til at fungere og er dermed også en del af beredskabet. Det var en stor oplevelse at besøge dem og se deres hverdag, da vi var rundt med Forsvarsudvalget i Grønland for nylig.

Flåden, der sejler rundt og hjælper til med alt lige fra søredning, opmåling, fiskerikontrol, miljøovervågning, søfart, sejladsikkerhed, understøtter politiets arbejde m.m. Flyvevåbnet kommer med forsyninger og hjælper ved forlis, overvågning og meget andet. Jo, vores forsvar gør stor nytte deroppe.

Så er der hele det omkring land- og søkortlægning, hvor der er langt igen, før vi er i mål. Der er ikke nogen helt optimale landkort, og der er kun foretaget opmåling af nogle ganske få procent ude på søen.

Klima og energi: På COP 21 blev der bl.a. sat fokus på klimaaftaler, som også tilgodeser de oprindelige folk og deres rettigheder. Det synes jeg er vigtigt.

Sundhed både blandt mennesker og dyr: Rigtig meget møg fra hele verden flyder op og ligger som en dyne i farvandet mod nord. Man ser dyr, som ikke længere er i stand til at forplante sig, og mennesker, der dør for tidligt på grund af dårlig livsstil med alkohol og anden rusmiddel. Også det bliver der arbejdet på på kryds og tværs af landegrænserne, netop for at se, hvor vi kan blive bedre.

Politiet varetager helt almindelige opgaver af den slags, som politiet nu engang gør, dog med den hage, at politikredsen typisk er kæmpe, kæmpe stor. Derfor kan det tage lang tid at komme til stedet, hvor der er brug for hjælp eller opgaveløsning, i Grønland.

Kl. 14:43

Hvordan med fremtiden? Det må man spørge sig selv om. Med de store interesser, der er i det arktiske, kan det ligefrem gå hen at blive et sted, hvor der vil være ufred. Kan vi være sikre på, at vi kan snakke os til rette om alt? Når der er så store mængder af råstoffer, som man for enhver pris vil have fat i, vil man måske komme dertil, at man ikke kan komme overens om, hvordan man gør det. Er der gas og olie, som det vil være interessant at få fat i om få år, fordi det er svært at holde og passe på området?

Her tænker jeg på Rusland, som investerer milliarder og atter milliarder i store anlæg under Ishavet, og deres gøren og laden på Svalbard, selv om det er norsk område osv. osv. – og på kineserne, som vil komme med et meget stort antal fragtskibe, når det bliver muligt. De vil sejle med alt fra små dimser til måske farligt gods som kemi og gødning og anden eksport til Europa og Nordatlanten.

Så alt i alt har vi brug for alle de talerør, vi kan finde, på kryds og tværs, på alle niveauer, uanset om det gælder fiskeri, sundhed, energi eller alt mulig andet. Det har vi en forpligtelse til, og vi kan i hvert fald heller ikke være andet bekendt. Tak for ordet.

Kl. 14:45

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Den næste ordfører er hr. Michael Aastrup Jensen, Venstre.

Kl. 14:45

(Ordfører)

Michael Aastrup Jensen (V):

Tak for det. Der er ingen tvivl om, at det arktiske er en vigtig udenrigspolitisk prioritet for Danmark og på mange måder et område af vores udenrigspolitik, vi bør have endnu mere fokus på. Det er også et forhold, der blev understreget i Taksøe-Jensen-rapporten om prioriteter for dansk udenrigspolitik. For det er ganske enkelt helt afgørende, at Danmark har fokus på denne del af vores nærområde – det kan ikke understreges nok.

Rigsfællesskabet har selv sagt store interesser i det arktiske, og det kræver et tæt samarbejde mellem Danmark, Færøerne og navnlig Grønland for at varetage disse interesser. Der er heller ingen tvivl om, at vores stemme er langt stærkere, når vi taler med én stemme, som det er tilfældet i Arktisk Råd. Her giver rigsfællesskabet mer-værdi for alle tre dele af kongeriget. Arktis er heldigvis for tiden et såkaldt lavspændingsområde, og det skal det jo gerne blive ved med at være. Vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at undgå militære spændinger i området.

Spørgsmålet om territoriale grænser i det arktiske har hidkaldt sig stor opmærksomhed. Der er igangsat en meget langstrakt proces, hvor alle parter har lagt sig fast på at løse uenigheden inden for rammerne af FN's såkaldte Kommission for Kontinentalsoklens Grænser, også kendt som CLCS. Det er som bekendt meningen, at deres anbefalinger efterfølgende skal danne rammer om forhandlingerne staterne imellem om den endelige grænsedragning. Det er som sagt en proces, hvor alle de berørte lande er enedes om at løse eventuelle territoriale tvister ad dialogens vej. Og på trods af de verserende udfordringer med Rusland, hvor lande andre steder i verden tager våbenmagten i brug for at forsvare Moskvas interesser, er det indtil videre lykkedes at holde dialogen om det arktiske i et spor for sig.

Vi skal dog være opmærksomme på udviklingen i Rusland, hvor en mere aggressiv adfærd fra russisk side også potentielt kan influere på forholdene i det arktiske. Vi skal være på vagt over for øget russisk militær aktivitet i det arktiske, for det er desværre meget åbenlyst, at Rusland i disse år i stigende grad blæser på international ret, respekten for landegrænser og indgåede internationale aftaler. Vi har jo selv oplevet tidligere her i Danmark, at militære øvelser er gået meget tæt på dansk territorium, og selv et neutralt land som Sverige mærker, at den russiske bjørn igen viser tænder i form af stigende russisk aktivitet. Vi kan derfor ikke bare læne os tilbage og være sikre på, at Rusland i al evighed vil spille efter reglerne i det arktiske, når nu landet ikke lever op til internationale normer og aftaler andre steder i verden. Vi må derfor på baggrund af den ændrede sikkerhedspolitiske situation hele tiden observere situationen nøje. Danmark skal naturligvis ikke eskalere konflikten i det arktiske. Omvendt er vi hele tiden nødt til at vise over for Rusland, at vi ikke har i sinde at lade os presse på nogen som helst måde ud af de krav, vi har i det arktiske.

Det sagte til trods er Arktis heldigvis relativt fredeligt, og forholdene mellem staterne i det arktiske kan i høj grad håndteres inden for rammerne af Arktisk Råd. Danmark tager aktivt del i arbejdet i rådet og har haft et tæt samarbejde med det nuværende amerikanske formandskab. Et af de områder, hvor Danmark har været særlig aktiv, er i forhold til miljø og søredning. Økosystemerne i det arktiske er meget følsomme, og derfor er det vigtigt at have et beredskab klar, hvis der f.eks. sker olieudslip fra skibe. Med temperaturændringerne er stadig større dele af det arktiske farbart for skibe, og dermed stiger risikoen for f.eks. olieudslip. Det samme gælder i forhold til sø-

redning. Det er især aktuelt, for så vidt angår det stigende antal krydstogtskibe, som bevæger sig mod de nordlige farvande. Potentialet er jo som sådan rigtig stort, men det er vigtigt i den forbindelse hele tiden at tænke miljø og sikkerhed ind.

Kl. 14:49

Nu er det ikke alt sammen solstrålehistorier, for i forhold til det arktiske kan det nemlig ærgre os, at der ikke kunne blive enighed om at give EU observatørstatus. Til forskel fra Dansk Folkeparti er jeg ked af, det ikke kunne lade sig gøre, især fordi der jo faktisk til gengæld er blevet givet observatørstatus til Kina og Indien, og EU burde trods alt være noget mere nærliggende. Men åbenbart har uenigheder om sælfangst og russisk modstand blokeret, og det er ekstra beklageligt, fordi EU i år har vedtaget en stor strategi for det arktiske, hvor områdets store betydning anerkendes. I stedet for at modarbejde hinanden burde de forskellige aktører arbejde sammen inden for den samme ramme, nemlig i Arktisk Råd. Heldigvis er det lykkedes at finde en ordning, hvor EU de facto deltager som observatør, men det er dog ikke til at komme uden om, at det er uholdbart og burde også være i strid med vores egne interesser, at EU ikke kan deltage som observatør på lige fod med Indien og Kina.

Tak for ordet.

Kl. 14:51

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning – der er faktisk to. Den første er fra fru Aaja Chemnitz Larsen, IA. Værsgo.

Kl. 14:51

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak, og tak for ordførerindlægget. Jeg vil også gerne fra Inuit Atqatigiit sige, at vi også stiller os på samme linje, i forhold til at EU får en observatørstatus. Det ser vi ikke noget til hinder for.

I forhold til en arktisk strategi har IA også fremsat et ønske om, at Grønland laver sin egen arktiske strategi, ligesom vi ser, at færingerne har deres egen arktiske strategi. Hvordan vil Venstre stille sig over for et sådant ønske?

Kl. 14:51

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 14:51

Michael Aastrup Jensen (V):

Det vil jeg tage videre. Jeg synes, at det er vigtigt, som jeg også nævnte i min tale, at vi har det arktiske som et prioritetsområde. Som jeg også nævnte i min tale, viser selv Taksøe-Jensen-rapporten, hvor vigtigt det er, at vi har en så høj grad af fokus på det som overhovedet muligt. Jeg føler, og det er også det, vi demonstrerer i virkeligheden, både med det aktive arbejde, vi gør Arktisk Råd, og også generelt hele tiden har som udenrigspolitisk strategi. Så jeg mener faktisk ikke, at der er behov – jo mere jeg tænker over det – for en opprioritering, fordi vi faktisk allerede er oppe på, skal vi sige, det højeste niveau. Så jeg synes egentlig, at vi er fint dækket ind.

Kl. 14:52

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 14:52

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Da det blev debatteret i Inatsisartut i går, forkastede Naalakkersuisut det forslag, der var, i forhold til at Grønland får sin egen arktiske strategi, men der var også nogle nye, sådan kritiske toner, vil jeg sige, i forhold til kongerigets arktiske strategi. Jeg vil gerne sige, at fra Inuit Atqatigiits side ser vi gerne, at vi bliver inddraget i forhold til

evalueringen af den nuværende kongerigets arktiske strategi, men at vi netop også får lavet vores egen arktiske strategi.

Kl. 14:52

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 14:52

Michael Aastrup Jensen (V):

Vi inddrager absolut også, som jeg også nævnte i min tale, både Færøerne og Grønland. Vi er i en treenighed i det her kongerige, som har, synes jeg, en et hundrede procent fælles interesse på det her område, og vi burde være et hundrede procent enige om vores strategi, hvilket jeg egentlig også stadig har opfattelsen af vi er. Så i stedet for – undskyld, jeg siger det – at prøve at puste til en uenighed, som ikke findes, synes jeg hellere, at vi skal give hinanden et klap på skulderen og sige: Det er faktisk ret godt, at vi på trods af nogle uenigheder på nogle andre områder, kan være enige om, at det arktiske står vi sammen om.

Kl. 14:53

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak. Så er der en kort bemærkning fra hr. Sjúrdur Skaale.

Kl. 14:53

Sjúrdur Skaale (JF):

Tak for det. Det var en fin ordførertale, skal jeg starte med at sige. Jeg er også enig i, at det jo er beklageligt, at EU ikke har fået observatørstatus i Arktisk Råd. Men så siger ordføreren, at det kun er en eller anden uenighed om noget sælfangst. Jeg kunne tænke mig at spørge ordføreren: Mener ordføreren ikke, at det er en alvorlig ting, når EU af ideologiske grunde udelukker en eksportvare, som kommer fra Arktis? Er det ikke en legitim grund til at sige, at så har EU altså ikke noget at gøre som observatør i Arktis, hvis man går imod så grundlæggende interesser, som befolkningen i Arktis har?

Kl. 14:54

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 14:54

Michael Aastrup Jensen (V):

Jeg anerkender klart, at i forhold til sælfangst er der uenighed på det område, også i forhold til EU. Det anerkender jeg gerne. Jeg synes bare ikke, at det skulle være en stopklods for at have EU som observatør i Arktisk Råd. Det mener jeg godt vi kunne håndtere, ikke mindst set i lyset af at Arktisk Råd, som jeg ser det, jo gerne skulle være stedet, hvor vi prøver at blive enige om fremtiden for det arktiske. Så må man – i gåseøjne – kunne tage de mere sådan handelsmæssige diskussioner et andet sted. Så jeg mener ikke, at det skulle være en stopklods. Jeg anerkender, at der er en uenighed, men det skulle ikke være en stopklods.

Kl. 14:54

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Hr. Sjúrdur Skaale.

Kl. 14:54

Sjúrdur Skaale (JF):

Tak for det. Det kaldes jo no seal, no deal. Hvis vi ikke kan få eksporteret vores varer, som vores oprindelige befolkning eksporterer til EU, så kommer vi ikke med. Mener ordføreren ikke, at det en rimelig forudsætning for at sige, at hvis man skal være med i at udvikle Arktis, må man have det grundprincip, at Arktis er for de mennesker, som bor i Arktis, og de skal kunne udvikle sig økonomisk ligesom alle andre mennesker i verden, at de lande, som har f.eks. en tanke

om, at Arktis skal være et reservat, ikke har så meget at lave i Arktis-sammenhæng? Tak.

Kl. 14:57

Kl. 14:55

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Ordføreren.

Kl. 14:55

Michael Aastrup Jensen (V):

Jeg anerkender i hvert fald, at sælfangst betyder rigtig meget for Grønland, og jeg forstår udmærket godt, at det er en vigtig, vigtig politisk mærkesag at have, nemlig retten til, at den selvfølgelig også skal reserveres i fremtiden. Jeg ved, at det er en stor debat over for EU som system, men også i forhold til nogle lande i EU. Jeg synes bare stadig væk igen, at det burde vi diskutere et andet sted, for her diskuterer vi altså fremtiden for, hvordan og hvorledes vi får sikret både sikkerheden og de miljømæssige gevinster, og så er det, som jeg ser det – i gåseøjne – stadig væk en handelsmæssig diskussion. Det kan man så være uenig eller enig i, men den må så blive taget et andet sted.

Kl. 14:55

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak. Der er en kort bemærkning fra fru Aleqa Hammond, UFG.

Kl. 14:55

Aleqa Hammond (UFG):

Tak. Arktis er jo et område, som mange ikkearktiske lande ser meget på og også ser som et indsatsområde i fremtiden, hvad angår de nye sejlruter, og hvad angår mineralske råstoffer, og af geopolitiske årsager. Den store interesse, der bliver udvist for at få observatørstatus i Arktisk Råd, har selvfølgelig også bredt sig. Kongeriget Danmark er en del af det arktiske og af Arktisk Råd, men alligevel har Danmark et samarbejde med amerikanerne, hvilket i sidste ende har bragt og stadig bringer store problemer med sig i form af stor miljøforurening i Grønland baseret på amerikanerne og danskernes forsvarsaftale. Hvad mener ordføreren skal gøres for at sikre, at Danmark som kongerige kan leve op til, at man arbejder for et godt og rent og miljømæssigt bæredygtigt Arktis?

Kl. 14:57

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 14:57

Michael Aastrup Jensen (V):

Jamen jeg har selv haft lejlighed til bl.a. at besøge Thule Air Base i Grønland, og jeg anerkender også spørgsmålet. Nu kan jeg ikke huske, hvad den nedlagte amerikanske base hedder, men der er også en miljødiskussion om oprydningen af den. Selvfølgelig er det vigtigt, at vi hele tiden sørger for, at der er ryddet op i de forskellige, skal vi kalde det efterladenskaber, der er. Jeg vil samtidig også bare sige klart herfra, at den aftale, vi militært har med en af vores nærmeste allierede, nemlig USA, også er strategisk, militært og sikkerhedspolitisk vigtig for kongeriget Danmark, og derfor gælder det selvfølgelig om at finde, skal vi sige balancegangen, så vi på den ene side får sikret miljøet og oprydningen og på den anden side også stadig væk har det stærke militærfaglige, sikkerhedspolitiske samarbejde.

Kl. 14:57

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Fru Aleqa Hammond.

Aleqa Hammond (UFG):

Jeg er sikker på, at Grønland ikke på nogen måde sætter spørgsmålstegn ved den sikkerhedspolitiske vigtighed af amerikanernes tilstedeværelse i Grønland og i det hele taget, men det behøver ikke ske på bekostning af Grønlands miljø. Grønland har jo ikke, hvad skal man sige, de store gevinster ved, at amerikanerne er til stede. Hvad mener ordføreren skal gøres nu, hvor Venstre er i regering alene? Mener ordføreren, at man vil kunne se forbedringer på det område?

Kl. 14:58

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 14:58

Michael Aastrup Jensen (V):

Jamen jeg har været involveret i den diskussion, for jeg ved, at der er nogle konkrete udfordringer på den her base, jeg desværre ikke kan huske hvad hedder. Man har set, at der er et miljømæssigt problem med den her base, der var aktiv tilbage i 1960'erne, som jeg husker det. Og der er sikkert også andre eksempler. Så jeg anerkender, at det er et problem, vi skal have løst. Igen mener jeg bare ikke, at det skal komme på tværs af den aftale, vi har. Hvordan vi så får det løst, og hvem det er, der skal betale regningen, er ikke mit bord. Det er der andre der må håndtere, men selvfølgelig skal vi have fundet en løsning på det.

Kl. 14:59

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ordføreren. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Undskyld, ordfører! Der er kommet en på her i sidste øjeblik. (*Michael Aastrup Jensen* (V): Jeg går bare på talerstolen igen). Det er godt.

Så er det hr. Tórbjörn Jacobsen fra Tjóðveldi.

Kl. 14:59

Tórbjörn Jacobsen (T):

Det blev nævnt, at der var en vis balancegang i forhold til de militære aftaler, man har mellem Danmark og USA, når man taler om grønlandske forhold. Så jeg kunne tænke mig at spørge om et meget aktuelt emne, der har været fremme i medierne og specielt i Danmark og i Grønland, og det handler om den underjordiske bunker Camp Century. Hvor i balancegangen ligger den? Hvad mener Venstre om det?

Kl. 14:59

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 14:59

Michael Aastrup Jensen (V):

[Lydudfald]... men så tak for, at jeg nu kan huske det, for nu har jeg fået det at vide, nemlig Century. Jeg er opmærksom på det spørgsmål, og det er regeringen også, ved jeg, og derfor er man lige nu ved at prøve at finde ud af, hvordan vi får løst den situation, der er, med, at der potentielt er miljøtøjet, der simpelt hen er farlige, som der på en eller anden måde skal ryddes op i. Hvordan og hvorledes det skal gøres, kan jeg simpelt hen ikke give et svar på, for som jeg har forstået det, er den proces stadig væk i gang.

Kl. 15:00

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Hr. Tórbjörn Jacobsen? Nej. Så er vi færdige. Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Christian Juhl, Enhedslisten.

(Ordfører)

Christian Juhl (EL):

Tak for det. Først vil jeg da benytte lejligheden til at byde velkommen til vores nye kollega, Tórbjörn Jacobsen, fra Færøerne. Vi glæder os i hvert fald i Enhedslisten til samarbejdet. Vi har haft stor fornøjelse af Tórbjörn Jacobsens forgænger, Magni Arge, både i alvorlige og fornøjelige stunder.

Hvad angår Arktisredegørelsen, synes jeg, der er utrolig mange gode ting i den. Der er mange aktiviteter i gang, og jeg skal da lige love for, at der også er sat rigtig mange organisationer i gang på ufattelig mange områder. Nogle gange kunne man blive helt nervøs for, om der også er en slags fælles retning i alle de ting, der bliver diskuteret og lavet, men det er jo vigtigt, at dem, som vi har som repræsentanter i de forskellige organisationer, også prøver at koordinere tingene.

Arktis kan jo få stor betydning på mange områder. For Enhedslisten er der to vigtige spørgsmål, som vi skal slå fast fra starten, når vi diskuterer Arktis. Det er for det første, at det, vi gør, gør vi for de mennesker, der lever i Arktis. Det må være hovedudgangspunktet. Der er ufattelig mange økonomiske interesser, der er ufattelig mange militære og sikkerhedsmæssige interesser, men det må fra første til sidste færd altid være et spørgsmål om, hvordan de mennesker, der lever i Arktis, får et bedre liv.

For det andet må vi altid tage højde for, at det, vi laver, og det, vi er med til at beslutte, altid sikrer, at den meget følsomme natur, der står over for forandringer på grund af klimaændringerne, altid får meget, meget høj prioritet, sådan at vi ikke ødelægger mere, end vi gavner. Ja, faktisk er Arktis jo mere udsat, idet temperaturændringerne er højere i Arktis, end de er mange andre steder.

Når vi kigger på de mange organisationer, synes jeg, det er vigtigt – og det synes jeg også regeringen i vid udstrækning gør sig umage for, selv om der sikkert er områder, hvor det kunne gøres bedre – at inddrage eller overlade forhandlingsretten til Grønland og Færøerne der, hvor vi overhovedet kan. Det må være et grundlæggende princip, at det er dem, der forhandler på rigsfællesskabets vegne, hver eneste gang vi kan få det etableret, fordi det er deres levevilkår og det er deres område, vi arbejder med. Det er ikke isoleret set Danmarks eller Folketingets område.

Ud over det vil jeg sige, at det nogle gange undrer mig, at så mange lande, som ligger ufattelig langt fra Arktis, har interesser her. Det må jo være økonomiske eller sikkerhedsmæssige interesser. Nogle gange kunne jeg godt tænke mig, at man kunne skære det lidt hårdere til og sige: Hovedbeslutningstagerne må være dem, der har aktier, altså land, i området.

Hvad angår kontinentalsokkelprojektet, er det jo vigtigt, at vi finder en løsning. Jeg har et par spørgsmål undervejs, og jeg vil gerne bede ministeren prøve at orientere om, hvorfor – så vidt jeg i hvert fald kan forstå det af pressen – det bliver afvist at forhandle med russerne. Jeg kunne forstå, at regeringen hellere ville afvente en afgørelse ved en retsinstans. Normalt skriver man, og også i det her papir, at kongeriget altid ønsker at forhandle med relevante stater, når der er nogle problemer, og at det er hovedtilgangen. Kunne det ikke være interessant at prøve russerne af på det her og finde en løsning, som ikke kunne trække i langdrag, men netop få lagt de grænser med kontinentalsoklen, som var nødvendige?

Så er der hele forsvarlets opgaveløsning på Arktis. De har mange opgaver, både med Search and Rescue, eftersøgninger og selvfølgelig også suverænitetshævningen og overvågningen. Der tænker jeg, at det er vigtigt – og jeg hørte, at Socialdemokraterne var på samme bane – at vi arbejder med Arktis som atomvåbenfri zone, og at vi faktisk også reelt prøver at håndhæve det. Det er selvfølgelig især Rusland og USA, jeg tænker på, da det jo er dem, der har atomvåben.

Jeg ved ikke, om der er flere af dem, som er deroppe, der har det.

Min personlige opfattelse af vores erfaringer med amerikanerne på Thulebasen er ikke entydig positiv. Der vil jeg gerne slå til lyd for, at vi stiller nogle krav til amerikanerne og ikke bare siger: Nej, hvor er vi jublende glade for, at de vil have en base liggende der. Det har ikke noget med atomvåben at gøre; det er noget med, at tilstedeværelsen jo af nogle opfattes som en sikkerhedsmæssig ting, men det er også en belastning for Grønland.

Kl. 15:05

Nu kan man se, at det, at serviceaftalerne ikke faldt på plads – jeg vil ikke her diskutere videre om, hvem der har ansvaret for det – gør, at det problem jo ikke er løst endnu, og det vil sige, at indtægterne fra Thulebasen jo ikke er sikret til Grønland. Lærepladserne til de unge grønlandere er heller ikke sikret. Måske er arbejdspladserne heller ikke, selv om det nye firma forsikrer, at der skulle være mulighed for beskæftigelse.

En anden ting er hele spørgsmålet om, hvem det er, vi skal have til at arbejde for forsvaret deroppe. Det er jo egentlig grotesk – det opdagede jeg først, da vi var på besøg i Grønland her i sommer, og jeg spurgte, hvor mange af Siriuspatruljens unge mænd der har basis eller er født i Grønland – at personen, som stod for tingene, sagde: en. I alle de måske 50 år, vi har været deroppe, er der én grønlander, som har været der. Jeg vil dog sige – jeg har selv engang søgt om at komme med Siriuspatruljen, da jeg var ung og stærk – at det da er påfaldende, at det er danskere, der skal derop og skal til at begynde forfra, hvorimod grønlanderne jo har det i blodet, hvordan man skal håndtere hunde og slæder og vejret og det hele deroppe. Det var da meget mere naturligt, at man fandt grønlandere til at lave de job først efter min mening. Altså, hvis de ønsker det.

Så er jeg fuldstændig enig med dem, der har kritiseret den manglende oprydning af Camp Century med mere – der er jo flere steder deroppe. Der skal ryddes op, og det er ikke nok bare at sige, at ja, det snakker vi om. Der skal ryddes op, og det er amerikanerne, der skal betale regningen, hvem skulle ellers gøre det. Det er dem, der har lavet forureningen.

Så er der hele det med søfart og sejlads. Der er det jo vigtigt, at vi hele tiden har fokus på søredning. Jeg synes, det er rigtig positivt, at vi har fået en styrkelse af de skibe. I den sammenhæng gør marinen jo god gavn. Også de helikoptere, de medbringer. Dem skal vi sørge for er godt trimmet, så de hele tiden kan løse opgaver. Jeg synes, det er imponerende, hvad de kan løse. Jeg har set nogle af de opgaver, de har løst deroppe, hvor skibe har været kommet i havsnød.

Det er også vigtigt, at vi får den søkortlægning. Jeg mener, at det er en skandale, at regeringen ideologisk har sagt, at det er vigtigt at flytte arbejdspladser frem for at sørge for, at de søkort var på plads. Man kunne sagtens have lavet de søkort færdige, og så kunne man vente med at flytte rundt på styrelsen, som laver de der ting. Den kunne være blevet i København, så vi var sikre på at have de folk. Jeg kunne godt tænke mig at høre ministeren, hvor langt man er i den sag. Hvem skal egentlig lave de kort, og hvornår regner man med de kort er færdige? Jeg synes, at det er meget pinligt, at vi har lovet grønlanderne dem, og at vi så ikke holder det.

Så er der hele klima- og energiområdet. Det er også et meget vigtigt område, og som jeg har sagt: Menneskene og naturen er de to første prioriteter, når vi skal lave aktiviteter i det område. Der er ingen sideangivelse, men under afsnittet om klima og energi, afsnit et, står der, at man skal tage højde for oprindelige folks viden. Det synes jeg er en god sætning. Men skal vi ikke også sige, at vi er nødt til at regne med, at oprindelige folk også har en enorm brug for støtte til indsatsen, når vi skal sørge for klima og energi. Det betyder, at vi nok også skal have fundet nogle penge til den indsats.

I det hele taget er miljø og natur og klima noget, som mange organisationer også arbejder med, og det er jeg da glad for de gør, for

man må formode, at de gør en rigtig, rigtig stor indsats. Der er også konventioner, der skal holdes og overvåges osv. Hele det store afsnit er vigtigt arbejde. Så er der nederst i afsnittet, der omhandler miljø og natur, faktisk på den anden side af det afsnit – det er faktisk det sidste afsnit om miljø og natur – nævnt en organisation, der hedder DCE – Nationalt Center for Miljø- og Energi. Det handler om råstofområdet. Jeg vil gerne spørge, om DCE var involveret i udarbejdelsen af den aftale eller det beslutningsforslag, som regeringen lavede omkring urangravning i Grønland, da vi ændrede nultoleranceloven og lavede det sådan, at grønlænderne kan grave uran – det var noget, vi var imod. Men jeg vil gerne høre: Var de inddraget i det og inddraget i vurderingerne, og sagde de god for, at det kunne man gøre uden problemer med naturen, når man begynder at grave f.eks. uran? Så har jeg endnu to spørgsmål, men dem kan jeg ikke nå, kan jeg se.

Kl. 15:10

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ordføreren, som skal blive stående, for der er en række korte bemærkninger. Den første er fra fru Aaja Chemnitz Larsen, IA. Værsgo.

Kl. 15:10

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak for ordførertalen. I forhold til Arktis er det jo et kæmpestort emne, og vi kommer meget vidt omkring og snakker både miljø og klimaforandringer og forsvar og alle mulige ting. Derfor er det også svært at vælge, hvad det egentlig er for nogle spørgsmål, man gerne vil stille.

Men jeg vil gerne give ordføreren ret i, at der er behov for en større inddragelse af grønlændere i forhold til forsvarets opgaver i Grønland.

Jeg var selv i Station Nord med Forsvarsudvalget efterfølgende den tur med Grønlandsudvalget, og jeg var den første grønlænder, som dem, der var udstationeret i Station Nord, mødte. Så en større inddragelse både i forhold til et frivilligt beredskabet, men i høj grad også et lønnet job i Arktisk Kommando giver rigtig god mening. Det vil jeg gerne bakke op om.

I forhold til søkort er jeg lige kommet fra Grønland i går, hvor jeg har talt med to forskellige medlemmer af naalakkersuisut, den grønlandske regering, om det her med et søkort og et beredskab. Og jeg ser et kæmpestort behov for at presse på og at prioritere den her opgave.

Kl. 15:12

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:12

Christian Juhl (EL):

Jeg kan kun sige tak for kommentarerne. Der er i hvert fald ikke noget, jeg er uenig i. For jeg synes, det er vigtigt, at vi netop har dialogen med den grønlandske regering, sådan at vi kan sige, om det er den ene eller den anden vej, vi skal.

F.eks. med Siriuspatruljen og andre ting tror jeg, det er vigtigt, at vi prøver at sige: Er der nogle unge grønlændere, som kunne være interesserede og måske endda få sig en uddannelse inden for forsvaret, ja, måske endda også løse andre opgaver på skibene. Der er jo masser af ting, der skal laves i fremtiden, og derfor ligger der rigtig mange arbejdspladser.

Det tror jeg man skal tænke meget, meget grundigt ind, så dem fra Danmark, der altid plejer at gøre det, ikke bare kommer og gør det.

Kl. 15:12

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 15:12

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak. I forhold til udarbejdelse af de her digitale søkort handler det jo om sikkerhed til søs, og det handler om at forebygge så meget, vi overhovedet kan her fra Folketingets side i forhold til de beslutninger, som vi træffer.

Det sidste, jeg har hørt, er, at alle ansatte i Geodatastyrelsen har valgt at sige op i forbindelse med den her udflytning. Hvordan kan vi fremadrettet være med til at sikre, at de beslutninger, som bliver taget i Danmark, ikke påvirker Grønland og de opgaver, som skal løses for Grønland?

Kl. 15:13

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:13

Christian Juhl (EL):

Hvis jeg havde været regering, havde jeg annulleret den flytning, og så havde jeg skrevet rundt til samtlige af de medarbejdere og spurgt: Kan vi få jer til at lave en opgave for os de næste 2 år? Så kunne vi se, om ikke vi inden for den tidsramme kunne få de her opgaver færdige, og så kunne nogle nye jo starte på en frisk i Aalborg. Jeg er helt overbevist om, at det for det første ville være den hurtigste måde, for det andet den mest effektive måde, fordi de folk, der har været der, har en meget stor kapacitet, og for det tredje tror jeg, at når vi gør regnskabet op om et par år og skal spørge ministeren, hvad hele den dér flytten rundt så har kostet, vil det også vise sig at være det billigste.

Kl. 15:14

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak. Og næste korte bemærkning er fra hr. Tórbjörn Jacobsen, Tjóðveldi.

Kl. 15:14

Tórbjörn Jacobsen (T):

Først vil jeg takke Christian Juhl for den venlige hilsen, jeg fik i begyndelsen af hans tale, og så vil jeg lige spørge til det her med uddelegering af magtbeføjelser. Altså årsagen til, at vi i det hele taget står her i dag, er, at Grønland og Færøerne har en placering i Arktis, og ikke, at vi står i København. For Danmark har som sådan intet med Arktis at gøre.

Så blev der sagt, at man skulle bestræbe sig på at uddelegere så meget som muligt fra den danske statsmagt til Færøerne og Grønland angående Arktis, alt efter hvad deres interesse var i det forløb, der ville komme. Altså, der må være en eller anden struktur i den her uddelegering, for ellers bliver det bare på de danske præmisser, uddelegeringen bliver, eller på en hvilken som helst regerings præmisser, der sidder med magten i Danmark.

Kl. 15:15

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak. Jeg skal lige gøre hr. Tórbjörn Jacobsen opmærksom på, at vi siger hr. og fru i Folketingssalen.

Værsgo til ordføreren.

Kl. 15:15

Christian Juhl (EL):

Tak for det. Jeg er enig i, at uddelegeringen skal ske meget målrettet og meget systematisk. Vi har jo et interesse- eller skæbnefællesskab,

så længe vi er i rigsfællesskab sammen. Derfor skal vi også sige, at vores minister jo ikke ville blive inviteret med til møder om Arktis, hvis ikke det var, fordi Grønland og Færøerne er med i rigsfællesskabet. Det er noget, der siger sig selv. Og derfor ser jeg også helst, at grønlænderne og færingerne får lov til at sidde med ved bordet. Det havde vi jo i starten nogle problemer med og, i hvert fald i nogle af rådene og komiteerne, nogle slagsmål om. Det er rettet mange steder, og jeg synes, at vi i fællesskab skal sige til regeringen, at det skal rettes de steder, hvor det ikke er rettet. Der skal vi sørge for at færinger og grønlændere er med.

Nogle gange er vi også nødt til at acceptere, at det så er i et parallelt forløb, hvor man inddrager formøder. Det er i hvert fald et minimum, at man gør det dér, hvor det ikke er muligt at flytte rundt på pladserne.

Kl. 15:16

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Hr. Tórbjörn Jacobsen.

Kl. 15:16

Tórbjörn Jacobsen (T):

For en stor dels vedkommende er redegørelsen fra udenrigsministeren en redegørelse om, hvordan forholdene bliver i fremtiden både i Grønland og på Færøerne, i særdeleshed i forhold til kongeriget Danmark, som bliver nævnt utallige gange i den her rapport. Så man skulle kunne regne med, at man på en eller anden måde blev taget ind som ligeværdig partner i forhold til de andre selvstændige stater, der ligger i området, under de forhandlingsforløb, der vil komme i fremtiden.

Kl. 15:17

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Ordføreren.

Kl. 15:17

Christian Juhl (EL):

Nu vil jeg helst ikke udtale mig på vegne af regeringen, og det tror jeg også man vil have sig frabedt. Det, jeg siger, er på Enhedslistens vegne. Vi vil gerne arbejde så aktivt om Arktis som muligt, og jeg tror, ministeren kan bekræfte, at jeg adskillige gange har påpeget behovet for det. Han har også jævnlige sagt, at her har vi lavet den løsning; her har vi grønlænderne med; her har vi færingerne med; her har vi nogle formøder og den slags ting. Og jeg synes, der sker en udvikling. Det kan godt ske, det går for langsomt, men så er det vigtigt, at vi netop bruger vores nordatlantiske kollegaer til at få sat ord på og pege præcis på, at i dét udvalg, i dén komité og i dét råd halter det stadig væk. Og lad os så prøve at kæmpe det igennem.

Kl. 15:17

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak. Bliv stående! Så er det fru Aleqa Hammond uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 15:18

Aleqa Hammond (UFG):

Tak. Amerikanernes tilstedeværelse vil jeg gerne nævne en gang mere. Ordføreren er fortaler for et rent miljø, for antiuranudvindinger og for mange gode ting, som jeg mener det er vigtigt at tage med i den her sammenhæng. Amerikanernes tilstedeværelse ifølge Danmarks og USA's forsvarsaftale har gjort, at vi i dag står med den udfordring, at en meget stor del af Grønlands miljø er forurenede i en sådan grad, at der er tale om grusomme tilstande, må man sige; det er det i hvert fald i henhold til den seneste rapport, vi har set i det videnskabelige tidsskrift, som hedder Geophysical Research Letters, og som dokumenterer, at der er en stor miljøforurening i Grønland,

og at man ikke har gjort rent efter sig, på trods af at man i Canada og USA, som har været udsat for lignende tilstande, har gjort noget ved det og har gjort rent efter sig. Men hvad angår Danmark, er der ikke sket noget. Har ordføreren noget at tilføje om det?

Kl. 15:19

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Ordføreren.

Kl. 15:19

Christian Juhl (EL):

Det er ikke første gang, vi diskuterer det. Sidste gang vi diskuterede det med ministeren, nævnte jeg også det her område. Jeg mener, at det er amerikanerne, der skal rydde op. Forureneren skal rydde op efter sig. Sådan må det være under alle forhold, og især når nogle er der gratis i området, må man sige, at der er en dobbelt forpligtelse til at rydde op. Jeg har fulgt med i det og læst nogle af de artikler, der på det seneste er skrevet om de gamle baser. Men jeg mener også, at vi har hørt historien fra Thule, hvor det blev forsikret, at der aldrig ville komme atomvåben, men hvor det rent faktisk blev afsløret. Det blev selvfølgelig afvist i første omgang, men senere blev det erkendt, at det endda var en bombe, som man jo stadig væk ikke ved om er fundet; sandsynligvis har amerikanerne fjernet den. Men sådan nogle ting er jo ret ubehagelige.

Jeg vil sige, at havde jeg været grønlænder, ville jeg have sagt: På de her betingelser kan vi altså ikke have gæster i vores land, og så ville jeg have forlangt nogle ting. Jeg synes også, at Grønland med fuld ret kan forlange en leje af det jord, der bliver brugt, og så skal vi i fællesskab sikre, at der er krav om oprydning, uanset om det er på Thule, eller om det på nogle af de helt gamle steder.

Kl. 15:20

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Fru Aleqa Hammond.

Kl. 15:20

Aleqa Hammond (UFG):

Amerikanernes tilstedeværelse handler om at forsvare Vesten, men man må sige, at det har været på bekostning af Grønlands miljø og uden at give job til det grønlandske folk. Jeg synes ikke, at det skal være okay for Danmark at høste frugten af et godt samarbejde med USA på bekostning af Grønland. Man må tage ansvar og også tage ansvar for det, man har givet tilladelse til. Det skulle da bare mangle. Jeg synes, at Danmark skulle mande sig op og gøre noget ved problemstillingen, så det ikke bare bliver ved snakken, men omsættes i handling.

Kl. 15:21

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Ordføreren.

Kl. 15:21

Christian Juhl (EL):

Jeg vil endda gå så langt som til at sige med hensyn til de samtaler, der i hvert fald ifølge Venstres ordfører angiveligt finder sted mellem regeringen og USA, at hvis de ikke relativt hurtigt fører til en aftale, mener jeg, at Danmark selv skal tage fat og få ryddet op i det, og så må de jo bagefter prøve at placere regningen der, hvor den skal placeres. Vi kan i hvert fald ikke bare lade tingene ligge.

Derfor mener jeg, at vi jo har en meget, meget stor pligt, da vi har lavet aftalerne om det, til også at sørge for, at der sker noget, og der kan Danmark jo først og fremmest sige: Så rydder vi op og betaler regningen, og så sender vi den videre, hvis vi mener, at vi kan få amerikanerne til at betale den.

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ordføreren. Det var den sidste korte bemærkning til ham. Den næste ordfører er hr. Carsten Bach fra Liberal Alliance.

Kl. 15:21

(Ordfører)

Carsten Bach (LA):

Tak for ordet. Jeg kan fornemme, at spørgelysten bliver større og større, jo længere vi kommer hen i spørgerækken. Men også tak til udenrigsministeren for en meget udførlig og detaljeret redegørelse. Som hr. Christian Juhl også netop var inde på, kan man næsten synes, at en så detaljeret redegørelse kan bringe sveden frem på en ordførers pande, og i mit tilfælde er den pande så noget højere end hos hr. Christian Juhl.

Jeg kan næsten heller ikke lade være med at tænke, at det er godt, man ikke er udenrigsminister og skal holde styr på alle de mange formelle internationale samarbejdsaftaler, der alene omhandler Arktis, og dermed også sagt, at Liberal Alliance også finder, at det er ganske formålstjenligt, at vi nu har en redegørelsesdebat, der udelukkende beskæftiger sig med Arktis.

Miljø og klima er – næsten selvfølgelig – i fokus i redegørelsen, men også sundhed og geografiske data har deres helt egne formelle internationale samarbejdsaftaler med svære navne og bogstavsforkortelser. Det gælder dog ikke for det internationale politisamarbejde i Arktis, hvor jeg kan forstå af redegørelsen at der ikke findes en formel international samarbejdsaftale med et svært navn og en bogstavsforkortelse. Det er jo dejligt at høre, at det rent faktisk også godt kan lade sig gøre at have uformelt, praktisk orienteret internationalt samarbejde – og så til og med i Arktis. Det vil vi i Liberal Alliance meget gerne have meget mere af.

Set i forhold til den øvrige debat herhjemme om internationalt politisamarbejde kunne jeg ikke lade være med at trække lidt på smilebåndet, da jeg læste afsnittet i redegørelsen om netop det. Måske kunne det, at udenrigsministeren havde et uformelt, praktisk orienteret samarbejde med sin hollandske kollega, resultere i en større præventiv indsats i Holland mod en organisation som Sea Shepherd og deres aktiviteter omkring Færøerne.

Som sagt ville mere konkret og fokuseret samarbejde – og måske på færre områder – være min anbefaling til regeringen, og jeg vil også gerne udpege i hvert fald et enkelt område, som jeg og Liberal Alliance mener der bør fokuseres på, nemlig forskning. Liberal Alliance mener nemlig, som jeg også sagde sidste år i forbindelse med den samme redegørelsesdebat, at det internationale og for den sags skyld også det fællesnordiske samarbejde om arktisk forskning skal styrkes, og at Danmark gerne må være en bærende kraft i at gøre rigsfællesskabet til et kraftcentrum for international arktisk forskning, også gerne rent fysisk.

Derfor glæder jeg mig jo så også rigtig meget til lanceringen af regeringens strategi på området og til en efterfølgende konstruktiv dialog og et konstruktivt samarbejde om udmøntningen af strategien. Jeg ser bl.a. for mig, at regeringens nyligt lancerede dronestrategi kan få luft under vingerne netop i Arktis – måske endda i et bredt, uformelt og praktisk orienteret internationalt samarbejde, der f.eks. på sigt også kunne udvides til et samarbejde om et satellitprogram med henblik på at styrke bl.a. navigation og kommunikation i de arktiske egne.

Det skal heller ikke være nogen hemmelighed, at Liberal Alliance gerne ser bedre mulighed for større økonomisk selvstændighed for de arktiske dele af rigsfællesskabet. Vi betragter det derfor som meget positivt, at der er meget stor opmærksomhed på Arktis ude i verden, og at regeringen forsøger at styrke den trend bl.a. ved at fastholde og udbygge relationer, der kan skabe øget mulighed for investering i rigsfællesskabets arktiske egne.

Vi er også meget positive over for regeringens bestræbelser på at bevare det varme politiske klima i Arktis, da udviklingen og fremtidige investeringer i bl.a. Grønland og Færøerne er afhængige af et fremtidigt problemfrit internationalt politisamarbejde, i øvrigt uanfægtet af, hvad der ellers måtte ske rundt omkring i verden. Dermed skal jeg blot sige, at jeg og Liberal Alliance tager redegørelsen til efterretning.

Kl. 15:26

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak. Der er en enkelt, der har ønsket en kort bemærkning, og det er fru Aaja Chemnitz Larsen, IA.

Kl. 15:26

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak for ordførerindlægget. Jeg vil også gerne bakke op om det fokus, som der bliver efterlyst i forhold til arktisk forskning. Det er jo sådan, at regeringen kommer til at fremlægge deres strategi i forhold til arktisk forskning, og der håber vi også at man netop vil tænke et samarbejde mellem Grønland og Danmark ind, men i høj grad også tænke en arktisk forsknings-hub ind, som IA mener der bør være, altså at den kommer til at være i Arktis. Det er i hvert fald et klart budskab fra IA's side.

Det andet drejer sig om U-Arctic, som er et universitetssamarbejde mellem de forskellige universiteter i Arktis, hvor man både udveksler professorer, lærere, men også studerende. Det er jo et rigtig interessant forum, som kan være med til at skabe et øget fokus på arktisk forskning, så det håber vi bestemt også at regeringen vil blive ved med at støtte, også i de kommende år. Hvad siger Liberal Alliance til det?

Kl. 15:27

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:27

Carsten Bach (LA):

Ja, det tror jeg bestemt også at Liberal Alliance ville kunne støtte op om. Forskning er jo en af de vigtige parametre, når vi snakker om at sikre fremtidens velfærdssamfund og meget andet. Og derfor forsøger vi også efter bedste evne at presse regeringen til at udvide og øge ressourcer til forskning på alle områder.

Kl. 15:27

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 15:27

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Hvordan kunne ordføreren forestille sig at man samarbejdede i forhold til at etablere en arktisk forsknings-hub i Grønland, i Arktis?

Kl. 15:28

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:28

Carsten Bach (LA):

Det er jo et meget konkret spørgsmål, og jeg tror ikke, at jeg her fra talerstolen vil forsøge at komme med eller skitsere nogen konkrete løsninger, andet end at jeg igen vil gentage, at jeg ser meget frem til, at regeringen fremlægger deres strategi for det, og at vi i Liberal Alliance helt sikkert vil være meget konstruktive i den dialog, der skal til efterfølgende i forhold til udmøntningen af regeringens strategi for arktisk forskning.

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak. Der er en kort bemærkning fra fru Aleqa Hammond, uden for grupperne.

Kl. 15:28

rens hollandske kollega vil indgå i et positivt og konstruktiv samarbejde med den amerikanske udenrigsminister og den amerikanske regering for at løse de her problemer med forurening i Grønland.

Kl. 15:31

Aleqa Hammond (UFG):

For nogle dage siden var vi med i en konference, en af de største konferencer, hvad angår arktisk dagsorden, og den hed Arctic Circle og foregik i Reykjavik på Island. Der kommer der tusindvis af mennesker, som udviser interesse for alle aspekter af muligheder og tendenser i de arktiske områder. Desværre er det således, at på trods af at det danske kongerige er 20 pct. af den arktiske del, ser vi ingen interesse, og vi ser ikke vores danske kolleger være til stede for at være med i diskussionerne og deslige. Det synes jeg er rigtig, rigtig synd, for vi synes, det er rigtig vigtigt, at vi står sammen.

Når vi trods alt i Arktisk Råd skal tale med én stemme på vegne af rigsfællesskabet i form af Færøerne, Grønland og Danmark, er det meget svært at finde fælles fodslag nogle gange til en given sag, og jeg synes også helt bestemt, at det er helt naturligt at kræve, at der også fra Folketingets side udvises engagement i arktiske spørgsmål.

Når det er sagt, vil jeg spørge ordføreren, hvad han mener der politisk skal ske fra dansk side vedrørende Arktis de kommende år.

Kl. 15:28

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Roger Mathiesen, Alternativet.

Kl. 15:31

(Ordfører)

Roger Mathiesen (ALT):

Tak for ordet, og tak til ministeren for en grundig og spændende redegørelse. Udviklingen i Arktis vækker grund til optimisme og bekymring. Begivenheder rundtomkring i verden spiller uægtelig en stor rolle i Arktis, ligesom klimaforandringerne, der er forårsaget af menneskelig aktivitet på jorden, og som får isen til at smelte og have til at stige, også giver nye udfordringer i regionen. Det er derfor glædeligt, at ministeren i sin redegørelse siger, at der fortsat er stærk opbakning til Ilulissatserklæringen blandt de arktiske kyststater, hvor vi kan enes om, at konflikter i Arktis løses gennem forhandlinger. Alternativet støtter, at Arktis forbliver et lavspændingsområde, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at rose embedsmænd og politikere og alle lande, der har bidraget til den udvikling. Det er flot diplomati.

Vi må dog erkende, at krigen i Syrien og krisen i Ukraine giver anledning til bekymring, også for udviklingen i Arktis, og jeg er dybt bekymret og forarget over den russiske adfærd og mulige krigsforbrydelser i Aleppo. I Alternativet ser vi dog helst, at disse konflikter ikke skaber yderligere konflikter og militarisering i Arktis. Det er en svær balancegang – et synspunkt, som jeg tror mine kolleger også deler; altså, hvor langt vi skal gå i forhold til at fordømme Ruslands adfærd i Ukraine og i Syrien, samtidig med at vi ikke skaber yderligere konflikter og militarisering af eksempelvis Arktis. I den forbindelse er jeg nysgerrig efter at høre, hvad ministeren mener om, hvordan Danmark kan bidrage til at bevare Arktis som et lavspændingsområde og samtidig arbejde for at forhindre krigsforbrydelser og aggressiv adfærd andre steder i verden.

Når vi taler om klimaforandringerne, er det glædeligt at se, at der er så mange forskningsprojekter og samarbejder, der udspiller sig blandt de nordiske lande, i Arktisk Råd og i rigsfællesskabet. Som ministeren skriver i sin redegørelse, stiger temperaturen i Arktis dobbelt så hurtigt som den globale gennemsnitstemperatur. Havisen er på tilbageslag, og forholdene ændrer sig for befolkninger i Arktis. Samtidig opstår der nye sejlruter, nye muligheder for råstofudvinding, mineraler og fiskeri, og det kalder faktisk på et akut behov for nye løsninger: monitorering af konsekvenser ved øget aktivitet i Arktis, overvågning af forurening og nye aftaler, der sikrer, at både mennesker og miljø bliver bæredygtigt udviklet i Arktis.

Jeg vil gerne rose for det store videnskabelige arbejde, der foretages, herunder i Grønland, for at skabe det bedst mulige vidensgrundlag for os politikere at agere ud fra. Et par projekter, som jeg personlig selv er stødt på og derfor vil fremhæve, er Greenland Perspective, der undersøger muligheden for at bruge bl.a. næringsrig mudder fra Grønland til udpinte jorde rundtomkring i verden. Det er et godt eksempel på, hvordan det særlige miljø i Grønland og i Arktis kan bruges til at skabe en bedre verden. Der er mange andre gode projekter, herunder udvinding af unikke enzymer, der har interessante perspektiver. Det er dog vigtigt at understrege, at når virksomheder og forskere udvinde mineraler og råstoffer i Arktis, også i Grønland, skal det gøres i respekt for miljø og for mennesker.

I »Kongeriget Danmarks Strategi for Arktis 2011–2020« fremgår det, at udviklingen skal være bæredygtig og til gavn for indbyggere i Arktis. I Alternativet er vi helt enige i det, og vi vil gerne opfordre

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:29

Kl. 15:29

Carsten Bach (LA):

Som jeg også nævnte i min ordførertale, mener jeg, at forskningsområdet er et sted, hvor der bør prioriteres, men der er også andre oplagte emner, som også er nævnt i udenrigsministerens redegørelse i forhold til søredning, i forhold til sundhed, geografisk data osv. Jeg mener, der er mange områder, hvor man kan være meget konkret og have meget praktisk orienteret samarbejde, og hvor regeringen og Danmark bør støtte Grønland og i øvrigt også Færøerne i udviklingen.

Kl. 15:30

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Fru Aleqa Hammond.

Kl. 15:30

Aleqa Hammond (UFG):

De grønlandske myndigheder har igennem tiden også rettet henvendelse til de danske skiftende regeringer omkring Camp Century, hvor man fra skiftende regeringers side stort set ikke har løftet øjenbrynene, men har sagt, at man ikke mener, at der er det helt store at komme efter her. Mener Liberal Alliance, at det stadig væk er gældende nu, hvor vi ser de store rapporter rundtomkring i verden baseret på videnskabelig dokumentation, at der ikke er noget at hente her? Hvad mener ordføreren om det?

Kl. 15:31

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:31

Carsten Bach (LA):

Jeg har ikke sat mig detaljeret ind i problematikken om Camp Century, men jeg ved, at vi i næste uge eller næste uge igen har et samråd, hvor udenrigsministeren er inviteret på besøg for at give en redegørelse for netop den problemstilling. Min forhåbning er – og jeg er sikker på, det vil ske – at udenrigsministeren og udenrigsministe-

regeringen til at arbejde for, at udviklingen bliver bæredygtig på alle tre bundlinjer – den økonomiske, den sociale og den miljømæssige.

Vi skal respektere retten til selvbestemmelse og hensynet til oprindelige befolkninger. Vi skal også respektere internationale aftaler og bekæmpe klimaforandringer. Jeg kunne i den forbindelse godt tænke mig at høre, hvordan regeringen mener vi finder den balance. Med klimaaftalen fra Paris sidste år besluttede 195 lande, at den globale gennemsnitstemperatur ikke må stige mere end 2 grader, og vi skal arbejde for at begrænse stigningen til 1,5 grader. På den måde kan vi modvirke de mest katastrofale klimaforandringer. Men det sker altså ikke af sig selv. Hvis vi tror, at klimaproblemerne er løst med Parisaftalen, kan vi godt tro om igen. Vi er først lige ved at komme i gang.

Et af de redskaber, vi skal benytte for at bekæmpe klimaforandringerne, er at begrænse udvindingen af fossile brændstoffer. Vi må højst brænde en tredjedel af de kendte reserver af olie og kul og gas af, resten skal blive i jorden. Det er derfor problematisk at udvinde og lede efter endnu mere ny olie og gas i Arktis, når vi ved, at vores planet ikke kan bære, at vi brænder det af. Jeg er bevidst om, at en stor del af ressourcerne ligger inden for de arktiske nationers territorier, men jeg kunne alligevel godt tænke mig at høre, hvad regeringen og ministerens holdning er til, om udvindingen og yderligere efterforskning af olie og gas i Arktis er foreneligt med Parisaftalen.

Kl. 15:37

Vi kan ikke bestemme, hvordan arktiske nationer og befolkninger agerer, og det er fuldt forståeligt, og det er også forståeligt, at mange ønsker at udnytte de økonomiske muligheder, der opstår, med havisens tilbagetrækning. Men vi vil gerne slå et slag for, at det gøres i respekt for den sociale og miljømæssige bundlinje, og olie- og gasudvinding hører ikke under den kategori.

I Rusland er der sparsom dokumentation af olieudslippene, men ngo'er peger på, at der er enorme udslip med store konsekvenser for det oprindelige folk, særlig i Rusland, hvor de har meget få rettigheder. Det er ødelæggende for naturen og for menneskeliv. I den forbindelse vil jeg gerne høre, hvad regeringen gør i Arktisk Råd for at adressere de problemer for det oprindelige folk, herunder i Rusland, der opstår som følge af forurening og olieudslip.

Ud over udvinding af råstoffer giver havisens tiltaget og også øget mulighed for industrielt fiskeri i Arktis. Det er derfor rigtig glædeligt, at de arktiske nationer har indgået en aftale med det formål at sikre, at der ikke indledes fiskeri i højsødelen af det arktiske ocean, uden at der ligger en forvaltningsaftale. Internationale aftaler skal danne ramme for grænseløse problemer, og derfor vil jeg godt igen rose alle de politikere, embedsmænd, fagfolk og alle dem, der har været med til at gøre denne aftale mulig. Jeg håber, at aftalen kan være en løftestang til at få andre nationer med i reguleringen af det industrielle fiskeri i Arktis, herunder EU, Japan, Sydkorea, Island og Kina, der endnu ikke er tiltrådt aftalen.

I den forbindelse er jeg nysgerrig efter, om regeringen vil arbejde for en juridisk bindende aftale, eller om man synes, man er tilfreds med den nuværende erklæring. Her skal vi huske på, at fiskeri spiller en vigtig økonomisk rolle for mange oprindelige folk og de arktiske befolkninger. Ureguleret fiskeri kan have store konsekvenser for levebrødet for mange mennesker. En juridisk bindende aftale vil klart være det stærkeste.

Inden for søfartsområdet vil jeg gerne benytte lejligheden til at rose regeringen og Dansk Rederiforening, der begge spiller en positiv rolle, for at skabe en miljømæssig bedre regulering af international skibsfart. Særlig tænker jeg på de positive signaler omkring at forbyde den tunge, miljøskadelige bunkerolie, som jo er forbudt ved Antarktis. Danmark skal som minimum presse på for at få et forbud gennem FN's søfartsorganisation IMO, men jeg er også nysgerrig efter, om regeringen vil have lyst til at arbejde for at implementere forbuddet mod den meget miljøskadelige olie inden for rigsfællesska-

bets grænser til at starte med. På den måde kan Danmark gå forrest og trække andre lande med og lægge mere pres på FN internationalt.

Derudover vil jeg til slut også gerne høre, hvad ministeren har af tanker om, hvordan FN's 17 mål for bæredygtighed integreres i det nordiske og arktiske samarbejde. Jeg ved allerede, at det er noget, der ligger ministeren meget på sinde. Der er ingen tvivl om, at udviklingen i Arktis skaber nye udfordringer og nye muligheder. Vi håber derfor, at Danmark fortsat vil fastholde fokus på at skabe en økonomisk, social og bæredygtig udvikling med respekt for oprindelige folk og befolkninger i Arktis. Tak for ordet.

Kl. 15:40

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak til ordføreren. Der er et par korte bemærkninger, og den første er fra hr. Rasmus Jarlov, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:40

Rasmus Jarlov (KF):

Der var lige en enkelt bemærkning, som jeg ville spørge til. Hr. Roger Matthiesen siger, at man skal finde en balance, med hensyn til hvor meget man skal kritisere Rusland i forhold til at bevare et godt samarbejde i Arktis – jeg tror, det var nogenlunde det, hr. Roger Matthiesen sagde. Så vil jeg bare spørge, om hr. Roger Matthiesen mener, at man skal holde igen med kritik af Ruslands fremfærd i Ukraine, Syrien og andre steder, hvor de begår uhyrligheder, af hensyn til forholdet i Arktis. Er det dét, Alternativet mener? I det tilfælde er jeg i hvert fald meget uenig.

Kl. 15:41

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:41

Roger Matthiesen (ALT):

Nej, det er slet ikke det, som jeg og Alternativet mener. Igen må jeg sige, at vi er dybt bekymrede og meget forargede over Ruslands adfærd. Det, vi taler om, er, at vi egentlig har lyst til at spørge ministeren om, hvordan han har tænkt sig at sørge for, at Arktis forbliver et lavspændingsområde, samtidig med at man stadigvæk forholder sig skarpt og kritisk i forhold til Ruslands gøren og laden.

Kl. 15:41

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Hr. Rasmus Jarlov? Frafalder. Den næste er fru Aleqa Hammond (UFG).

Kl. 15:41

Aleqa Hammond (UFG):

Rusland er en af de arktiske nationer, som er nabolande til Nordpolen, som hører ind under Arctic 5, og allerede tilbage i 2008 lavede man Ilulissaterklæringen, hvori de fem arktiske nationer og nabolande til Nordpolen erklærede, at det arktiske område skal være et lavspændingsområde, og at man rettede sig efter den erklæring, man lavede tilbage i 2008. Ordføreren nævner i den her sammenhæng Rusland- og Ukraine krisen og inddrager i samme åndedrag også Arktis. Jeg vil spørge ordføreren, om ordføreren mener, at Ukraine krisen har fremkaldt nogle sager, som er værd at nævne, hvad angår Arktis. Hvis der er nogen.

Kl. 15:42

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:42

Kl. 15:45

Roger Matthisen (ALT):

Det, jeg mener, er, at vi skal være opmærksomme på, at Rusland jo i nogle tilfælde kan militarisere konflikter, og det er jo det, der ikke skal ske i forhold til Arktis. Så egentlig er det bare et spørgsmål om, hvordan vi, hvis der sker overtrædelse af internationale konventioner, så kan gå ud og fordømme det, samtidig med at vi fastholder Arktis som et lavspændingsområde.

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Fru Aleqa Hammond.

Kl. 15:43

Aleqa Hammond (UFG):

Rusland har jo på samme måde som de andre arktiske nationer indgivet deres submission i forhold til kontinentalsoklen til Havretskommissionen, og i den sammenhæng har det hele tiden været vigtigt for alle nationerne, som er nabolande til Arktis, at man retter sig efter Ilulissaterklæringen. Mener ordføreren, at man i den her sammenhæng ser bort fra Ilulissaterklæringen, når ordføreren snakker om militær oprustning muligvis fra Ruslands side?

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:43

Roger Matthisen (ALT):

Så konkret havde jeg ikke tænkt på det, nej, så det må jeg være dig et svar skyldig på.

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak, og den næste korte bemærkning er fra hr. Tórbjörn Jacobsen, Tjóðveldi.

Kl. 15:44

Tórbjörn Jacobsen (T):

Hr. Roger Matthisen nævnte noget om olieudslip i Rusland og om fiskeri og bæredygtighed, og det er jo sådan, at det har været en rigtig stor opgave for nationalstaterne at opretholde bæredygtigheden ved fiskeri f.eks. inden for territorialfarvandet i hver stat. Derfor kunne jeg tænke mig at spørge hr. Roger Mathiasen om, hvordan han har tænkt sig, at man skal håndhæve, at den bæredygtighed bliver holdt ved lige, da der er så mange, der har ansvaret i området. Altså, hvordan skal man placere det i ét ansvar, således at man er sikker på, at man holder fast i det, som man agtede at gøre, da man gik ind i samarbejdet?

Kl. 15:45

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:45

Roger Matthisen (ALT):

Tak til hr. Tórbjörn Jacobsen for spørgsmålet. Det er et rigtig godt spørgsmål, for jeg tror ikke, der er noget simpelt svar. Men vi er jo nødt til at have nogle forhandlinger mellem alle parter, og der håber og forventer jeg at både Færøerne og Grønland selvfølgelig er til stede.

Kl. 15:45

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Hr. Tórbjörn Jacobsen.

Tórbjörn Jacobsen (T):

Jeg spørger bare, fordi det jo er menneskeligt, at der, hvor alle har ansvaret, har som oftest ingen ansvaret, og resultatet er det, at bæredygtigheden, som man var enig om at nedfælde på et stykke papir, bare ikke bliver holdt i virkeligheden. Derfor vil jeg mene, at det bliver meget afgørende, hvor ansvaret placeres for håndhævelsen af det, som man bliver enig om at samarbejde om.

Kl. 15:46

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Ordføreren.

Kl. 15:46

Roger Matthisen (ALT):

Jeg er helt enig, og jeg vil glæde mig til fremtidens samarbejde med ordføreren på området og høre jeres input.

Kl. 15:46

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Så siger vi tak til ordføreren og går videre til Det Radikale Venstres ordfører, hr. Martin Lidegaard.

Kl. 15:46

(Ordfører)

Martin Lidegaard (RV):

Tak til ministeren for redegørelsen. Som fru Aaja Chemnitz Larsen var inde på, er det svært at prioritere, hvad der er vigtigst at få sagt i forbindelse med den her debat hvert år, for der er så utrolig mange potentialer, udfordringer, temaer, man kunne tage op, når det handler om Arktis, både på den korte og den lange bane, både set i det lys, med den projektør, som handler om rigsfællesskabet, og det, som handler om alt det, der er uden for rigsfællesskabet.

Så når jeg nu vælger ikke at nævne en lang række tiltag inden for miljø og klima og rigsfællesskab og samarbejde osv., er det udtryk for, at jeg i stigende grad har en fornemmelse af, at i en verdensorden, hvor økonomien vokser – OECD forventer jo, at verdensøkonomien vil blive fordoblet inden for bare de næste 10-15 år – så vil kongeriget Danmark, rigsfællesskabet, altså i den nye verdensorden, vi kigger ind i, om muligt blive en endnu mindre brik, end vi er i dag. I den nye verdensorden, vi kigger ind i, vil Tyskland, England og Frankrig være småstater, simpelt hen fordi den økonomiske vækst, vi oplever, kommer især uden for Europa, Grønland og Færøerne, uden for USA, og derfor rykker det på magtbalancerne, både økonomisk, sikkerhedspolitisk og på en lang række andre områder.

Når jeg lige nævner det perspektiv i verden uden for Arktis og uden for rigsfællesskabet, er det, fordi det står stadig mere klart for mig, at de tre dele af rigsfællesskabet har den klare fælles interesse at stå sammen i den nye verdensorden, men også at søge nye allierede i højere grad, end vi gør i dag. Og når jeg tænker på, hvor de mest oplagte allierede findes, er det i Europa, og det er i Norden. Derfor kunne jeg godt tænke mig at knytte et par ord til det potentiale, som jeg stadig synes vi er for dårlige til at udnytte i forhold til at sikre et stærkt samarbejde mellem EU og Arktis og rigsfællesskabet og mellem Norden og Arktis og rigsfællesskabet.

Det gælder i forhold til forskning. Lad os bare tage klimaforskningen, hvor vi jo er måske nummer et nation i verden i forhold til at hive data op af indlandsisen, i forhold til at analysere, og hvor vi burde være langt bedre til at gøre det til noget, som resten af verden har adgang til, har mulighed for at hente hjem, og som kunne skabe arbejdspladser i Nuuk og andre steder i Grønland i langt højere grad end i dag, hvis vi kunne lave et struktureret samarbejde med hinanden og med EU og gerne med Norden, f.eks. nordmændene, der har et center i Trondheim, og virkelig få sat fut i den forskning og udvik-

ling. Det kunne ske i regi af Arktisk Råd, gerne for min skyld. Vi har en, man kan sige lige aktuel udfordring med at få EU med i Arktisk Råd, men derfor kan vi i hvert fald godt etablere et samarbejde på forskningsområdet.

Det gælder i forhold til investeringer. Jeg tror, vi alle sammen er klar over, at investeringerne i det arktiske område, især de bæredygtige investeringer, ikke kommer så hurtigt og så mange, som vi havde ønsket. Jeg tror, at der er stærke kræfter både i Norden og i EU, der ønsker at forpligte sig til at medvirke til at sikre en fredelig og produktiv og frugtbar udvikling i hele det arktiske område, fordi der er indlysende interesser i det.

Det gælder sikkerhedspolitik på den bløde måde. Hvis vi ønsker at fortsætte hele traditionen med et lavintensivt samarbejde, med at vi taler os til rette om tingene, vi undgår oprustning i det arktiske område, så tror jeg, det er vigtigt, at vi laver alliancer med alle de organisationer og grupper af lande, der netop ikke arbejder militært, men som arbejder med soft power, som det hedder på nydansk – igen peger pilen mod EU og Norden.

Så er der hele miljøområdet, og der er hele klimaområdet ud over forskningen. Og så er der – selvfølgelig og vigtigt – også hele det overordnede økonomiske område, hvor det handler om at sikre adgang for grønlandske og færøske produkter til ikke mindst det europæiske marked på så gode og gunstige vilkår som muligt, både fordi det er til gavn for rigsfællesskabet, både Grønland, Færøerne og Danmark, og fordi det sådan set også er til gavn for EU og de nordiske lande.

Så jeg så gerne, at vi i fællesskab fik sat en lille smule mere energi på det potentiale. Apropos energi er det også et område, hvor vi kunne have et langt stærkere samarbejde med meget store fordele. Vi overvejer jo i øjeblikket i forhold til hele Europas energiforsyning, om Færøerne og Grønland kunne spille en rolle i det. Men vi bør starte med i det hele taget at have mere energi på det potentiale, der ligger der. Jeg synes nogle gange, at vores debatter her i Folketinget om Arktis har en tendens til at blive sådan en lille smule indadvendte i forhold til forholdet mellem de tre dele af rigsfællesskabet i stedet for at vende sig ud mod den verden, vi har tilfælles, og som vi har et fælles kæmpe potentiale for at få mere ud af, hvis vi valgte at stå lidt sammen om det i stedet for at grave rundt i vores indbyrdes forhold i så høj grad, som vi har for vane at gøre.

Kl. 15:51

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak. Der er en række korte bemærkninger. Den første er fra hr. Christian Juhl, Enhedslisten.

Kl. 15:51

Christian Juhl (EL):

Tak, og tak for sådan lidt visionære tanker om det her arbejde. Det synes jeg er hamrende vigtigt, og der var rigtig mange gode ting, jeg var enig i.

Norden og Nordisk Råd gør jo rigtig meget på det her område og tager også mange initiativer – Nordforsk og andre er jo netop nævnt i den her redegørelse som et eksempel på, hvordan det kan laves. En hel del af de ting, som ordføreren efterlyste, er jo netop i gang i Nordisk Råd, hvorimod jeg synes, at man godt kunne råde lidt til EU og sige: Hvordan kunne I trimme jer selv til at være en bedre medspiller? Altså der, hvor jeg har set EU blande sig i arktiske spørgsmål, var dengang, de lukkede havnene for Færøerne, fordi man ikke kunne finde ud af at forhandle sig til en fiskeløsning. Jeg mener, at der smed man jo færingerne lige i hænderne på russerne, og det var da ikke noget særligt kønt syn. Skal der ikke varmes lidt op under EU, før de bliver i stand til at løse opgaver på det her område?

Kl. 15:52

Fjerde næstformand (Mette Bock): Ordføreren.

Kl. 15:52

Martin Lidegaard (RV):

Jeg tror faktisk, at det er rigtigt, at man godt kunne gå mere til EU på det her område, og at EU skal huskes på, hvor stor en interesse man har i hele det her felt. Hvis man skal undskyldte EU lidt, er det jo, fordi der sådan set kun er ét arktisk medlem i hvert fald af Arctic 5 i EU, og det er Danmark, så her har vi jo en helt særlig forpligtelse til også at være dem, der bringer Arktis, om jeg så må sige, ind i EU, og gøre det klart også for dem, der måske bor lidt længere væk fra Arktis, end vi gør, hvorfor det er af vital europæisk interesse. Og ja, det er der et potentiale for.

Hvad angår det nordiske, er jeg sådan set enig i, at der i hvert fald er lavet en masse programmer, men hvis vi nu f.eks. tager det, som jeg synes er det største potentiale af alle, nemlig et større samarbejde mellem Trondheim og Nuuk i forhold til hele klimaforskningsområdet, bliver der talt meget, men, så vidt jeg er orienteret, ikke handlet så frygtelig meget, og det er ikke nødvendigvis Nordisk Råds skyld, men måske nok så meget de to ansvarlige regeringers.

Kl. 15:53

Fjerde næstformand (Mette Bock): Hr. Christian Juhl.

Kl. 15:53

Christian Juhl (EL):

Tak for det. Jeg er også enig i, at hvis EU kunne bidrage med noget mere, ville det være fint. Det, jeg hele tiden har syntes, er, at det er vigtigt, at vi tager det på de to betingelser, nemlig at det er de mennesker, der bor i Arktis, vi skal have førsteprioritet for, og at det er den natur og det klima, der er i Arktis, vi skal tage hensyn til. I første omgang skal vi spørge: Hvad kan vi gøre af gavn for, at de får et bedre liv i de store omvæltninger, der kommer i de her år? Og så i næste omgang kan vi sige: Kan vi ellers hjælpe med noget, som også kan gavne, så er det fint.

Kl. 15:54

Fjerde næstformand (Mette Bock): Ordføreren.

Kl. 15:54

Martin Lidegaard (RV):

Jeg ser det ikke som sådan et nulsumsspil. Jeg ser det altså sådan set, som om netop det at sikre en bæredygtig udvikling i alle ordets betydninger, både miljømæssigt, socialt og økonomisk, er noget, som et stærkere samarbejde mellem EU og det nordiske område kunne bidrage til til meget stor gavn og glæde for både de mennesker, der bor i Arktis, for naturen og forhåbentlig også for dem, der så indgår i samarbejdet.

Kl. 15:54

Fjerde næstformand (Mette Bock):

Tak. Den næste ordfører er hr. Rasmus Jarlov, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:55

Rasmus Jarlov (KF):

Når nu vi er enige om, at Arktis har en stor betydning, og at rigsfællesskabet er vigtigt, som jeg ved at hr. Martin Lidegaard også mener, vil jeg spørge, om vi kan regne med, at Det Radikale Venstre vil bakke op om, at vi får nogle flere ressourcer til forsvarrets indsats i Arktis. Vi har en række opgaver, som ikke bliver løst tilstrækkeligt i

dag. Vi har ikke et godt nok redningsberedskab, og miljøberedskabet er heller ikke så godt. Det er ikke et spørgsmål om en militarisering i Arktis, men simpelt hen et spørgsmål om, at der er øget trafik deroppe, og dermed er vi nok også nødt til at bruge lidt flere ressourcer på de opgaver, som forsvaret løser deroppe. Det kræver nogle penge, og derfor vil jeg gerne vide, hvor Det Radikale Venstre står, når vi skal forhandle forsvarsforlig til næste år og vi skal prioritere de her ressourcer.

Kl. 15:55

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Ordføreren.

Kl. 15:55

Martin Lidegaard (RV):

Der må jeg sige, at det er mig en stor glæde at kunne sige, at vi nok skriver sådan et lille bitte stykke danmarkshistorie her, fordi en konservativ ordfører spørger en radikal, om vi vil bruge flere penge på forsvaret i Arktis, og svaret er: Ja, det er vi klar til. Vi har faktisk i vores eget forsvarspolitiske udspil ret præcist sagt, at det er et af de områder, vi gerne vil prioritere højere i det næste forsvarsforlig. Der, hvor vandene jo så nok skiller, er, om det er noget, der skal ske, ved at vi prioriterer lidt hårdere på andre områder i forsvaret, eller man skal tilføre hele forsvaret ekstra ressourcer. Men præcis på det her område har vi sådan set sagt at vi er klar til at sætte lidt flere ressourcer ind, både i forhold til flådekapacitet, beredskab og de områder, som hr. Rasmus Jarlov er inde på.

Kl. 15:56

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 15:56

Rasmus Jarlov (KF):

Nu bevæger vi os så lidt i kanten af redegørelsen her, men jeg synes, at jeg er nødt til at følge det op med at spørge hr. Martin Lidegaard, som jo også er radikal forsvarsordfører, om, hvor der så skal skæres henne, for det må han jo så have et eller andet svar på. Det gør mig jo lidt bekymret, og selv om jeg var glad for den første del af svaret, altså at man gerne vil bruge flere penge på forsvarets aktiviteter i Arktis, så kunne jeg selvfølgelig ikke særlig godt lide den anden del af svaret, som var, at så skal der skæres nogle andre steder. Hvor falder den radikale sabel så henne?

Kl. 15:57

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Ordføreren.

Kl. 15:57

Martin Lidegaard (RV):

Det fører nok lidt for vidt at komme ind på detaljer, men hovedelementerne er, at vi tror, at vi stadig væk kan finde også administrative besparelser, som jeg i øvrigt ved også er et konservativt synspunkt, i forsvaret, plus at vi tror, at den tid, hvor Danmark udsendte meget store militære bidrag i form af personeludsendelse med boots on the ground, som det hedder, til Afghanistan f.eks. og Irak, næppe kommer tilbage i overskuelig fremtid. Så det er nogle af de områder, vi kigger på, når vi så skal finansiere.

Kl. 15:57

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Tak. Så er det fru Aaja Chemnitz Larsen, IA. Værsgo.

Kl. 15:57

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak til ordføreren for et inspirerende oplæg. Jeg vil også gerne rose ordføreren for at have et udsyn i sit oplæg. Det er forfriskende.

I forhold til det at være grønlandsk folketingsmedlem var noget af det, jeg sagde under valgkampen, jo også, at det er en plads både i relation til Danmark, men også i lige så høj grad i forhold til resten af verden, set fra et grønlandsk perspektiv. Så derfor synes jeg, at det her med at samtænke udenrigspolitik med handelspolitikken er rigtig interessant og noget, der kunne være interessant at forfølge.

I forhold til det her med at turde være fremme i skoene, at turde at tage et initiativ i forhold til den udvikling, som man forventer kommer til at ske i Arktis, synes jeg, det kunne være rigtig interessant, så længe vi er i et rigsfællesskab, at man går sammen og ser, hvad det er for et potentiale, der er, og hvordan vi kan udnytte det potentiale i fællesskab, også når vi snakker investeringer.

Noget andet er, at det er vigtigt, at initiativet også kommer fra Grønland. Det er vigtigt, at Grønland og også tager teten i den her udvikling, og at man fra Grønlands side har nogle visioner, i forhold til hvad det er for en vækst, vi ønsker, og hvordan den vækst skal ske.

Kl. 15:58

Fjerde næstformand (Mette Bock):
Ordføreren.

Kl. 15:58

Martin Lidegaard (RV):

Det er jeg meget enig i – faktisk alle de betragtninger, som fru Aaja Chemnitz Larsen kommer med. Jeg tror, at hvis det her skal lykkes, er det en meget vigtig forudsætning, at både Grønland og Færøerne finder ud af, hvor det er, de tror, at de kan få mest ud af det. Og så tror jeg, at Danmark skal være lidt mindre berøringsangst med hensyn til måske at inspirere til den debat. Men jeg er sådan set enig i, at det ville være allerallerbedst, hvis initiativet kom fra Grønland og Færøerne selv på de områder, hvor de kan se et potentiale for netop samarbejde i forhold til resten af verden. Så det håber jeg sådan set bare vil ske, og hermed er bolden også lidt spillet tilbage til vores grønlandske og færøske folketingsmedlemmer.

Kl. 15:59

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 15:59

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Tak. Jeg vil også sende bolden videre til Grønland og selvfølgelig også forsøge at bringe debatten op der.

Ordføreren har jo også været udenrigsminister, og nogle af de ting, man kunne pege på man kunne samarbejde om, er jo bl.a. i forhold til Eksportrådet og det at skabe erhvervsfremstød i fællesskab. Bl.a. er man lige nu i gang med at lave et erhvervsfremstød i Taiwan – eller kommer til at gøre det her i næste uge. Er der andre områder, man kunne forestille sig man kunne samarbejde om i forhold til netop at sammenkoble udenrigspolitikken og handelspolitikken?

Kl. 16:00

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:00

Martin Lidegaard (RV):

Der er for mig at se ingen tvivl om, at eksportfremme er en meget konkret ting, der er ligetil at gå til. Jeg tror, det også er sådan med

tiltrækning af udenlandske investeringer. Der tror jeg det på nogle strækninger, i hvert fald hvis det er store investeringer og de er langsigtede, er lettere at overbevise udenlandske investorer om, at de kan og bør investere penge, hvis det er en fælles indsats fra flere af rigsfællesskabets parter – simpelt hen fordi det øger indtrykket af stabilitet. Det kan man så mene er med rette eller urette. Det er bare min egen oplevelse. Jeg havde med den daværende landsstyreformand ret stort held, synes jeg, med en gang imellem at tage nogle gode samtaler med udenlandske regeringer.

Kl. 16:00

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det fru Aleqa Hammond.

Kl. 16:01

Aleqa Hammond (UFG):

Grønland har forhandlingsretten på alle hjemtagne sagsområder, også på handel med andre lande uden om Danmark. Når det er sagt, nævner ordføreren, at EU er en vigtig platform for os alle sammen i rigsfællesskabet. Men Grønland har jo i form af sin OLT-status helt andre interesser, hvad angår vores samarbejde med EU, og det ser vi jo også på nuværende tidspunkt. Derfor er Grønlands og Danmarks linje, hvad angår vores politikker for EU, ikke altid den samme.

Ordføreren nævner, at vi skal stå sammen i rigsfællesskabet om nogle givne sager og søge allierede. Det sagde ordføreren i sin indledning. Jeg vil gerne spørge til, hvilke konkrete tanker man har bag sådan en udmelding.

Kl. 16:01

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:02

Martin Lidegaard (RV):

Det er jo rigtigt nok, at det ikke er alting, Grønland og Danmark er enige om i forhold til EU. Det er lige så rigtigt, at det ikke er alting, vi er uenige om, og en af de ting, jeg i hvert fald har bemærket at både Grønland og Danmark ad mange forskellige omgange har forsøgt at fremme, er da at bibringe større forskningsressourcer og større investeringer til Grønland. Der har vi da i hvert fald noget, som vi har en fælles interesse i at fremme, og hvor jeg tror at en større målrettethed, en større opmærksomhedsskabelse på potentialet i den arktiske region med fordel kunne forsøges løftet i fællesskab i stedet for hver for sig.

Kl. 16:02

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Fru Aleqa Hammond.

Kl. 16:02

Aleqa Hammond (UFG):

Camp Century er et område, som får større og større international opmærksomhed, også hvad angår forskning i det arktiske område. Ordføreren har jo selv været udenrigsminister, og i sin egenskab af udenrigsminister fik han en officiel melding fra Grønlands side om, at man nærede stor bekymring, hvad angik foreningen i Grønland – den største miljøkatastrofe i rigsfællesskabets historie. Der kom udenrigsministeren ud og sagde, at man ikke mente, det her var af så stor betydning, at man ville rette henvendelse til USA om det. Har ordføreren stadig den samme holdning?

Kl. 16:03

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:03

Martin Lidegaard (RV):

Der er jo for nylig kommet nye ting frem med hensyn til hele det kompleks, som fru Aleqa Hammond spørger ind til, som gør, at jeg finder det helt relevant at få foretaget de undersøgelser, der nu er på vej.

Lad mig bare sige det ligeud: Hvis det forholder sig sådan, som man kan få indtryk af, men som jeg gerne vil have lidt mere dokumentation på, så er den oprydning, der forestår, selvfølgelig ikke en opgave, som bør hænge på Grønland, endsige på rigsfællesskabet, alene.

Kl. 16:03

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Sjúður Skaale.

Kl. 16:04

Sjúður Skaale (JF):

Tak for det. Og tak for en perspektivrig tale. Jeg er fuldstændig enig i, at de her debatter nogle gange kan fortabe sig i internt fnidder i stedet for at vende sig udad.

Den forhenværende minister, som ordføreren jo er, sagde, at vi burde sætte mere energi og turbo på at forbedre vores relationer til andre lande. Det kan jeg kun være enig i. Det er f.eks. således, at Færøerne nok har den værste aftale med EU, som findes i hele Europa; vi har 25 pct. told på alle forædlede varer. Der er meget stort behov for at få gjort noget ved det, for som det er nu, bliver der ikke investeret på Færøerne, fordi man ikke kan sælge varerne til Europa.

Mener ordføreren, at vi har været for dårlige til at fortælle den gode historie til EU, at vi har været for dårlige til at formidle til EU, at EU har en fordel i at få en tæt relation til Færøerne? Mener han simpelthen, at det er manglende energi, som gør, at vi et kommet så kort et stykke ad vejen, som vi er?

Kl. 16:05

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:05

Martin Lidegaard (RV):

Det er faktisk min helt oprigtige opfattelse, at de diplomater, vi hver især og sammen har i Bruxelles, har kæmpet en meget, meget stor kamp for at sikre både færøske og grønlandske interesser i Bruxelles. Jeg forstår godt, at man stadigvæk ikke er helt tilfreds med de aftaler, man har fået i Færøerne, men de er nok mere et udtryk for, at Færøerne jo er et tredjeland, om man så må sige, ligesom alle mulige andre tredjelandslande er.

Jeg tror, det er fair at sige, at Færøerne får en bedre behandling, end hvis man ikke havde været i rigsfællesskabet, men jeg er helt med på, at vi fortsat sammen bør gøre alt, hvad vi kan, for, at der bliver skabt endnu bedre handelsaftaler for både Færøerne og Grønland. Og det er også noget af det jeg tænker på, nemlig at hvis man nu løftede barren lidt og sagde til EU: Prøv at høre her, vi vil egentlig gerne invitere jer med i forskningsindsatser og investeringsindsatser – så er muligheden for også at lave bedre aftaler for Færøerne og Grønland sikkert også større.

Kl. 16:06

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Næste ordfører, jeg ser i salen, er hr. Rasmus Jarlov, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 16:06

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

Tak for det, og tak til udenrigsministeren for en fin redegørelse. Arktis og især rigsfællesskabet er jo et højt prioriteret område for Det Konservative Folkeparti. Det er hjerteblod for os, at vi har et godt samarbejde med Færøerne og Grønland, og at vi har et godt og stærkt rigsfællesskab. Vi kommer heller ikke uden om, at det er et område, som vi kommer til at skulle prioritere mere i de kommende år. Det kommer nok også til at skulle koste lidt flere ressourcer, for der er en række opgaver, som vi gerne vil kunne løse bedre i Arktis.

Man kan jo dele det op i to punkter. Først er der samarbejdet med Grønland og Færøerne. Vi har jo et meget stolt rigsfællesskab, som vi er rigtig glade for, og der mener vi at målet for os må være, at vi hele tiden kan udvikle og justere på samarbejdet i rigsfællesskabet for at sikre, at det er til gavn for alle tre lande i rigsfællesskabet. Det er den eneste måde, hvorpå man kan bevare et frivilligt fællesskab, som rigsfællesskabet jo er, nemlig ved at alle de parter, som er med i det, føler, at det er til gavn for dem. I det øjeblik, rigsfællesskabet ikke er til gavn for enten Danmark, Grønland eller Færøerne, vil det falde fra hinanden. Så hvis man nu skal bevare det, må man hele tiden sikre, at det er til gavn for alle tre parter. Vi mener, at der er rigtig meget, vi kan samarbejde om.

Jeg er sådan set ret enig i det, som hr. Martin Lidegaard sagde før, nemlig at i en stor verden er der ingen grund til at fragmentere det endnu mere, men vi skal stå sammen i rigsfællesskabet, og der er en lang række områder, hvor vi kan være bedre til at udnytte synergierne inden for kultur, uddannelse, fiskeri, handel, forskning og en lang række andre områder. Der bør vi kunne få mere ud af hinanden.

Det, der er vigtigt, er derfor, at Grønland og Færøerne bliver inddraget på den rigtige måde så meget, som Grønland og Færøerne ønsker det. Også her i Folketinget føler jeg at det er vigtigt at de 4 nordatlantiske medlemmer bliver inddraget i eksempelvis forsvarsforlig og andre aftaler, som har stor betydning for Grønland og Færøerne.

Jeg ved, at man nogle gange føler, at Danmark bestemmer for meget i rigsfællesskabet, og det er jo en udfordring, som selvfølgelig består, fordi Danmark er så meget større befolkningsmæssigt end Grønland og Færøerne. Når man er 100 gange større end de to andre lande hver for sig, er det selvfølgelig klart, at Danmark kommer til at fylde relativt meget i det samarbejde, men det er vigtigt, at det ikke kommer til at blive opfattet på den måde, at det er Danmark, der bestemmer over Grønland og Færøerne, for det er ikke intentionen med fællesskabet. Intentionen er, at det skal være ligeværdige partnere, som træffer beslutninger sammen og i fællesskab.

Jeg kunne godt se for mig, at Grønland og Færøerne oftere stod i spidsen for det samarbejde, vi har. Det gør man jo nogle gange. Nogle gange er det folk fra Grønland og Færøerne, som forhandler på rigsfællesskabets vegne, og det er jo fuldstændig naturligt, at når det drejer sig om områder, som udelukkende har betydning for Grønland og Færøerne og ikke rigtig har nogen betydning for Danmark, så må det selvfølgelig være sådan, at så er det de grønlandske og de færøske interesser, som man varetager, og dermed må det også være sådan, at man sætter grønlandere og færinger i spidsen for forhandlingerne.

Man kunne også godt gå endnu længere. For min skyld kunne man jo egentlig sagtens en dag have en grønlandsk eller færøsk udenrigsminister eller fiskeriminister eller noget andet. Det er der sådan set ikke noget i vejen for. Der er ikke rigtig nogen grænser for, hvor meget Grønland og Færøerne kunne stå i spidsen for rigsfællesskabet og dermed for den regering, som jo faktisk er rigsfællesskabets regering og ikke bare en rent dansk regering, selv om vi omtaler den sådan til hverdag.

I forhold til økonomien i rigsfællesskabet er det ikke det vigtige, for fra Danmarks side er det jo ikke store beløb, der er tale om. For Grønland er bloktilskuddet en rimelig stor andel af Grønlands økonomi, for Færøerne noget mindre, og for Danmark er der tale om ret små beløb, som vel samlet set svarer sådan nogenlunde til Danmarks Radios budget eller noget i den stil. Skal man vælge imellem at have Danmarks Radio eller have et rigsfællesskab, ved vi godt, hvad vi foretrækker. Det er selvfølgelig det sidste. Så vi synes ikke, at økonomien er så væsentlig i forholdet til Færøerne og Grønland, men jeg vil dog sige, at jeg ser frem til, hvis Færøernes økonomi bliver ved med at trives så godt, som den gør i øjeblikket, snart at modtage bloktilskud fra Færøerne til Danmark, hvis Færøerne bliver rigere end Danmark.

Kl. 16:11

I forhold til det internationale samarbejde uden for rigsfællesskabet, altså med andre nationer i Arktis, mener vi, at det er meget vigtigt, at vi bevarer et godt samarbejdsklima med russere, amerikanerne, canadiere og Island – så ved jeg ikke, om jeg har glemt nogen, det tror jeg ikke – som grænser op til Arktis.

Vi er jo enige i det, som andre ordførere også har sagt her, nemlig at vi skal undgå en militarisering af det arktiske område. Derfor søger vi selvfølgelig ikke en konflikt med Rusland i Arktis. Vi har heller ikke noget akut behov for at opruste med militære styrker, altså kampstyrker, i Arktis. Vi har et behov for at opruste med overvågningskapaciteter og miljøkapaciteter, men vi har ikke et behov for at opruste med kampfly eller med hæren i Grønland eller Færøerne. Det er ikke områder, som er militært truede på nogen måde. Det eneste sådan rigtig væsentlige militære mål, som er i Arktis, er vel Thulebasen, og den må vi jo regne med at amerikanerne selv kan stå for at forsvare, eftersom det er deres base.

Så vi skal bevare et afmilitariseret område, og vi skal sørge for, at vi kan samarbejde, selv om vi er meget, meget kritiske over for det, som Rusland foretager sig andre steder. Selv om vi ikke vil lægge fingrene imellem i forhold til Ruslands uhyrlige politik i øjeblikket, hvor de er begyndt at invadere lande i Østeuropa uden på nogen måde selv at være truet, og hvor de bomber civile i Syrien osv., så vil vi stadig væk gerne have en dialog med russerne. Vi vil gerne have, at vi kan samarbejde på de områder, som det giver mening at samarbejde om i Arktis.

Her er, som jeg tror jeg har nævnt, redningsberedskabet og miljøberedskabet noget, som skal prioriteres langt mere. Som jeg er orienteret, har vi ikke et tilstrækkeligt redningsberedskab til at håndtere, hvis eksempelvis et krydstogtskib går ned i Arktis. Så vil vi ikke være i stand til at kunne redde alle passagererne. Vi har simpelt hen ikke kapacitet nok til de meget store krydstogtskibe, som der er flere og flere af, og der lurer jo så potentielt en ny Titanickatastrofe, hvis ikke vi får et bedre redningsberedskab. Det skal vi simpelt hen have på plads. Det er også en forudsætning for, at turismen kan trives i området, hvilket betyder meget for Grønland og Færøerne.

Miljøberedskabet er efter min opfattelse heller ikke godt nok. Hvis der kommer et stort olieudslip i området, hvor der er mere og mere skibstrafik, jamen så har vi ikke et tilstrækkeligt beredskab til at håndtere sådan en potentiel miljøkatastrofe. Det er nogle områder, vi mener vi skal kunne prioritere bedre. Det må være af høj prioritet for rigsfællesskabet at være i stand til at håndtere den slags opgaver, og jeg ser det derfor som en bunden opgave, at vi får tilført flere midler til Arktisk Kommando og til de andre myndigheder, som måtte have nogle opgaver i Arktis. Jeg ser derfor bl.a. meget frem til forhandlingerne om det næste forsvarsforlig, hvor det her med sikkerhed vil indgå som et af de meget vigtige elementer i forhandlingerne.

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Vi har et par korte bemærkninger. Først er det fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 16:15

og det er i forhold til alt lige fra Greenland Oil Spill Response til politiets reservebetjente og brandvæsenet, som jo også har rigtig mange erfaringer med at bruge frivillige. Så jeg tror, at det at bruge de erfaringer, der er, med frivillighed i Grønland, også på de områder, som lægger sig op ad det, som forsvaret skal løse fremadrettet i Arktis, er enormt vigtigt i det fremadrettede arbejde.

Kl. 16:18

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak til ordføreren. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at rose ordføreren for at engagere sig i spørgsmål om Arktis, om Grønland – jeg synes faktisk, det er rigtig positivt, at man er fortalende for en tæt dialog og en inddragelse af Grønland. Så selv om man ikke nødvendigvis altid er enige, kan man i hvert fald tage en dialog.

I forhold til det her med ligestilling nævner du den befolkningsmæssige størrelse. Man kunne også vende det om og sige, at med hensyn til den geografiske størrelse er Grønland jo langt større end Danmark, 50 gange større end Danmark, og netop derfor synes jeg, det er rigtig vigtigt at holde fast i princippet om at fremme ligestilling, som jo både står i grundloven, i forhold til at vi er folketingsmedlemmer på lige fod alle sammen, men også i forhold til det, der står i selvstyreloven om, at man skal fremme ligestilling. Så det synes jeg er et vigtigt princip at holde fast i.

I forhold til forsvarets opgaver i Arktis fremadrettet lægges der jo op til en lang række anbefalinger, og fra IA's side mener vi, det er helt afgørende, at man får sikret en inddragelse af lokalbefolkningen i forbindelse med de opgaver, der skal løses fremadrettet.

Kl. 16:16

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 16:16

Rasmus Jarlov (KF):

Tak for rosen. Det glæder mig meget, at fru Aaja Chemnitz Larsen kan mærke, at mit hjerte banker for Grønland, for det gør det. Jeg er meget, meget begejstret for Grønland, og jeg har lige været deroppe – jeg har været deroppe mange gange. Og jeg synes, det er rigtig vigtigt, at vi får en bedre dialog med Grønland, så der ikke er så stor afstand, sådan mentalt i hvert fald. Og ligestilling er det, vi skal have.

Det er jo fuldstændig rigtigt, at Grønland er verdens 12.-største land – så vidt jeg husker – og Danmark er uden Grønland et ret lille land. Jeg ved ikke lige, hvor vi ligger på ranglisten, men vi er blandt de mindre lande i verden i hvert fald. Og omvendt forholder det sig så med befolkningstallet.

I forhold til det politiske samarbejde er det klart, at i og med at regeringen for rigsfællesskabet ligger i København og Folketinget er den øverste myndighed osv., er det hele tiden en udfordring at sikre, at Grønland ikke føler, at der bliver truffet beslutninger hen over hovedet på dem. Og der har vi en meget vigtig opgave, som jeg kunne tale meget længe om, men det får jeg ikke lov til.

Kl. 16:17

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Det er rigtigt.

Fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 16:17

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

For at følge op på ordførers forslag om, at det i princippet kunne være en grønlandsk udenrigsminister, man havde, vil jeg sige, at IA tidligere i valgkampen har foreslået, at vi fik en arktisk minister. Så det forslag er i hvert fald givet videre her.

I forhold til redningsberedskab og miljøberedskab er der jo en lang række erfaringer i Grønland, som er rigtig vigtige at tage med,

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:18

Rasmus Jarlov (KF):

Jeg er enig i begge dele. Jeg synes, at ideen om en arktisk minister er god, og jeg noterer mig, at fru Aaja Chemnitz Larsen hermed har meldt sig som kandidat. Det synes jeg er spændende.

I forhold til det frivillige arbejde ved jeg også, at det er noget, som fru Aaja Chemnitz Larsen går meget op i. Det har vi skrevet lidt sammen om her de sidste par dage i forhold til den høring om Arktis, som vi skal have snart i Forsvarsudvalget. Og jeg er helt enig i, at det skal vi gøre noget mere for. På forsvarsområdet, som jeg arbejder mest med, er det i hvert fald meget oplagt at vi får inddraget lokalbefolkningen noget mere.

Kl. 16:18

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Så er det fru Aleqa Hammond.

Kl. 16:19

Aleqa Hammond (UFG):

Ordføreren bruger ord som »godt« og »stærkt« rigsfællesskab og bruger også ord som »ligestillende partnere« i rigsfællesskabet. Når vi ser på rigsfællesskabet fra Grønlands vinkel, har vi en lidt anderledes holdning til det. Vi ser os ikke som ligestillende partnere, og vi synes ikke, det er godt og stærkt rigsfællesskab, sådan som ordføreren henviser til. Grønland og Færøerne er i gang med at udforme deres egen forfatning, og der er et ønske om selvstændighed, og der er et ønske om mere inddragelse på mange måder, sådan som ordføreren også efterlyser det.

Danmark har lavet en erklæring med Grønland, der hedder Itillekerklæringen. Den erklæring bygger på, at Danmark til enhver tid skal inddrage Grønland, når der snakkes om udenrigs- og forsvarspolitiske spørgsmål, eller når der er andre forhandlinger, som har med Arktis og Grønland at gøre. Det gør Danmark meget, meget sjældent. Jeg vil gerne spørge ordføreren: Når man snakker om inddragelse på en rigtig måde, hvad menes der så med det?

Kl. 16:20

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 16:20

Rasmus Jarlov (KF):

Jeg er helt opmærksom på, at der er den opfattelse på Grønland, at man ikke føler, at man bliver inddraget nok, og det synes jeg er meget ærgerligt og ødelæggende for rigsfællesskabet. Jeg tror ikke på, at rigsfællesskabet ville kunne bestå, hvis Grønland føler, at der bliver truffet beslutninger hen over hovedet på Grønland, og at man ikke bliver inddraget og taget hensyn til. Og der er det den danske regerings opgave at sørge for, at grønlanderne bliver inddraget og hørt så meget som overhovedet muligt. Jeg har nok ikke de store muligheder for at sørge for, at det sker. Jeg tror, at det må blive regeringen og ministrene, der skal svare på, hvordan man vil gøre det bedre, men jeg kan kun udtrykke min fulde tilslutning til, at det er sådan, det skal være.

I forhold til at udtrykke, om vi er partnere eller familie, vil jeg sige, at jeg synes, »partnere« lyder så forretningsorienteret, så jeg vil foretrække at sige, at vi er en familie, for jeg synes, der bør være mere mellem os end bare sådan et koldt bytteforhold og økonomiske relationer. Det er ikke det, det handler om for os. Det handler om, at vi betragter Grønland og Færøerne som nogle, vi hører sammen med kulturelt og familiemæssigt, og at vi har nogle tætte bånd sammen.

Kl. 16:21

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Fru Aleqa Hammond.

Kl. 16:21

Aleqa Hammond (UFG):

»Inddrage« og »blive hørt« er meget vigtige ord, der blev brugt. I øjeblikket er Danmark i gang med at følge EU-linjen, hvad angår hvaler, storhvaler, i rigsfællesskabet. Man vil gerne lave en sanctuary for hvaler, altså et fredet område i den sydlige del af Nordatlanten, hvilket Grønland og Færøerne er direkte imod. Men man har hørt Grønland, og man har inddraget Grønland, men man har to forskellige holdninger. Alligevel vælger Danmark at følge EU-linjen. Hvad kan ordføreren sige til det?

Kl. 16:22

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:22

Rasmus Jarlov (KF):

Det må ministeren svare på. Jeg er ikke helt nok inde i, hvad den danske position er i forhold til lige præcis den problemstilling om det område for hvaler. Principielt mener jeg, at når det handler om hvalfangst, er det Grønlands interesser, den danske regering skal varetage. Danmark har ikke selv nogen interesser i forhold til hvalfangst, og derfor skal det være sådan, at rigsfællesskabets regering, det, vi ofte omtaler som den danske regering, skal kæmpe for Grønlands interesser, når man sidder i sådan nogle forhandlinger. Hvordan juraen så er i forhold til EU, må ministeren redegøre for; det forventer jeg ministeren gør om lidt.

Kl. 16:22

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Sjúrdur Skaale.

Kl. 16:23

Sjúrdur Skaale (JF):

Tak for det, og tak for en fin tale, hvor der ikke var megen berøringsangst. Talen handlede meget om rigsfællesskabet, ikke kun om Arktis, og berøringsangsten var så lille, at ordføreren sagde det, som jeg tror ingen anden har sagt, nemlig at han glædede sig til den dag, hvor Færøerne var rigere end Danmark, for så skulle Færøerne selvfølgelig betale bloktilskud til Danmark. Det er et fint perspektiv. Selvfølgelig skal man tage det op, hvis den situation kommer.

Den er der faktisk allerede nu. BNP pr. indbygger har næsten altid været højere i Danmark end på Færøerne, men lige nu, i dag, er BNP pr. indbygger faktisk højere på Færøerne, end det er i Danmark – det er godt nok med blokstøtten fra Danmark. Men det er således, at Danmark, som det er nu, betaler bloktilskud til en nation, hvor BNP pr. indbygger med bloktilskuddet er en lillebitte smule højere, end det er i Danmark. Det er sådan en principiel diskussion, som vi kan tage, når vi har debatten om rigsfællesskabet senere, men det var bare en bemærkning om det, som ordføreren sagde.

Kl. 16:24

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Rasmus Jarlov (KF):

Det er jo interessant, og det var også det indtryk, jeg fik, da jeg var på Færøerne her i sommer, hvor vi talte meget om økonomien. Og det er der jo et eller andet absurd i: at man skal betale penge til Færøerne, hvis færingerne er rigere end danskerne. Det giver ikke særlig meget mening, for bloktilskuddet er – efter min opfattelse i hvert fald – baseret på solidaritet. Lige så vel som vi har en udligning inden for Danmark, at de rige kommuner giver til de fattige kommuner, har jeg altid betragtet det som noget fuldstændig naturligt, at det rigere Danmark betaler til Grønland og Færøerne. Men det er selvfølgelig kun rimeligt, hvis det så er sådan, at Danmark rent faktisk er rigere.

Nu skal vi ikke afskaffe bloktilskuddet fra den ene dag til den anden, for jeg går ud fra, at der er en lang række ting på Færøerne, som er baseret på, at man har en vis forudsigelighed i økonomien, så det er ikke sådan, at vi lige med et fingerknips afskaffer det. Jeg ved også, at den færøske økonomi svinger rimelig meget, og lige nu er man meget højt oppe i konjunkturerne, og tillykke med det. Jeg glæder mig over, hvor godt det går på Færøerne. Jeg synes, det er rigtig flot at se den virkelyst og den succes, som der er for økonomien.

Kl. 16:25

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Sjúrdur Skaale.

Kl. 16:25

Sjúrdur Skaale (JF):

Ja, lad os tage den: Altså, hvad er bloktilskuddet for en størrelse? Jeg har ofte savnet den diskussion her i Tinget, må jeg sige, altså det der med, at man giver, og så har man fred med hensyn til det, og man går selv ind i diskussionen om, hvad det er for en størrelse, hvad ideen med det er, hvad den ideologiske idé bag bloktilskuddet er. Så lad os tage den diskussion, når vi har debatten om rigsfællesskabet. Tak.

Kl. 16:25

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:25

Rasmus Jarlov (KF):

Det gør vi.

Kl. 16:25

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Tórbjörn Jacobsen.

Kl. 16:25

Tórbjörn Jacobsen (T):

For at blive hængende i Arktis vil jeg ligesom tage tråden op fra Sjúrdur Skaale og bare konstatere, at sagen er den, at BNP pr. capita på Færøerne er højere end i Danmark. Derudover kan jeg sige, at den gæld, som det færøske hjemmestyre har, er langt mindre pr. indbygger, end hvad den danske statsgæld er på pr. indbygger. Derfor kunne jeg tænke mig at spørge ordføreren for Det Konservative Folkeparti, hedder det nok, om Det Konservative Folkeparti muligvis vil komme med et forslag om at afvikle blokstøtten til Færøerne, fordi der overhovedet ikke er nogen argumentation for at overføre de her penge længere.

Kl. 16:26

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:26

Rasmus Jarlov (KF):

Nej, det kommer vi ikke til at foreslå. Hvis vi havde haft Frank Dalgaard i vores parti stadig væk, havde han muligvis fundet på at foreslå det, men det kommer jeg ikke til at foreslå, kan jeg garantere, for som jeg også sagde, er økonomien ikke det vigtige for os. Vi synes ikke, det her er særlig mange penge, og hvis det sådan er vigtigt for Færøerne, er det ikke os, der kommer til at tage initiativ til at foreslå, at det bliver fjernet. Men hvis man fra færøsk side kommer med forslaget, vil vi da kigge på det. Jeg har jo respekt for, at man fra færøsk side længe har haft den holdning, at man gerne vil have bloktilskuddet så langt ned som muligt. Det synes jeg faktisk er en meget positiv og ansvarlig holdning, og det synes jeg er godt. Men nej, vi kommer ikke til at foreslå, at vi afskaffer bloktilskuddet.

Kl. 16:27

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Tórbjörn Jacobsen? Så har vi ikke flere bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken til fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 16:27

(Ordfører)

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak for ordet. Jeg vil også gerne bruge anledningen til at byde vores nye nordatlantiske medlem, hr. Tórbjörn Jacobsen, hjertelig velkommen her i Folketinget. Jeg glæder mig personligt og på vegne af IA til et godt samarbejde. Det er jeg sikker på at vi nok skal få.

Tidligere i år blev Arctic Winter Games afholdt i Nuuk, og det er den største event, der nogen sinde er blevet holdt på grønlandsk jord, og det er en event, der i høj grad blev båret af en masse dygtige frivillige. Kendingsmelodien til Arctic Winter Games var »We are the Arctic« af det grønlandske band Small Time Giants, og sangen var med til at understrege, at sammenholdet på tværs af Arktis skal være i fokus, og den var ikke mindst et budskab om, at vi, folket i Arktis, udgør Arktis. Derfor mener vi også i Inuit Ataqatigiit, at Grønland bør have sin egen Arktisstrategi, ligesom vi også ser frem til en inddragelse af Grønland i evalueringen af kongerigets arktiske strategi 2011-2020.

Arktis er bl.a. de mange naturressourcer, både de levende og de ikkelevende, og ikke mindst den humane kapital. Der bor over 4 millioner mennesker i Arktis, og vi skal derfor altid huske på den menneskelige dimension, når vi taler om Arktis. Det gælder, både når vi snakker om arktisk forskning, arktisk forsvar og arktisk erhvervsudvikling. Særlig i de nuværende politiske drøftelser om forsvarets fremtidige opgaveløsning i Grønland mener jeg at det er helt afgørende, at man i langt højere grad end tidligere får inddraget lokalbefolkningen. Her ser vi netop en masse human kapital fra Grønland, som i hvert fald ikke indtil nu har været inddraget i tilstrækkelig grad i forsvarets opgaver i Arktis. Forsvarets overvågning og suverænitethåndhævelse er i dag simpelt hen ikke tilfredsstillende, og indsatsen skal styrkes i de kommende år, og her skal borgerne i Grønland tænkes ind som en ressource. På samme måde skal de grønlandske folketingsmedlemmer af Forsvarsudvalget også tænkes ind som en ressource i de kommende forsvarsforligsforhandlinger om netop Grønland og Arktis.

Jeg talte for nylig til en plenary session ved Arctic Circle-konferencen i Island, hvor der deltog 2.000 mennesker fra 50 forskellige lande. Arctic Circle har år for år vokset sig stor, ligesom den globale interesse for Arktis er stadig stigende. Den politiske interesse understreges af de mange observerende lande i Arktisk Råd, mens økonomiske interesser i Arktis bl.a. bliver afspejlet i Guggenheims Arktisfond og i de nye investeringsmuligheder i de europæiske og nordiske investeringsbanker – nye interesser og nye investeringsmuligheder,

som naalakkersuisut i langt højere grad bør gribe og omdanne til konkret udvikling til gavn for Grønland.

I en fortsat globaliseret verden er vi forbundet mere end nogen sinde, og derfor mener jeg også, det er afgørende, at Grønland åbner sig op for resten af omverdenen, er åben for nye partnerskaber og nye muligheder, som en global verdensøkonomi skaber. For at tage aktiv del i globaliseringen og en global verdensøkonomien har Grønland behov for stærke internationale partnerskaber – ikke mindst for at få skabt erhvervsudvikling. Fiskeriet i Grønland udgør stadig knap 90 pct. af Grønlands eksport. Makrellen, som er en helt ny fiskeart i grønlandsk farvand, er nu den tredjestørste eksportvare inden for fiskeriet. Det er et af de positive eksempler på nye indtægtsmuligheder for Grønland, vi har set i de sidste par år, men, for der er et men, fiskeriet er sammen med råstofprojekterne også enormt følsomt i forhold til verdensmarkedspriserne. I Inuit Ataqatigiit mener vi, det er vigtigt, at vi får skabt en stærk og en solid økonomi, som kan stå mere stabilt på alle fire erhvervsøjler, nemlig fiskeri, råstof, turisme og landbaserede erhverv, herunder innovation og iværksætteri.

Det handler om vækst til morgendagens generationer, det handler om vækst til den fremtidige velfærd i Grønland, til skoler, til et stærkt sundhedsvæsen og hjælp til trivsel til de familier, der har brug for et skub i den rigtige retning – vækst i Arktis og vækst i investeringerne i uddannelse til vores unge, så samfundet hele tiden er i fremdrift og fremtiden ser lysere ud generation for generation. Derfor opfordrer Inuit Ataqatigiit regeringen til at fortsætte støtten til universitetssamarbejdet UArctic, som vi begynder at se resultaterne af.

Forudsætningerne for bæredygtig vækst er bl.a. bedre og billigere internet. Det handler om en stærkere infrastruktur, som kan koble Grønland sammen og samtidig kan åbne Grønland op for resten af verden. Noget af det, som jeg synes vi skal være meget opmærksomme på, er at få skabt et højere uddannelsesniveau i Grønland, så vi kan være med til at skabe nogle nye erhvervsmuligheder. Det er vigtigt, at man får skabt nogle lokale arbejdspladser, og at en stor del af den værditilvækst sker i Grønland.

Kl. 16:33

Igennem internationale investeringer og partnerskaber kan vi få skabt et stærkere velfærdssamfund, så vi kan levere et samfundsøkonomisk og menneskeligt stærkere samfund videre til de kommende generationer. Derfor er jeg også glad for, at man i Arktisk Råd arbejder aktivt med miljøbeskyttelse og med bæredygtig udvikling, f.eks. i arbejdsgruppen for bæredygtig udvikling i Arktis. Inuit Ataqatigiit vil derfor også opfordre regeringen til at sikre og prioritere en fuld miljøoprydning i Grønland ved tidligere militære anlæg, bl.a. ved Camp Century, som tidligere er blevet nævnt, så man på den måde også får fejtet for egen dør, før man går ud i verden og promoverer sig i forhold til miljøoprydning.

Jeg vil gerne rose amerikanernes fokus på en styrkelse af økonomien og levevilkårene i Arktis i deres formandskab i Arktisk Råd, men i forhold til den arktiske redegørelse, som vi har foran os, så jeg gerne, at man i højere grad redegjorde for de konkrete resultater med dette arbejde, for det er dér, vores fokus bør være.

Jeg var i sidste uge i Uummannaq i Nordgrønland, hvor jeg bl.a. talte med den lokale grønlandske turistoperatør, som fortalte, at hundeslædesæsonen de seneste par år er kortet ned til nu kun at være på 1½ måned. Hvor havet omkring Uummannaqøen for 10 år siden frøs til i oktober, fryser det nu først til i februar. Denne udvikling har selvfølgelig en betydning i forhold til det at komme ud på hundeslæde, men det har også en erhvervsmæssig betydning i forhold til at komme på fangst og komme ud til de bygder, der er omkring Uummannaq. Vi, folket i Arktis, er vant til at tilpasse os. Vi har tilpasset os til det skiftende barske klima i rigtig mange år, og i Arktis oplever vi, at temperaturstigningerne sker med dobbelt hastighed i forhold til resten af verden. Inuit Ataqatigiit er fortalende for, at Grønland skal ha-

ve en helhedsorienteret tilpasningsplan i forhold til de klimaforandringer, der er. På den måde kan vi befolkningsmæssigt, erhvervs-mæssigt og uddannelsesmæssigt være med til at tilpasse os til en ny virkelighed, som vi til stadighed oplever, og som stadig er i udvikling og forandring.

Klimaforandringerne medfører udfordringer for traditionelle erhverv, men de medfører også nye muligheder. Inuit Ataqatigiit mener også, at Grønland skal være med til at bidrage og forpligte sig internationalt til at neddæmpe yderligere menneskeskabte påvirkninger af klodens klima. Grønland bør tiltræde Parisaftalen, og den nødvendige vækst i Grønland kan sagtens finde sted på en bæredygtig måde, så vi ikke belaster klimaet. Lad os gå forrest i udviklingen af en bæredygtig turisme og bæredygtige grønne erhverv, hvor det er lokale arbejdspladser og lokale løsninger, som er i højsædet. Bæredygtig turisme handler om en lav belastning af miljøet og den lokale kultur, samtidig med at det bidrager til at generere indkomst for lokalbefolkningen. Nanu Travels fra Ittoqqortoormiit i Nordgrønland har netop vundet en pris for bæredygtig turisme, hvor de har inddraget lokalbefolkningen og været med til at skabe lokale arbejdspladser.

I takt med udviklingen i turismeindustrien i Grønland og en stigende aktivitet i vores farvande er det også vigtigt at knytte en kommentar til regeringens prioriteringer, hvad angår udarbejdelse af grønlandske søkort. Som bekendt bidrager opdaterede og moderne digitale søkort til en øget sikkerhed til søs i de grønlandske farvande, og at regeringen nu er nået til den beslutning, at man udsætter den politiske aftale mellem Grønland og Danmark om levering af søkort, er under al kritik, for sikkerhed til søs er med til at støtte op omkring en tryk og bæredygtig erhvervsudvikling i Grønland.

Forskning kan også i høj grad være med til at bidrage til en bæredygtig arktisk fremtid. I Inuit Ataqatigiit er vi fortalere for, at Grønland aktivt anvender og udvikler den nationale og internationale forskning, som allerede foregår i dag. Med etablering af en international forskningshub i Grønland kan vi styrke det grønlandske forskningsmiljø ved at forankre forskningen lokalt i Grønland, samtidig med at vi tænker kompetenceudvikling og lokale arbejdspladser ind. Hvis størstedelen af forskningen skulle foregå i Arktis, rent faktisk dér, hvor den bør forankres, mener vi, at det er noget, der er værd at kæmpe for fra IA's side.

Kl. 16:38

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Vi har et par korte bemærkninger. Først er det hr. Michael Aastrup Jensen. Værsgo.

Kl. 16:38

Michael Aastrup Jensen (V):

Tak for det. Ordføreren berører jo et emne, som vi har diskuteret igennem et stykke tid nu, nemlig miljøoprydning efter militær tilstedeværelse. Jeg er helt enig i, at det er et område, som er vigtigt, men vil ordføreren så ikke give mig ret i, at tilbage den 18. december 2012 traf den daværende forsvarsminister hr. Nick Hækkerup og selvstyrreregeringen på Grønland en beslutning, der gik ud på, at selvstyret skulle komme med en konkret liste over de steder, hvor man mente der skulle ryddes op efter det danske forsvar? Der var en deadline, nemlig ultimo 2013. Nu er vi så i ultimo 2016, og meldingen er, at der stadig væk ikke er kommet en liste fra selvstyret. Vil ordføreren så ikke give undertegnede ret i, at det så er ret svært at blive ved med at beskyldte den danske regering for såkaldt nøleri i den her sag?

Kl. 16:39

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:39

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Det er sådan, at umiddelbart efter at der blev indgået den her aftale, blev der udskrevet valg i Grønland. På det tidspunkt var det jo IA, der ledede naalakkersuisut, den grønlandske regering, men efter valget var det så Siumut, der blev regeringsbærende i Grønland. Så jeg kan kun beklage, at man ikke har fulgt op på sagen. Jeg synes, det er rigtig, rigtig ærgerligt, at Grønland ikke har løst sin del af opgaven i forhold til at sikre, at der sker en miljøoprydning i Grønland. For er der et punkt, hvor vi har sovet i timen, så synes jeg bestemt, at det er noget, man skal kigge på i Grønland. Der kan jeg kun sende bolden videre til naalakkersuisut.

Kl. 16:39

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:39

Michael Aastrup Jensen (V):

Det er lige præcis min pointe. Nu har vi efterhånden brugt ret lang tid på at høre på visse ordførere, som har prøvet at skubbe ansvaret for det her over på den danske regering, men er det ikke mere, som ordføreren var inde på her til sidst, reelt Grønlands selvstyrreregering, der har et ansvar? For som sagt har vi ikke fået et svar, og det er 3 år siden, vi skulle have haft det.

Kl. 16:40

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:40

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Hvis bare verden var så simpel, og hvis bare man kunne sætte tingene op så simpelt, men sådan er det jo ikke. Man kan jo egentlig tage en grundlæggende diskussion om de her 32 områder, som Danmark varetager på vegne af Grønland, for det er jo det, det drejer sig om. Hvem er det, der har initiativpligten? Og hvis der ikke sker noget i en sag, hvor man har en aftale, så er der jo intet til hinder for, at man tager fat i naalakkersuisut og gør opmærksom på det. Jeg synes i høj grad også, at den danske regering har et rigtig stort ansvar for at sikre miljøoprydning på tidligere militærbaser dér, hvor man har indgået aftale med amerikanerne, eller dér, hvor man selv har forårsaget miljøforurening.

Kl. 16:41

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Tórbjörn Jacobsen.

Kl. 16:41

Tórbjörn Jacobsen (T):

Tak. Nu har jeg jo sejlet som kaptajn i Grønland i 20 år, og da fru Aaja Chemnitz Larsen nævner, at fangstperioden i Uummannaqfjorden er reduceret til halvanden måned, kan jeg bare stadfæste, at det sædvanlige for 20 år siden var, at man kunne komme ind til byen i maj og juni måned og efter den 1. november var det overstået. Det vil sige, at der er sket rigtig meget i området på klimaområdet.

Derfor kunne jeg tænke mig at spørge, om man i det arktiske område eller dér, hvor inuitsamfundene bor – lad mig sige det på den måde – har gjort noget yderligere for at organisere sig sammen imellem de lande, som ligger så tæt på Nordpolen, for at modstå eller være med i bekæmpelsen af det, der er ved at være en nedsmeltning specielt i Grønland, for der ser man det bedre end nogen andre steder.

- Kl. 16:42 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 16:42 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Aaja Chemnitz Larsen (IA):**
Tak for et relevant spørgsmål. Jeg sidder som repræsentant for Folketinget i komiteen for arktiske parlamentarikere, hvor man jo bl.a. drøfter, hvordan man kan samarbejde om nogle fælles arktiske forhold, og jeg har ikke set noget konkret. Noget af det, der er blevet drøftet, er bl.a. behovet for, at vi netop laver lokale eller nationale tilpasningsplaner, og der tror jeg at Grønland skal være en af dem der går forrest i forhold til at forholde sig til, at klimaforandringerne er så tydelige for os – altså, at vi også skal være med. Jeg tror egentlig, at vi er rigtig gode sådan historisk til at tilpasse os, som jeg nævnte i talen, men jeg tror godt, at vi kan være bedre til at se, hvordan det ser ud om 10 eller 20 år f.eks., og hvordan klimaforandringerne vil have påvirket erhvervsmulighederne i Grønland.
I forhold til oprindelige folk mener jeg også at det er vigtigt at huske på, at Grønland jo faktisk er en rollemodel for rigtig mange arktiske oprindelige folk. Vi var nogle af de første, der opnåede selvstyre og har stor politisk selvstændighed, og derfor synes jeg også, at det forpligter, at man går forrest, og at man netop tager initiativer, når man står så stærkt i forhold til andre arktiske oprindelige folk.
- Kl. 16:43 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Spørgeren.
- Kl. 16:43 **Tórbjörn Jacobsen (T):**
Så er der søkortene. Det her med søkortene er et gammelt problem, kan jeg bare sige fra egen erfaring, og jeg mener ikke, at der er skudt ét lodskud i grønlandske farvande de sidste 30-35 år. Så situationen er ikke god, og den bliver meget værre nu, da Det Arktiske Ocean bliver større på grund af nedsmeltningen af isen. Kan fru Aaja Chemnitz Larsen fortælle mig, hvad årsagen skulle være til, at regeringen har udsat at gå i gang med få søkortene ajourført?
- Kl. 16:43 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 16:44 **Aaja Chemnitz Larsen (IA):**
Mange tak. Det er jo Geodatastyrelsen, som er flyttet fra København til Aalborg, og hvor samtlige medarbejdere har valgt at sige op i den flytning, og det må man sådan set selv om, men det påvirker bare direkte Grønland, og jeg synes, at det er enormt ærgerligt, at vi står i en situation, hvor vi har gået og ventet på de her søkort igennem rigtig mange år efterhånden, og at den her udflytning så gør, at man i virkeligheden bryder den aftale om, at de skulle være færdige i 2018.
- Kl. 16:44 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Christian Juhl.
- Kl. 16:44 **Christian Juhl (EL):**
Tak. Jeg hørte, at Vestres ordfører prøvede at vaske hænder og sige, at det ikke var deres skyld, at der ikke er blevet ryddet op i Grønland. Det er sådan, at regeringen altid har initiativpligten og -retten, så det er efter min mening om at komme ud af hullerne og komme i gang. Jeg vil også gerne høre om ordførerens syn på militærrets tilstedeværelse i Arktis. Jeg frygter jo, at når de store magter er der, vil de
- Kl. 16:42 også have våben, skibe, fly og måske atomvåben i Arktis. Hvordan ser de mennesker, der bor i Arktis, på det spørgsmål?
- Kl. 16:45 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 16:45 **Aaja Chemnitz Larsen (IA):**
Jeg tror, det er vigtigt, når vi taler om Arktis og den interesse, der er for ressourcerne i undergrunden og i havet omkring Grønland, at man netop har sig for øje, at det er befolkningen, der skal deltage, det er befolkningen, der skal være med i beslutningsprocesserne, det er befolkningen, der skal være med, når der bliver skabt arbejdspladser og erhvervsmuligheder, så de tager aktivt del i den udvikling.
Om uran vil jeg sige, at IA er imod uranudvinding og uraneksport. Igen vil jeg sige om det at være rollemodel for en bæredygtig udvikling i Arktis, at netop Grønland burde gå forrest og vise vejen for, hvordan man kan skabe det.
- Kl. 16:45 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Spørgeren.
- Kl. 16:45 **Christian Juhl (EL):**
Jeg kan forstå, at der er folk, der arbejder på, at vi igen skal tage debatten i Nordisk Råd om Norden som atomvåbenfri zone og udvide den og sige, at det burde være hele Arktis, der er atomvåbenfri som et skridt i retning af en atomvåbenfri klode. Det har stået i stampe i nogle år, og nu er det vel på tide, at nogen gør et eller andet. Nu er der en rigtig, rigtig god anledning, især når vi skal snakke om Arktis. Hvordan ser ordføreren på det standpunkt?
- Kl. 16:46 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 16:46 **Aaja Chemnitz Larsen (IA):**
Jeg ser frem til de drøftelser. Jeg synes generelt, det er vigtigt, at debatten først og fremmest foregår i Grønland. Vi ser desværre, at der er et flertal, som ønsker uranudvinding og uraneksport. Men jeg synes stadig væk, der er behov for den her folkeafstemning, og at man på en eller anden måde sikrer en bred politisk enighed om, hvilken vej Grønland skal gå, og hvad Grønland skal leve af i fremtiden. Det er ærgerligt, at vi graver grøfter i stedet for at bygge broer mellem de politiske uenigheder, der nu engang er.
- Kl. 16:46 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Roger Matthisen.
- Kl. 16:46 **Roger Matthisen (ALT):**
Tak for ordet, og tak for en god ordførertale. Jeg er også nødt til lige at italesætte Vestres ordfører i forhold til ansvarsfralæggelse, som der jo implicit er tale om i de kommentarer der. Jeg synes, det er uheldigt, og jeg synes, at vi jo først og fremmest i rigsfællesskabet skal se at få gjort noget ved at få ryddet op efter Camp Century. I den forbindelse vil jeg høre: Er ordføreren blevet inviteret ind i den dialog, som regeringen har med USA p.t.?
- Kl. 16:47 **Første næstformand** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:47

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Vi har ikke modtaget nogen invitation til at deltage i en dialog om det med Camp Century, så jeg skal ikke kunne sige, hvad der foregår af dialog om det. Fra IA's side ser vi gerne, at der sker en fuld miljøoprydning. Jeg synes også, det er vigtigt at huske på, at kigger man tilbage i historien, har der jo faktisk været helt op til 500 forskellige militære aktiviteter fra amerikansk side i Grønland. Det er kun Thule Air Base, Pituffik, som er aktiv i dag. Men det tyder også på, at der er behov for netop at lave en kortlægning og sikre, at der sker en fuld miljøoprydning de forskellige steder. Og så skal vi huske på, at i Grønnealder er der jo ikke sket en endelig afklaring i forhold til miljøoprydningen.

Kl. 16:48

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Spørgeren.

Kl. 16:48

Roger Matthisen (ALT):

Tak for det. I forhold til udenlandske investorer, der sætter sig på minedriften i Grønland, hvad tænker ordføreren så om, at Danmark skulle have en mere aktiv rolle i forhold til minedriften – ikke, når vi snakker om olie og gas, men mere i forhold til mineraler – og hvad der ellers kunne være af interessante projekter?

Kl. 16:48

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:48

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Jeg tror, det er vigtigt, at vi breder det ud, så råstoffer ligesom bliver det ene ben, vi baserer vores erhvervsudvikling på. For kigger man på debatten i Grønland de sidste 5-10 år, kan man se, at det har handlet rigtig meget om råstoffer. Jeg tror, det er rigtig vigtigt, at vi også ser på andre ting, som kan være med til at skabe en mere solid økonomi. Men ja, i forhold til en arktisk investeringsfond kunne det jo være en af mulighederne, men det er også dér, hvor vi mangler at se et initiativ fra naalakkersuisut i forhold til at få skabt en sådan fond.

Så tror jeg også, det er rigtig vigtigt, at man netop husker på – og nu kalder jeg det human kapital, menneskelig kapital eller menneskelige ressourcer – at netop uddannelse af vore egne er enormt vigtigt i forhold til at sikre, at man har kompetencerne til de her lokale arbejdspladser.

Kl. 16:49

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det fru Aleqa Hammond.

Kl. 16:49

Aleqa Hammond (UFG):

Jeg vil gerne lige nævne, at ordføreren siger, at Grønland ikke har gjort sin del af opgaven, hvad angår at komme med en liste, som skal bringes til en dansk regering, om amerikanernes efterladenskaber i Grønland, hvad angår miljøproblemer. Det spørgsmål ligger ikke bare hos IA: Det er den samlede grønlandske befolkning, der gennem mange, mange år har påpeget over for Grønlands regering, at de skal rette henvendelse til den danske regering om de store problemer, der er i Grønland. Det ligger ikke bare i, at man afleverer en liste.

I spørgsmålet om Camp Century vil Danmark ikke erkende, at der er et stort miljømæssigt spørgsmål, der er værd at tage op. Det er en træg kamp mellem Grønland og Danmark, som alle partier bakker

op omkring. Og vi er kun nået dertil, at vi skal til at have et samråd i udvalget her i Folketinget. Længere er vi ikke nået.

Jeg tror også, at det er meget vigtigt i den her sammenhæng, at det ikke er et spørgsmål om, om Grønland har skylden eller Danmark har skylden. Danmark har på vegne af rigsfællesskabet lavet en aftale med amerikanerne, og den skal de stå til ansvar for.

Kl. 16:50

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:50

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Nu tror jeg, at ordføreren lægger mig ord i munden, som egentlig er fra Venstres ordfører, for det er jo ikke det, jeg har sagt. Jeg har sagt, at har man ikke leveret noget information fra naalakkersuisut, skal man selvfølgelig sikre, at man gør det. Og så må jeg minde om, at ordføreren jo selv har været formand for naalakkersuisut i en del af den her periode og netop været med til at sikre, at de informationer bliver givet videre. Jeg synes, det er vigtigt at sige, at Grønland har et ansvar, men Danmark har i høj grad også et ansvar, og jeg synes ikke, det her skal blive en kasterbold imellem Grønland og Danmark. Men det handler om, at vi, netop fordi vi politisk er enige om, at det her skal på plads, får det på plads.

Kl. 16:51

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Aleqa Hammond.

Kl. 16:51

Aleqa Hammond (UFG):

Det er lige netop derfor, jeg ved, hvordan sagen står. Jeg har selv været formand for naalakkersuisut i Grønland og rettet henvendelse til den danske regering ad flere omgange. Man har fra den danske regerings side ikke villet anerkende den store miljøkatastrofe, der foregår i Camp Century. Det nytter ikke bare at sende en liste. Det er meget vigtigt, at vi selv fra Grønlands side også har gjort vores del for at sikre en meget fyldestgørende aflevering til Danmark, således at det ikke er miljøet og den grønlandske befolkning, der skal betale for Danmark og USA's forsvarsaftale.

Kl. 16:51

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 16:51

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Igen kan jeg jo bare understrege, at fra IA's side synes vi, der er behov for en fuld miljøoprydning, og vi synes, det går for langsomt. Nu er der kommet de her nye informationer frem om Camp Century, og vi har et samråd her inden længe i Grønlandsudvalget, men der er jo stadig væk også behov for, at man får lavet en fuld afdækning af sagen. Og i forhold til Camp Century og de få baser, der er omkring den, siger jeg, at der bare også er behov for, at vi breder det ud og ser på det, for når der har været op til 500 forskellige militære aktiviteter fra amerikansk side tidligere, er der måske behov for, at vi netop får lavet en kortlægning og en plan for, hvordan vi får ryddet op.

Kl. 16:52

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Tak til fru Aaja Chemnitz Larsen. Vi går videre i ordførerrækken til fru Aleqa Hammond.

(Privatist)

Aleqa Hammond (UFG):

Mange tak. Jeg er rigtig glad for, at udenrigsministeren nu har fremlagt sin redegørelse om Arktis. Rigsfællesskabet er med i regeringsgrundlaget for første gang. Debatten om rigsfællesskabet har aldrig nogen sinde været så lang, som den var sidste gang, der er kommet mange vigtige rapporter siden regeringsdannelsen, og der er blevet lagt mere vægt på de arktiske emner end nogen sinde før. Det er jeg glad for at se.

Jeg er også glad for at se, at udenrigsministeren ser vores arbejdsgruppers virke i Arktisk Råd som vigtige emner og dermed også appellerer til, at vi på vegne af hele rigsfællesskabet skal levere substans i alt arbejdet, både i Arktisk Råd, i Arctic Five og i rigsfællesskabet med respekt for Færøernes og Grønlands myndigheder. Grønland leverer altid substans i arbejdet i Arktisk Råd. Alverdens lande udformer deres arktiske politikker, og rigtig, rigtig mange lande, såvel store som små, ønsker at få observatørstatus i Arktisk Råd. Vi er et hot emne i global sammenhæng.

I redegørelsen bliver der highlightet rigtig, rigtig mange ting, og det kan nogle gange være lidt svært at se, hvad der er op og ned i redegørelsen, for den afdækker både hjemtagne sagsområder og også ikkehjemtagne områder. Jeg skal være ærlig at sige, at jeg har savnet konkrete forslag til løsningsmodeller for den fremtidige arktiske indsats fra dansk side og rigsfællesskabets side. Jeg vil også sige, at jeg også havde glædet mig til at læse lidt om forskellige konkrete løsningsforslag på langsigtede spørgsmål generelt om Arktis. Arktis er jo ikke bare Grønland. Når man taler om en arktisk redegørelse, tænker man også på det arktiske område samlet. Arctic Five-landene, russernes oprustning i det arktiske polarhav, og canadiernes og amerikanernes indgivelse af deres submission vedrørende kontinental-soklen og det mulige højsøfiskeri er også områder, som jeg synes kunne have været meget vigtige at tage med i redegørelsen, når man nu kalder det for en arktisk redegørelse.

Et af de mange emner, der bliver taget op i redegørelsen, er politiet. Med hensyn til politiet i Grønland savner jeg også i den grad konkrete forslag til, hvordan kommune-fogedproblematikken skal løses af regeringen, herunder justitsministeren, og politimesteren i Grønland. Det totale danske ansvar på retsområdet fortjener en grundig gennemgang, på samme måde som forsvaret har fået sin egen analyse af den fremtidige opgaveløsning.

Rigsfællesskabet er unikt, som statsministeren tidligere selv sagde det i åbningsdebatten. Grønland har en unik rolle i hele rigsfællesskabet, og Danmark har også en unik rolle over for amerikanerne på grund af Grønland. Der er igangværende vigtige sager, der er af stor politisk betydning med hensyn til at bibeholde de gode relationer mellem Grønland og Danmark. Amerikanernes tilstedeværelse gennem rigtig, rigtig mange år, nemlig fra anden verdenskrig til i dag, har bragt både mange gode og mindre gode ting med sig, hvad angår Grønland og relationerne mellem Danmark og Grønland. Amerikanernes tilstedeværelse i Grønland baseret på tilladelse fra Danmark i form af forsvarsaftalen har frembragt og frembringer flere og flere frustrationer i Grønland. Vi får ingen økonomisk gevinst af den i vores land, og det bliver forurenede. Denne aftale mellem amerikanerne og Danmark er ikke til glæde og gavn for grønlænderne – hverken økonomisk eller miljømæssigt. Det drejer sig ikke om, hvem der skal være bussemand i den her sag. Danmark har lavet en aftale med USA på vegne af rigsfællesskabet, og man skal stå ved sit ansvar.

Der er en rapport, som vi efterhånden har nævnt flere gange fra den her talerstol, og rapporten dokumenterer også, at der ved afsmeltning af indlandsisen i Grønland er risiko for udsvivning og forurening af værste skuffe. Som forskerne også gør opmærksom på i deres rapport, er hverken affaldsdeponeringen eller den radioaktive

forurening af området desværre bemærkelsesværdig i grønlandsk sammenhæng. Camp Century er bare et af de mange steder, hvor amerikanernes aktivitet har fundet sted.

Kl. 16:57

Jeg glæder mig til den tid, der kommer nu, hvor der skal være en afdækning af problemstillingen, og jeg håber også, at opgaveløsningen i den her sammenhæng vil være rigsfællesskabet værdig og ske med respekt over for både miljø og befolkning.

Spørgsmålet om Camp Century har stor opmærksomhed fra grønlandsk side og er af stor politisk betydning. Men det har virket, som om det ikke på nogen måde har haft særlig stor betydning og vigtighed set fra dansk side, desværre, gennem tiderne. Internationale medier har nu også fået interesse for det her, heldigvis. Nu vil vi så at sige have større dialog om emnet, både i udvalget her i Folketinget, men også mellem de to regeringer i Grønland og Danmark.

Camp Century er bare et af de mange områder i Grønland, hvor amerikanerne har efterladt store miljøskader. Miljø- og fødevarerministeren besøgte Ikkatseq i Østgrønland i august måned i år og så en efterladt base med meget miljøfarligt materiale, der bare har fået lov til at ligge og flyde siden 1947. Brændstof, asbest, tungmetaller og ifølge visse amerikanske kilder også udetoneret sprængstof. Dengang sagde miljøministeren, at Grønland ikke skal være verdens skraldespand.

Grønland mistede servicekontrakten på Thulebasen, og Grønlands gavn af amerikanernes tilstedeværelse ligger på et meget, meget lille sted. Jeg så gerne en unik relation mellem Grønland og Danmark baseret på de unikke fællesskaber, vi har, og hvad angår de aftaler, Danmark har med andre lande, hvor Grønland og det grønlandske folk berøres. Grønland bør og skal være med i de næste forhandlinger med USA, både om Pituffikkontrakten samt forsvarsaftalen.

Vores arktiske verden er meget sårbar. Vi har fra rigsfællesskabets side én stemme i Arktisk Råd, og jeg ser i fremtiden en mulig konflikt i at have én stemme i Arktisk Råd ved spørgsmål om den manglende interesse i at sikre oprydning efter nuværende og tidligere amerikanske militærinstallationer i Grønland.

Arktisk Råd har særlig fokus på bæredygtighed, miljø, monitoring af fauna og flora, assessment og sikkerhed. Det ville klæde rigsfællesskabet, hvis man ud over erklæringerne også udviste handling for at sikre rene omgivelser, også med Danmarks egne aftaler med andre lande, herunder amerikanerne.

Den arktiske del af rigsfællesskabet udgør 20 pct. af hele Arktis. Den tidligere arktiske strategi, som er ved at være ved vejs ende, har desværre ikke bragt særlig meget godt med sig. Tværtimod har jeg svært ved at se væsentlige forbedringer, som tager udgangspunkt i selve strategien fra 2011.

Der er udkommet to vigtige rapporter i den her regerings tid, og det er Taxø-rapporten samt Forsvarsministeriets Arktis-analyse.

Jeg er rigtig glad for at læse, at udenrigsministeren finder rigsfællesskabets indsats i det arktiske område vigtig.

Den arktiske redegørelse fremhæver ikke de vigtige udfordringer, vi som rigsfællesskab kommer til at stå over for på grund af de nye sejlruter og Nordpolen som isfrit område om sommeren ikke så mange år fra nu. Og vi kommer til at stå over for fremtidige investeringer, opgaveløsninger og infrastruktur-mæssige udfordringer.

Jeg mener, at det er utrolig vigtigt, at Danmark også selv udviser noget engagement og interesse i at tage initiativ og forme den fremtid, Arktis kommer til at have, ved netop at investere og tage aktivt del i opgaveløsningerne og række hånden frem til Grønland, så det ikke altid er den anden vej.

Der er sagt og skrevet meget om Grønland i det forgangne folketingsår. En række af de udfordringer og problemer, vi står over for, er blevet analyseret. Nu skal vi holde fokus på at finde konstruktive løsninger. Der er brug for en sammenhængende politik i rigsfællesskabet om Arktis.

Skal rigsfællesskabet have gode samarbejdsrelationer og succeser, kræver det, at man behandler hinanden med respekt for hinandens forskelligheder og udviser interesse i de forskellige kritikker og politikker, man nu måtte have. Også når vi snakker om sagsområder, der ikke er hjemtaget.

Kl. 17:02

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Vi siger tak. Der er et par korte bemærkninger. Først er det fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 17:02

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak til ordføreren. I forhold til servicekontrakten på Pituffik, Thule Air Base, er det jo en sag, som optager Grønland rigtig meget og optager politikerne i Grønland rigtig meget. Og naalakkersuisut bestilte jo en millionrapport, som jeg kalder det, som skulle afdække det både administrativt og politisk, altså hvem der havde det politiske og administrative ansvar i den her sag fra Grønlands side. Ordføreren sad jo som formand for naalakkersuisut på det tidspunkt, og rapporten konstaterede jo også, at politikerne havde sovet i timen og ikke har været nok involveret i de beslutninger, der har været, i forhold til den mistede servicekontrakt. Så vi står jo med en midlertidig situation lige nu, i forhold til at Greenland Contractors har servicekontrakten. Men det er jo noget, som har en rigtig stor samfundsøkonomisk betydning.

Med ordførerens erfaring som tidligere formand for naalakkersuisut i den periode, hvor vi mistede servicekontrakten, hvad tænker du så i forhold til at få lavet en god løsning for Grønland? Hvordan kan vi sikre det?

Kl. 17:03

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 17:03

Aleqa Hammond (UFG):

Jeg tror, det er vigtigt, at vi går helt tilbage til den tid, hvor IA selv sad i regering, stod i spidsen for den, for da var forhandlingerne og de administrative forberedelser allerede sat i gang. Der var ikke et særligt fokus på området overhovedet; man kendte også til procedurerne for, hvordan det nu måtte være; og omverdenen hørte intet til det.

Jeg tror, at det her ikke drejer sig om, hvem der sad i regering. Jeg tror, at det her er et spørgsmål om, hvad det betyder for Grønland – den relation, vi har med Danmark og Udenrigsministeriet, når det drejer sig om forhandlinger med et tredjeland, med amerikanerne. I den her sammenhæng synes jeg også at Udenrigsministeriet i den grad har forsvundet deres ansvar for til enhver tid at sikre, at Grønland og Danmark står stærkest, når der laves en kontrakt, når det drejer sig om servicekontrakten i Thuleområdet. At Grønland og rigsfællesskabet dermed mistede den, er en katastrofe.

Kl. 17:04

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Spørgeren.

Kl. 17:04

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak. Nu siger rapporten jo noget andet; den siger jo netop, at det var ordføreren, som, dengang hun sad som formand for naalakkersuisut, ikke blev inddraget nok i den her proces, fordi man administrativt ikke var nok opmærksom på det, men heller ikke politisk var nok opmærksom på den her sag.

I forhold til kommunefogederne, som ordføreren også nævner, har IA jo kæmpet for en ret stor stigning, fra 600 kr. til 6.000 kr. pr. måned, til kommunefogederne. Så på den måde kan man sige at vi politisk har været med til at kæmpe for nogle bedre vilkår i forhold til kommunefogederne, også i forhold til efteruddannelse og udstyr. Hvordan kan vi sikre fremadrettet, at der kommer kommunefogeder i alle bygder, sådan som der er behov for?

Kl. 17:05

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 17:05

Aleqa Hammond (UFG):

Når det drejer sig om den mistede servicekontrakt på Thule, er det ikke et spørgsmål om, hvem der sad der som person, og hvem der skal stilles til ansvar for det, sådan som spørgeren prøver at gøre det til. Det her er et spørgsmål om det samarbejde, der har været, mellem Grønland og Udenrigsministeriet. At de grønlandske myndigheder har en tæt relation til Udenrigsministeriet, er også i den grad af stor betydning for udfaldet, i forhold til den mistede servicekontrakt. Det er også derfor, jeg mener, at det er vigtigt, at i den næstkomende forhandling af servicekontrakten skal Grønland være til stede, således at vi til enhver tid sikrer, at Udenrigsministeriet også har Grønlands interesser med i bagagen allerede fra day one.

Kl. 17:06

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Tórbjörn Jacobsen.

Kl. 17:06

Tórbjörn Jacobsen (T):

Nu har Camp Century været nævnt flere gange i dag, men der findes jo også andre baser inde på indlandsisen i Grønland. Men den her, som er blevet så meget omtalt, var jo en bunker for de få, der skulle overleve et muligt atomart ragnarok, men i dag er den blevet en mulig miljøkatastrofe for de mange. Nu har Aleqa Hammond været landsstyreformand i Grønland, og jeg går ud fra, at en landsstyreformand ved mere end de allerfleste eller får mere at vide fra centrale kilder, og derfor kunne jeg tænke mig at spørge vedrørende oprydning. Findes der en slags militær oprydning og findes der en civil oprydning i forholdene vedrørende Grønland?

Kl. 17:07

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 17:07

Aleqa Hammond (UFG):

Der er ingen igangværende eller tidligere oprydninger på tidligere amerikanske baser i Grønland foranlediget af et dansk initiativ med amerikanerne. Der er i øjeblikket 63 tidligere DEW-stationer fordelt i hele det arktiske område, og en del af dem er i Grønland, og på ingen af dem har der været oprydninger. Bare ét eksempel er Camp Century, som vi i dag diskuterer, og bare Camp Century-rapporten i sig selv, som jeg har refereret til, peger på den største miljøkatastrofe i rigsfællesskabets historie, måske også i det arktiske områdes historie. Jeg synes, at det her skal behandles med stor omhu. Jeg synes også, at det her skal behandles med respekt, og at vi ikke skal prøve at finde en syndebuk, for det fortjener rigsfællesskabet ikke. Det grønlandske miljø skal ikke betale for en dansk forsvarsaftale med USA. Det her skal løses på en værdig vis, og jeg glæder mig også til at se den fremtidige dialog, der vil være mellem Grønland og Danmark.

Kl. 17:08

Kl. 17:11

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Spørgeren.

Kl. 17:08

Tórbjörn Jacobsen (T):

Jeg spørger også, fordi der jo blev sagt af Venstres ordfører, som selvfølgelig repræsenterer regeringsmagten i Danmark, at det fra tid til anden var en balancegang og man skulle tale sig til rette, når det angik oprydning. Så det er derfor, jeg spørger, om der findes to slags oprydninger. Er det balancegangen imellem Grønland, USA og Danmark, når det drejer sig om Camp Century, og når det er civile opgøremål, er det landsstyret i Grønland, der afgør, hvordan der ifølge lovgivningen skal opryddes, efter at man har forladt et område?

Kl. 17:09

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 17:09

Aleqa Hammond (UFG):

Nu er det jo sådan en lidt tvetydig ting. Grønland har ikke udenrigskompetencen på ikke hjemsendte sagsområder, og derfor er det under den danske regering. Det er det samme for forsvarsområdet, at det også er under den danske regering. Alligevel har Grønland altid til enhver tid haft sine egne holdninger og politikker på de to områder, som er af væsentlig betydning, og derfor har vi også et landsstyremedlem for området. I den her sammenhæng vil jeg også sige, at Camp Century-spørgsmålet er blevet vendt frem og tilbage mellem den danske regering og den grønlandske regering, hvor Grønlands regering synes, at det er et alvorligt problem, hvorimod man ikke har set det på samme måde fra dansk side, desværre.

Kl. 17:09

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Michael Aastrup Jensen.

Kl. 17:10

Michael Aastrup Jensen (V):

Tak for det. Allerførst vil sige i forhold til Camp Century, at det jo simpelt hen ikke er korrekt. Det var sådan, at den daværende danske miljøminister og regeringen sagde, at det var noget, vi skulle tage alvorligt, og derfor er der også et undersøgelsesarbejde i gang om de konkrete ting.

Men lad mig så vende mig til det, som vi har haft en debat om gennem længere tid, nemlig oprydning generelt fra f.eks. danske militærbaser. Nu har ordføreren jo den dobbeltrolle, at ordføreren selv var regeringsleder for Grønlands selvstyregovernment efter ultimo 2013, altså for 3 år siden, hvor der var deadline på indlevering af den her liste til det danske forsvarsministerium om, hvad det er for nogle områder, man skal kigge på i forhold til oprydning. Hvad gjorde ordføreren selv, da ordføreren var regeringsleder i Grønland, for at sikre, at den her liste blev indleveret til det danske forsvarsministerium? Ordføreren siger selv, at den her sag er så vigtig – og det er jeg enig i – at det kræver omhu. Var det omhu fra ordførerens side, da ordføreren var regeringsleder og ikke sørgede for, at man nu i en 3-årig periode ikke har indleveret den her liste?

Kl. 17:11

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Aleqa Hammond (UFG):

Grønland er gået meget grundigt til værks i det her spørgsmål, med omhu. Jeg har selv tidligere som regeringsleder i Grønland rettet henvendelse til den danske regering om Camp Century. Camp Century er bare et af mange områder, som der skal ryddes op på. Når den danske regering ikke engang så meget som kan erkende, at der er en katastrofal miljøtilstand i den her amerikanske Camp Century f.eks., hvordan kan den grønlandske regering og den danske regering så have en god dialog og fælles forståelse i dette meget alvorlige spørgsmål?

Det nytter ikke noget, at man bare sender en liste. Man skal sende en liste, som helt sikkert siger sparto til alt, så det ikke kan misforstås, hvilket omfang af miljøproblemer der er kommet efter amerikanernes tilstedeværelse i Grønland, til den danske regering. Det var meget svært at finde fælles fodslag. Man vil simpelt hen ikke erkende det. Men jeg er glad for, at vi er nået dertil, at vi tager det op i samråd her, og at der er kommet en bedre dialog mellem Grønland og Danmark for at finde fælles fodslag i det her spørgsmål.

Kl. 17:12

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Spørgeren.

Kl. 17:12

Michael Aastrup Jensen (V):

Igen: Det er jo ikke korrekt. Regeringen har sagt – og det kan man lave en simpel googlesøgning på – at det her er noget, man er i gang med at undersøge: Hvad er den konkrete situation? Og så følger man op.

Men igen vil jeg vende tilbage til den her såkaldte omhu. Jeg fik ikke noget svar på, hvorfor man i ordførerens egen regeringstid, som var cirka halvandet år, som jeg husker det, ikke selv sørgede for at indlevere den her liste, hvilket jo var et brud med den klokkeklare aftale, som den grønlandske regering havde med den danske regering, om, at man ultimo 2013 skulle have indleveret listen. Er det omhu? Det har jeg stadig ikke fået et svar på.

Kl. 17:13

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 17:13

Aleqa Hammond (UFG):

Danmark har aldrig på nogen måde inddraget Grønland i at lade Grønland fortælle, hvad det er, man har givet amerikanerne lov til. Er det at gå til værks med omhu at have en dialog med Grønland? Hvad er det, der har gjort, at Danmark har givet amerikanerne lov til at tilsvine det grønlandske miljø i den grad, som man har gjort, indtil i dag? Er det omhu? Det synes jeg bestemt ikke. Siden 2012, da man blev enig om, at der skulle laves en liste, er der fremkommet videnskabelig dokumentation, som ikke fandtes tidligere, og som viser, at der er 9.200 t fysisk affald i Grønland og millionvis af liter kloakvand og lavradioaktivt spildevand overalt i hele Camp Century-området. Det fandtes ikke dengang. Det har været nødvendigt at gå til værks med omhu.

Kl. 17:13

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 17:13

Rasmus Jarlov (KF):

Tak for talen. Jeg forstår på fru Aleqa Hammond, at hun mener, det vil være rimeligt at bede amerikanerne om at betale et betydeligt be-

løb for deres tilstedeværelse i Grønland, og jeg kan godt følge tankegangen sådan rent umiddelbart, nemlig at man tænker, at amerikanerne har en fordel ved at være deroppe, og derfor er det også rimeligt, at de betaler noget. Men omvendt må man vel også sige, at den amerikanske tilstedeværelse på Grønland også er til Grønlands fordel. Amerikanerne garanterer sikkerheden på Grønland. Det har de gjort i mange, mange år. Mener fru Aleqa Hammond ikke, at det også er til Grønlands fordel?

Jeg synes ikke, man bare kan sige, at det udelukkende er amerikanerne, der har noget ud af det, eller at det udelukkende er Danmark, der har noget ud af, at amerikanerne er til stede. Grønland har vel også selv en interesse i, at der er sikkerhed på Grønland. Og det er vel ikke sådan helt illusorisk at forestille sig, at der kunne være andre magter, som gennem tiden ville have interesseret sig for Grønland, hvis ikke amerikanerne havde været der for at garantere sikkerheden.

Kl. 17:15

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 17:15

Aleqa Hammond (UFG):

Nu ser vi jo tingene fra lidt forskellige vinkler. Jeg vil starte med at sige, at da amerikanerne skulle til at bygge en base i Grønland med tilladelse fra Danmark, tvangsfjernede man befolkningen, der boede i det område, hvor basen skulle bygges. It's a bad start. Og den amerikanske tilstedeværelse har så også resulteret i store miljøforureninger i Grønland overalt, hvor amerikanerne har været til stede. Det er ikke blevet pålagt dem at rydde op efter sig. Det er en endnu dårligere sag. Grønland har mistet servicekontrakten på Thulebasen. Det er også en dårlig sag. Grønland er ikke med ved forhandlingsbordet, når det drejer sig om forhandlinger om en forsvarsaftale med USA. Det er også en dårlig sag.

Skal rigsfællesskabet have en god sag ud af det her, tror jeg, at der skal være en helt anden tilgang til arbejdsgangene og myndighederne i Grønland. Jeg tror helt bestemt ikke, at Grønland på nogen måde har sat spørgsmålstegn ved det sikkerhedsmæssige, der ligger bag aftalen. Men alt andet rundt omkring har simpelt hen fyldt mere og mere med tiden, og det synes jeg ikke er rigsfællesskabet værdigt.

Kl. 17:16

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Spørgeren.

Kl. 17:16

Rasmus Jarlov (KF):

Det kan jeg alt sammen erklære mig enig i. Jeg er enig i, at tvangsfjernelser ikke er noget, man kan være bekendt. Jeg er enig i, at der skal ryddes op, når der har været en militær tilstedeværelse på Grønland. Jeg er enig i, at Grønland skal sidde med ved bordet, når de her ting bliver forhandlet. Men det fjerner bare stadig væk ikke helt præmissen for mit spørgsmål, som er, om ikke fru Aleqa Hammond anerkender, at Grønland også har noget ud af, at amerikanerne er til stede, fordi de garanterer Grønlands sikkerhed – som ikke er noget, man går og tænker over til daglig, men som faktisk er helt centralt for et godt Grønland, nemlig at der er sikkerhed i landet. Man må vel også anerkende, at det ikke bare er amerikanerne, der har noget ud af at være det. Det har Grønland også selv.

Kl. 17:16

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Aleqa Hammond (UFG):

Det sætter vi slet ikke spørgsmålstegn ved, og det er heller ikke sagen i den her sammenhæng. Den her sag handler om, hvad de har bragt med sig til Grønland. Vi har gennem tiden forsøgt at få noget godt ud af det samarbejde, Danmark har med amerikanerne, i form af vores joint committee-arbejde mellem Danmark og Grønland og USA – som jeg for øvrigt mener skal genforhandles, eftersom vi har fået indført selvstyre.

Når det er sagt, synes jeg også, at vores fælles historie nu burde have vist, at der altså er noget her, vi skal gøre bedre i rigsfællesskabet. For nogle år tilbage førte vi den største civile retssag i det danske kongerige i form af Thulesagen på grund af tvangsflytningerne. Da burde vi allerede være begyndt at se på, hvad det er for nogle ting, vi kan gøre bedre fremadrettet.

Kl. 17:17

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre til hr. Tórbjörn Jacobsen.

Kl. 17:18

(Ordfører)

Tórbjörn Jacobsen (T):

Polarørkenen, både i syd og i nord, har igennem tiderne haft en tiltrækningskraft uden sidestykke. De fleste har orienteret sig vedrørende kapløbet om Sydpolen, om Roald Amundsens sejr over Scott for snart 105 år siden. Roald blev hyldet verden over som sejrherren, imens Robert Falcon Scott forfrosen skrev et halvfærdigt brev til tænkt sin enke den 29. marts 1912, før han åndede livet fra sig i bidende kulde, tusinder af sømil fra sin hjemstavn i England.

Kapløbet i nord blev på ingen måde et lignende drama, og det kan der være mange forskellige årsager til, bl.a. den kendsgerning, at der ikke fandtes noget landområde ved selve Nordpolen. Vi ved, at Robert Peary var i området, og at han selv påstod sin tilstedeværelse der, men der er stadigvæk en række fagfolk, der bestrider ægtheden af hans version om at være det første menneske ved selve polpositionen. En af dem er astronomiprofessoren Dennis Rawlin, der skrev bogen "Peary at the North Pole - Facto or Fiction?"

Godt og vel hundrede år er en kort periode i historiens store vingesus, men jeg skal love for, at det lidt blede drama i forhold til Antarktis i begyndelsen af det forrige århundrede udviklede sig til en konfrontatorisk smeltedigel af uhyrlige dimensioner, specielt i perioden da den kolde krig rasede mellem de to divergerende økonomiske og ideologiske systemer og supermagter i øst og i vest. USA og Sovjet var jo både naboer og genboer i området, og der var tilsyneladende ingen grænser for, hvor langt man strakte sig vedrørende investeringer i krigsarsenal, i tilfælde af at den spændte situation skulle bevæge sig ud af kontrol. Man var bevæbnet til tænderne med atomare ladninger, der ville have apokalyptiske konsekvenser for menneskeheden, hvis uheldet var ude.

Danmarks rolle i denne krigsliderlige periode er velkendt. Det gamle imperium blev en del af det geopolitiske vanvid ved militært at forpagte de tilbageblevne besiddelser i Nordatlanten, Grønland og Færøerne til Pentagons forsøg på at dæmme op for truslen fra øst. Vi kender alle til historierne fra Thule i 1968, da brintbomberne faldt i havet, og området led under en nuklear bestråling. I dag hører vi om Camp Century, der uden tvivl vil udvikle sig til et gevaldigt miljøproblem, hvis der ikke bliver taget hånd om problemet. Ved selvsyn har jeg i mine unge dage som sejlene i Grønland i næsten 30 år oplevet den gigantiske bunker i indlandsisen, hvor affyringsramperne til atomraketterne var placeret. Således blev Grønland i særdeleshed og også Færøerne brugt i kampen om verdens herredømme.

Danmarks geopolitiske position i verden består udelukkende af de nordatlantiske besiddelsers placering på kloden. Uden dem var landet ved Øresund non-existing og uden interesse for verdenssamfundet. Det fremgår også tydeligt af udenrigsministerens redegørelse, at det gamle elastiske imperium nu igen i retorikken har brug for kongeriget som opsamlingsbrønd for at nå op til de nødvendige breddegrader mod nord, hvor man er ved at gøre sig gældende i stormagtsspillet, der i disse dage udspiller sig i og omkring Arktis.

Sovjetunionen forsvandt, men Rusland er på benene igen, og trods den reducerede materielle styrke er der tilsyneladende intet, der i det hele taget står i vejen for ambitionerne som fornyet supermagt. I særdeleshed er man sig bevidst om den fremtidige position i området omkring Nordpolen. Så er vi nogenlunde på plads igen i balancen, hvor man afprøver hinandens styrke og finurligheder, men de gamle supermagter skal nu trods alt i denne ombæring ind i en dialog med Island, Finland, Sverige, Norge, Canada og det i denne sag så opreklarede kongerige, der i denne sammenhæng er tilbage i rollen som statslig opsamlingsbrønd for en gammel koloni og en århundrede gammel besiddelse i Nordatlanten – den påberåbte enhedsstats eneste legitimitet i polarområdet.

Kl. 17:22

Her til morgen lagde man mærke til, godt nok i en anden sammenhæng, ved høringsen om Rusland som stormagt, at udenrigsministeren ordret sagde: Hvert land har retten til at bestemme over sin egen fremtid. Bagtanken var Ruslands aggressive adfærd i Ukraine, annekteringen af Krim og blitzkrigen om Aleppo. Der rulles med musklerne i en postimperialistisk tid, men det burde ikke komme bag på i særdeleshed den danske statsmagt. Erfaringerne fra Færøerne for 70 år siden, i september måned 1946, hvor kongen i det nu så ophøjede og glorificerede kongerige kuppede folkeviljen og det demokratisk valgte Lagting, da færingerne ved en folkeafstemning havde valgt at etablere sig som en nationalstat, og siden hen fra de strategiske og kontrollerede modtræk imod selvstyreplassen omkring årtusindskiftet taler deres tydelige sprog om, hvilke politisk modstridende kræfter der latent kæmper i modsatte retninger inde i den dansk konstruerede boble – enhedsstaten. Det er det kongerige, der nu agerer som ligeværdig partner i Arktis.

Udenrigsministerens redegørelse er ellers en god kvalitativ og faktuel briefing til Folketinget og folket i Danmark, Færøerne og Grønland vedrørende de processer, der til stadighed kører i det nye politiske univers imellem landene, der grænser op til de nye udfordringer og muligheder ved Nordpolen. I særdeleshed kan man glæde sig over det selvfølgeligelige fokus, som rapporten anlægger på de oprindelige folkeslag i området. I hvert fald er det et væsentligt fremskridt i forhold til de boykotter, man ellers har levet med igennem årtier, specielt fra EU-landenes side, af sælfangst, fangst af storhval og grindehval og den Bruxellesstyrede europæiske boykot af Færøerne i makrelstriden med Danmark som aktivistisk aktør i forløbet, da landet lukkede danske havne for færøske skibe i den famøse periode, da EU, inklusive den store sydlige spiller i det nu så sagsværdige kongerige, oppe i det høje nord forsøgte at knuse et lands selvfølgeligelige rettigheder på fiskeriområdet. I ministergangene her ved Øresund har man efterhånden udviklet en behændig kamæleons adfærd, alt efter hvad omstændighederne nu engang kræver, for at udvinde det bedste af enhver situation for det gamle imperium.

Det er udelukkede Grønlands og Færøernes geografiske placering, der er årsagen til debatten her i dag. Det er to samfund, hvis mennesker overvejende har overlevet igennem århundreder på grund af naturressourcerne i farvandene og på land. Færøske fiskere har i deres projekt for at overleve søgt til de fjerneste egne på kloden for at understøtte samfund, koner og børn økonomisk, og i særdeleshed har de søgt sig i Arktis, ved Labrador, i canadisk farvand, Svalbard, ved Bjørnøen, i Hvidehavet og ved Novaja Zemlja i øst. Derfor er Arktis af gode grunde en del af vores interessesfære, i klassisk

forstand som en del af området, og nu som en fremtidig aktør på fiskerisiden i en ny mulighed, der samtidig er en større udfordring for andre beboere ved kalotten. Jeg tænker særlig på alle sælfangerne oppe i Thuleområdet, som jeg kender fra alle de rejser ad søvejen, hvor jeg har anduvet bopladserne med det årlige forråd. I dag har de store problemer med at udføre deres gamle gesjæft, da isen smelter og havisen reduceres i rasende fart. Polarørkenen – deres arbejdsområde – er ved at forsvinde. Derfor skænker man det en venlig tanke, at redegørelsen tager udgangspunkt i de oprindelige folks liv og levned og ikke mindst i deres muligheder i fremtiden.

EU bliver meget berømmet i rapporten, hvilket er en naturlig følge af Danmarks medlemskab af unionen, men som jeg kom til at sige ved et nordatlantisk fiskeriministtermøde i Malta i 2008, så har det været et gevaldigt problem, at de, der kun kender et levende dyr fra et dødt produkt i en burgerbar, alt for længe har været styrende i politikken vedrørende misforstået bæredygtigt fiskeri og fangst i have- ne nordpå. Sælen og grindehvalen er de bedste eksempler. Det kan bevises, at fangsten har været bæredygtig, men repræsentanter for overvejende økologiske, religiøse anskuelser i Europa, der har sigtet mod at afgøre, hvem der nu engang skal fredes i fødekæden, har virkelig klaret at transformere deres naturstridige meninger og gjort dem til potent politisk virkelighed, der siden hen har været en pestilens for kongeriget for så vidt angår Grønland og Færøerne.

Indtil nu har der været tre møder om forvaltningen af området. De er blevet afholdt i USA og Canada og har handlet om forvaltningen af fiskeriet i Ishavet, og det næste møde vil finde sted i Færøerne i november måned med deltagelse af USA, Rusland, Canada, kongeriget for så vidt angår Grønland og Færøerne, Norge, Island, Japan, Kina, Sydkorea og EU.

Jeg vil gerne ende, hvor jeg begyndte. Roald Amundsen havde ret, da han kom med udtalelsen om årsagen til sin sejr over Sydpolen og Robert Falcon Scott. Forberedelserne var altafgørende, og alligevel blev sejren som oftest takseret som held af dem, der ikke var involveret. Det modsatte var gældende for den tabende. Han havde selvfølgelig været uheldig i forløbet. Som repræsentant for Tjøðveldi støtter jeg forsøget på at samarbejde om en bæredygtig udvikling i Arktis. Dette vil givet være endnu en fremtidig mulighed for at styrke det økonomiske fundament under den kommende færøske republik. Tak.

Kl. 17:29

Tredje næstformand (Christian Juhl):

Tak til hr. Tórbjörn Jacobsen. Der er en kort bemærkning fra hr. Sjúrdur Skaale.

Jeg er nødt til at sige – for det er jo ikke tilladt formanden at komme med bifaldsytringer, heller ikke for det kunstneriske udtryk – at vi selvfølgelig siger tak for talen.

Hr. Sjúrdur Skaale, værsgo.

Kl. 17:29

Sjúrdur Skaale (JF):

Tak for det. Det er jo godt, at antallet af decibel går op en gang imellem her i salen – det kan blive ligesom søvndyssende tungt en gang imellem.

Tak for talen. Jeg har lige et spørgsmål: Mener taleren ikke, at det er en lille smule søgt, og at der måske er en lille smule diskrepans mellem at sidestille Ruslands gøren og laden i dag med det, der er foregået i rigsfællesskabet de sidste 70 år? Er der ikke en vis nuanceforskel imellem det, der sker i Ukraine, og det, der sker i rigsfællesskabet? Tak.

Kl. 17:30

Tredje næstformand (Christian Juhl): Ordføreren.

Kl. 17:30

Kl. 17:33

Tórbjörn Jacobsen (T):

Nu ved jeg ikke, om jeg sidestillede Ruslands historie med Danmarks historie, men i hvert fald bliver der i danske medier i øjeblikket diskuteret nok så meget om den danske kolonitid. Og det, som har undret mig rigtig meget, er det – og anledningen skulle nu være, at det næste år er 100 år siden, man solgte De Vestindiske Øer – at det aldrig bliver nævnt, endda ikke engang i venstreorienterede medier, at Grønland og Færøerne altså også er en del af de besiddelser, som Danmark har siddet på.

Jeg vil bare sige, at hvis du ikke kender fortiden, kan du ikke manøvrere i nutiden, og så kan du overhovedet ikke vurdere, hvordan det kommer til at se ud i fremtiden. Jeg kan bare forholde mig til den selvstyreproces, der startede på Færøerne for mere end 120 år siden, og som bl.a. har ført den folkeafstemning med sig, som jeg nævnte, og som medførte en selvstyreproces, som Sjúrður Skaale selv var en del af, omkring årtusindskiftet. Og det er helt tydeligt, at man har gjort alt, hvad man kunne, fra dansk side for at stoppe processen, selv om man vedrørende andre lande har været særdeles aktiv i at støtte afkoloniseringen imellem andre imperier og deres kolonier. Tak.

Kl. 17:31

Tredje næstformand (Christian Juhl):

Der er en kort bemærkning mere til hr. Tórbjörn Jacobsen, og den er fra fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 17:31

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak allerførst for et rigtig fint ordførerindlæg. Man kan mærke, at der også er rigtig meget hjerteblod i ordførerens tale.

Tidligere nævnte vi også Færøernes økonomi, som jo er rigtig positiv, og set fra et grønlandsk perspektiv vil jeg også sige tillykke herfra. Samtidig ved jeg også, at man på Færøerne arbejder for at hjemtage en lang række områder, så fra grønlandsk side har vi da rigtig mange ting at se til Færøerne efter i forhold til også at blive inspireret af den proces, som I er i gang med.

I forhold til forfatningsprocessen vil jeg sige, at det jo også er noget, som Tjóðveldi har arbejdet meget aktivt på for at sikre, at der kommer en forfatning på Færøerne. Hvor langt er man nået med den proces?

Kl. 17:32

Tredje næstformand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 17:32

Tórbjörn Jacobsen (T):

Tak til fru Aaja Chemnitz Larsen. For det første kan jeg bare gentage det, som blev sagt i de to bemærkninger tidligere i dag vedrørende den færøske økonomi i forhold til den danske økonomi: Sagen er den, at man på Færøerne har et større bruttonationalprodukt pr. indbygger end i Danmark i øjeblikket, og at den færøske statsgæld eller hjemmestyreregæld pr. indbygger er langt lavere, end den samme er det i Danmark.

Så bliver der spurgt om grundloven eller selvstyreloven. Det startede jo som et projekt om en grundlov, fordi man var i gang med at etablere en færøsk stat omkring 1998, 1999 og 2000, som alle har hørt om. Og som jeg har forstået det, og nu sidder jeg ikke i Lagtinget, så agter man at holde en folkeafstemning i 2017, altså næste år, efter at et flertal af partier er blevet enige om, hvad substansen i den her selvstyrelov skal være. Tak.

Tredje næstformand (Christian Juhl):

Spørgeren?

Så siger vi tak til hr. Tórbjörn Jacobsen for hans tale. Det var ikke den første holdt i Folketinget. Jeg forstår, at hr. Tórbjörn Jacobsen har været i Folketinget tidligere. Men tak for det.

Og den næste er hr. ordfører Sjúrður Skaale.

Kl. 17:34

(Ordfører)

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for det. Så tager vi lige mikrofonen lidt ned, og decibel går også lidt ned, skal jeg sige.

No man is an island, siger man, og det betyder, at ingen kan leve isoleret, ingen kan eksistere som andet end en del af et fællesskab. Når man læser udenrigsministerens redegørelse om Arktis, bliver man erindret om, at det samme gælder lande og nationer. For ikke så mange år siden fandtes der afskårne, isolerede samfund i Arktis, men i globaliseringens tidsalder er intet land, intet samfund og ingen nation en ø – heller ikke i Arktis, hvor der er så mange øer og så mange geografisk afsides liggende samfund. Vi kan næsten sige, at ingen ø er en ø. Alt hænger sammen og intet kan gøres, intet giver overhovedet mening uden i fællesskab.

Redegørelsen giver et udmærket overblik over det i virkeligheden ret imponerende spindelvæv af store og små projekter, der er opstået i Nordatlanten og i Arktis. Vi har fået mellemstatslige myndigheder, mellemstatslig politik, mellemstatslige projekter inden for erhverv, forskning, kultur, sundhed, forsvar og miljø. Vi har fået aktive ngo'er, arbejdsgrupper, taskforces osv. osv. Og fælles for næsten alt er, at det ingen mening ville give, hvis det ikke var en del af det her store spindelvæv.

Redegørelsen går ikke i dybden på noget felt. Der er ikke mange holdninger i den her redegørelse, der er ikke meget politik i den – det synes jeg er lidt uheldigt. Det er mere en oversigt, men den giver så også et godt overblik og kommer vidt omkring – det er også fint. Men jeg vil alligevel starte i et hjørne, hvor redegørelsen ikke kommer.

Der findes jo en arktisk arbejdsgruppe i Folketinget, hvor alle nordatlantenerne samt fire andre folketingsmedlemmer er med. Vi har repræsenteret Folketinget ved relevante arrangementer rundt omkring i verden, ikke bare som tilhørere, men næsten altid som bidragsydere. Vi har holdt det på et meget konkret plan, og det har vakt stor interesse mange forskellige steder. Gruppen har også fået adgang på et langt højere plan, end vi havde troet, før vi startede. Det er værdsat så meget af ledelsen i Folketinget, at gruppen, som blev nedsat på forsøgsbasis for et par år siden, nu er blevet en permanent del af systemet her i huset.

Som formand for den her gruppe var jeg kongerigets delegationsleder under vores møde i et andet organ i Ulan Ude i Rusland i foråret; det drejer sig om The Standing Committee of Parliamentarians. Denne komité består af parlamentarikere fra USA, Canada, Rusland og alle de nordiske lande. Derudover er der observatører fra mange andre lande.

På forårets møde i Rusland havde vi en lang diskussion, som endte med en vedtagelse i 43 forskellige punkter. Dette input fra parlamentarikerne er siden blevet forelagt Arktisk Råd samt samtlige regeringer i landene, hvor deltagerne kommer fra. Det var fint, og det gav absolut mening, mens det blev lavet. Diskussionerne var meget spændende, og vedtægterne var meget relevante, synes jeg selv, men området er jo, som jeg startede med at sige, opbygget af utrolig mange forskellige organer. Derfor kan man nogle gange være bange for, at meget ender som rene diskussioner; at systemet er så broget og kommandolinjerne så krumme og bøjede, måske endda mange steder også knækkede, at alt ender i skuffer eller på harddiske rundt om-

kring. Det er specielt, når der er tale om parlamentariske og rådgivende organer uden direkte myndighed.

Når nu regeringen har fået forelagt den vedtagelse fra Rusland i foråret, jeg talte om, og denne vedtagelse ikke nævnes i denne redegørelse, der ellers kommer vidt omkring, så kan man få den tanke, at det i bedste fald ikke anses for at være særlig vigtigt, og i værste fald, at ingen i regeringen har læst det. Jeg vil derfor spørge ministeren, om han for det første kender noget til det her organ, altså The Standing Committee of Arctic Parliamentarians, om han for det andet har fået forelagt de vedtagelser fra Rusland, som jeg talte om, og for det tredje, hvordan regeringen behandler sådan noget. Hvad sker der, når sådan en vedtagelse fra parlamentarikere bliver forelagt en minister eller hans embedsfolk? Bliver den læst, hvem læser den, bliver den drøftet?

At mødes med parlamentarikere er selvfølgelig et fint mål i sig selv, for det kan også indirekte give forskellige resultater, men det ville unægtelig skærpe lysten til at diskutere og formulere politik, hvis man vidste, hvad der skete med resultaterne – og de ikke endte i et tomrum. Jeg nævner det her, fordi der er så mange, der blander sig i debatten om Arktis i disse år, og der er en reel fare for, at man fortaber sig i labyrinten og bruger kræfterne forkert.

Kl. 17:39

Overordnet synes jeg, at det meste positive ved den her redegørelse er det, som ikke står overhovedet i rapporten. Rusland nævnes jo mange gange, men aldrig som en fjende. Man skal selvfølgelig ikke være naiv, men man skal heller ikke konfliktmaksimere; man skal ikke se trusler og fjender, når de ikke der, for hvis man ser dem, hvor de ikke er, så kan man jo faktisk skabe dem. Ukraine, Krim og Syrien gør selvfølgelig Rusland til Vestens fjende nummer et i disse dage. Men ligesom Willy Brandts østpolitik var en klogere strategi end konfrontationslinjen, så bør vi samarbejde i nord, selv om vi har konflikten i syd, så længe vi kan.

Ruslands erklærede mål i Arktis, Ruslands arktiske strategi ligger ikke langt fra Danmarks arktiske strategi eller de andre nordiske landes strategier, og så længe det er disse mål, der forfølges, så bør vi følges ad. Vesten bør ikke smække med døren over for Rusland, før Rusland gør det over for Vesten. Indtil det sker, bør vi samarbejde så meget som muligt, for jo større fordele Rusland ser ved at have døren åben, jo mindre er faren for, at den overhovedet bliver smækket i. Det er jo det, som er hele filosofien i EU: Jo mere man samarbejder, jo mindre kan det betale sig at smække med døren.

At tale om nordisk samarbejde inden for sikkerheds- og forsvarspolitik var næsten utænkeligt for nogle år tilbage, men nu er det den klare vision, og konkrete tiltag begynder at vise sig. Det begynder selvfølgelig med beredskabet. I redegørelsen nævnes, at man på et nordisk ministermøde i Oslo i 2014 besluttede at etablere fællesnordiske indsatsmoduler med det formål at styrke den nordiske robusthed, som det hedder, og skabe omkostningseffektive tiltag og knytte alt dette arbejde til EU's katastrofepulje. Det er meget relevant for Færøerne, for beredskabet er ikke godt nok, som det er nu, og trafikken vokser jo år efter år.

Jeg vil derfor gerne spørge ministeren om, hvor langt man er kommet i arbejdet med at føre disse beslutninger om et tæt nordisk beredskabssamarbejde ud i livet, og om man ser det som et første skridt på vejen til et egentlig forsvarspolitisk samarbejde i Norden.

I andet afsnit om samarbejdet i redegørelsen henvises der til, at Danmarks arktiske strategi indeholder en formulering, som lyder, at man skal tilstræbe, at Færøerne i EU's optik gøres synligere som en del af det arktiske samarbejde. Men så konstaterer man også, at Færøerne ikke nævnes i EU's seneste fælles meddelelse om Arktis, og at Færøerne end ikke nævnes i afsnittet om Horizon 2020, hvor Færøerne er et fuldgældigt medlem og betaler sin del ligesom alle EU-landene, ligesom Norge og ligesom Island. Alligevel nævnes Fæ-

røerne slet ikke. Nu må vi så spørge ministeren om, hvorfor det er således, og hvad man vil gøre for at rette op på det.

Som den forrige taler var inde på, er Færøerne i november vært for forhandlingerne om en international aftale om fremtidigt fiskeri i Det Arktiske Ocean. Det er Grønland og Færøerne, der forhandler på kongerigets vegne, og det er det bedste, vi kan opnå i den gældende ordning. Men det er ikke sikkert, at Grønland og Færøerne er enige om alt, og derfor viser dette nok en gang behovet for, at den såkaldte DFG-ordning – Danmark for så vidt det angår Færøerne og Grønland – bør ændres, således at Færøerne og Grønland hver især kan forfølge sine egne interesser, så vi undgår en konflikt mellem de to lande.

Jeg synes også, at det er problematisk, at lande, der slet ikke er kyststater, er med i disse forhandlinger. F.eks. er Japan, Kina, Sydkorea, EU med til at afgøre principperne for fremtidens fiskeri i dette farvand. Det er fint, at man tager observatører ind, men vi skal passe på. Der er lande, hvis interesse for Arktis bygger på den grundholdning, at det skal være et reservat, altså noget, der først og fremmest skal gemmes og beskyttes og bevares for eftertiden, og som kun skal åbnes op, når det gælder forskning. Dette er ikke i Grønlands eller Færøernes eller Danmarks interesse – det går stik imod de grundtan-ker, som ligger i Danmarks arktiske strategi.

Jeg synes selv, at EU selvfølgelig skal have observatørstatus i Arktis råd, men jeg mener faktisk som Canada, der sagde: no seal, no deal. Deltagelse må bygge på det princip, at der er mennesker, der lever i området, og at området skal kunne udvikles som alle andre områder på planeten. Nu er tiden gået, tak for ordet.

Kl. 17:44

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Det er den, men vi har nogle korte bemærkninger. Først er det fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 17:44

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak til ordføreren for en fin tale. I forhold til komiteen for arktiske parlamentarikere kom der jo en lang række anbefalinger til den her Ulan Ude-konference, som blev afholdt i Rusland. Det handler jo bl.a. om miljøet, det handler om levevilkårene for dem, der bor i Arktis, og det handler om menneskerettigheder. Jeg anmodede faktisk om et møde med udenrigsministeren i starten af august, og der er kommet et møde i stand her i slutningen af oktober. Inden for de rammer, som der er, er det det, der er.

Men jeg vil gerne bakke ordføreren op i, at ja, der er behov for at prioritere det her, og der er behov for at sikre, at de anbefalinger, der kommer fra komiteen, selvfølgelig også bliver bragt videre til regeringen og taget videre af regeringen. Så jeg glæder mig også til at høre udenrigsministerens svar på dit spørgsmål.

Kl. 17:45

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 17:45

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for det. Jeg mener nemlig, at vi skal bruge kræfterne der, hvor vi får noget ud af det, og hvis det er således, at parlamentarikere deltager i alle mulige fora, og der ikke sker noget bagefter, og det bare ender i et eller andet tomrum, så giver det ikke mening, så er det spild af penge. Jeg synes, man kender det lidt igen fra Nordisk Råd, hvor der er utrolig mange diskussioner. De fører mange gange til konkrete resultater, men mange gange føler man, at det er parlamentarikere, som sidder og snakker sammen, og så forsvinder det bare og ender ingen steder. Der skal man passe på, at man har fat i kommandolinjerne, således at det, man sidder og laver, giver resultater.

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Spørgeren.

Kl. 17:46

giver jo ikke nogen mening. Derfor er det meget vigtigt, at Arktisk Råd får de beføjelser og får de midler, som skal til for at kunne håndhæve og implementere det, som bliver besluttet rundtomkring. Som det er nu, er det lidt flygtigt, og der er mange løse ender, og mange kommandolinjer er simpelt hen knækket, for de ender ingen steder.

Kl. 17:46

Kl. 17:49

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Et andet eksempel, som ordføreren også bragte op, er den arktiske arbejdsgruppe. Der har undertegnede jo også været med til at forsøge at presse på, i forhold til at vi netop sikrer, at vi også er meget synlige som arktisk arbejdsgruppe, og at du som formand selvfølgelig også er med til at sikre det. Det synes jeg også er rigtig positivt. Vi havde jo en god oplevelse på Arctic Circle, dengang der var en session, hvor der faktisk var rigtig, rigtig stor interesse bredt fra mange forskellige lande i forhold til det arktiske arbejde, der foregår i Folketinget.

Kl. 17:46

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 17:46

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for den bemærkning. Det er også i min helt klare interesse. Både i Arctic Circle i år og sidste år har der været meget stor interesse for de oplæg, som vi har haft. Vi også haft oplæg i Washington, hvor der har været tilhørere fra hele verden, og det viser, at der er meget stor interesse for rigsfællesskabet i disse år. Derfor synes jeg, at det er helt på sin plads, at vi har den arbejdsgruppe, og at vi er så aktive, som vi er.

Kl. 17:47

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Tórbjörn Jacobsen.

Kl. 17:47

Tórbjörn Jacobsen (T):

Hr. Sjúrður Skaale nævner, at det bliver en fælles sag at forvalte det her område, som er til debat i dag, og det kan man ikke være andet end enige om.

Nu er russerne ikke med til at tage hensyn til miljøet, det ved vi alle sammen, og det sidste, vi har hørt fra en, der muligvis bliver valgt til præsident i USA om 14 dage, er, at han i sit politiske program har sagt, at han vil droppe al finansiering i klimaforskning, og at han allerhelst vil opsig alle de klimaaftaler, som USA er en del af. Så begynder det hele at blive lidt flygtigt.

Derfor kunne jeg tænkte mig at spørge hr. Sjúrður Skaale om noget. Hvad er det for et regime, vi skal have op at stå for at forfægte de resolutioner og de vedtægter, som udfærdiges mellem de her lande, der kommer til at regere i området? Det er mindst lige så vigtigt, at håndhævelsen af det, som man nu engang har vedtaget i forvejen, er i orden.

Kl. 17:48

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 17:48

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for det. Nu er der heldigvis ikke den helt store fare for, at Donald Trump bliver præsident i USA. Man kan undre sig meget over, at over 40 pct. af amerikanerne vil stemme for det her program, men der er heldigvis næppe et flertal for det, så så sort ser det ikke ud alligevel.

Til det med håndhævelsen og debatterne vil jeg sige, at jeg er fuldstændig enig – et parlament, hvor der ikke var nogen regering,

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Spørgeren.

Kl. 17:49

Tórbjörn Jacobsen (T):

Det bliver bare en kommentar. Det, som er meget vigtigt i denne sag, er, at man ser ind i fremtiden, altså hvordan man i det hele taget skal praktisere alt det, som man bliver enige om, for det er et kolossal område, som skal varetages til de flestes tilfredshed, og derfor er risikoen for, at det går galt, meget stor, hvis man i selve behandlingen nu fra dag et ikke gør sig det klart, hvordan man skal håndhæve alle de ting, som man bliver enige om.

Kl. 17:49

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 17:49

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for det. Det er heldigvis sådan, at det er international lov, man baserer sig på, og hele det arktiske samarbejde bygger på international lov – lov, som forpligter alle medlemslandene. Man må så bare håbe, at alle medlemslandene også er villige til at håndhæve de principper, som de har sagt de ville håndhæve.

Kl. 17:50

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det fru Aleqa Hammond.

Kl. 17:50

Aleqa Hammond (UFG):

I rigsfællesskabet er Grønland det eneste land, som jager storhvaler, og forhandlinger angående storhvaler foregår under det danske flag, hvor Færøerne og Grønland er repræsenteret.

Danmark har planer om at følge EU-linjen, som peger på, at der skal etableres et sanctuary for storhvaler i den sydlige del af Nordatlanten. Man siger, at man har hørt og haft dialog med både Færøerne og Grønland, men når vi ser på høringssvarene, kan vi se, at begge lande er ret uenige med den danske linje og med EU. Hvad kan ordføreren sige til den problemstilling? Hvor står vi så sammen i rigsfællesskabet med hensyn til storhvaler?

Kl. 17:51

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 17:51

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for det. Nu er det således, som det er blevet påpeget fra Udenrigsministeriets side, at der er tavshedspligt med hensyn til det møde i IWC, som snart forestår. Men hvis jeg skal tale generelt om den holdning, som man har haft i det danske system siden 2008, vil jeg sige, at det jo er beklageligt, at Danmark står på den ene side, og Færøerne og Grønland står på den anden side. Jeg mener helt klart, at det først og fremmest burde være Grønlands ønsker, som blev ført ud livet, og at det var Grønlands stemme, som blev hørt, når kongeriget udtaler sig om det.

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Fru Aleqa Hammond.

Aleqa Hammond (UFG):

Jeg synes personligt, at et spørgsmål så vigtigt som hvalfangst og storhvaler skal være noget, som rigsfællesskabet samlet har en åben dialog om, fordi storhvalerne er en stor del af den grønlandske naturøkonomi og er årsagen til, at vi kan opretholde et sundt næringsniveau i de mest afsides områder i Grønland. Det burde være i dansk interesse at sikre, at der er en åben dialog, således at vi til enhver tid træffer nogle beslutninger, som vil gavne vores sag og ikke forringe den.

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Sjúrður Skaale (JF):

Jamen det er jeg slet ikke uenig i. Jeg er fuldstændig enig. Jeg kan godt forstå, at når der ligger et konkret forhandlingsoplæg på bordet, så bliver det holdt fortroligt, men man skal selvfølgelig have en åben dialog om, hvordan Danmark positionerer sig, det er klart.

Der er jo sket det med IWC, som begyndte som en hvalfangstorganisation, at de er blevet en hvalfredningsorganisation, fordi der er kommet så mange medlemmer ind, som er imod hvalfangst. Det er det samme, som kan ske i Arktisk Råd, som jeg sagde i min tale, altså at hvis der kommer mange medlemmer ind, som er imod, at man udnytter ressourcerne, så kan det til sidst blive til sin egen modsætning.

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Jeg har ikke flere ordførere, der har bedt om ordet, så det er udenrigsministeren.

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Da vi forud for Folketingets åbning kiggede på antallet af redegørelser, besluttede en meget bred kreds af Folketingets partier, at vi skulle samle nogle af redegørelserne, fordi deres aktuelle relevans måske ikke er så stor, som den har været tidligere.

En af de redegørelser, vi ikke ændrede ved, var den arktiske redegørelse, og jeg synes, debatten i dag har vist, at det var den rigtige beslutning at fastholde en selvstændig arktiske redegørelse, for at vi her har en anledning til sammen at drøfte udviklingen i samarbejdet mellem de tre dele af det danske kongerige og den måde, vi agerer på, for samlet set at placere kongeriget bedst muligt i forhold til de udfordringer og de muligheder, der er i det arktiske område. Jeg synes, at debatten i dag har været både saglig og konstruktiv, og det vil jeg gerne takke for.

Det er for mig at se vigtigt at holde fast i, at Arktis er en udenrigspolitisk vigtig prioritet for regeringen og for kongeriget. Vores placering som en arktisk kyststat med stor indflydelse på udviklingen i hele Arktis gør, at vi har store muligheder, men i min optik også store forpligtigelser til at sikre det bedst mulige resultat af de mange forskellige drøftelser om fiskeri, udnyttelse af råstoffer, bæredygtig økonomisk udvikling, hvalfangst, sælfangst, transport og klima.

Vi har størst mulighed for at påvirke den udvikling, vi gerne vil have, hvis vi taler med en samlet stemme fra kongeriget. Derfor bliver der udøvet meget stor aktivitet for at samle de tre parter i kongeriget og for at koordinere og finde fælles fodslag på de områder, hvor vi skal udtale os på rigsfællesskabets vegne. Vi står sammen, når vi taler med en stemme, og det er kun der, vi står stærkest.

Kl. 17:51

Kl. 17:51

Visionen er at skabe de mest optimale rammer for en bæredygtig udvikling i regionen. Det handler om at nedbryde barrierer, der hæmmer udviklingen, det handler om at skabe forståelse og respekt for lokalbefolkningens levevis og behov.

Det kræver bl.a., at Arktis bliver ved med at være et lavspændingsområde, og jeg er enig med de mange, der har sagt, at det er en prioritet, at uanset hvor brændende konflikter har været i resten af verden, har det hidtil vist sig, at Arktis er et lavspændingsområde, og det er fortsat en prioritet, der skal arbejdes for. Vi skal mødes og tale med hinanden og ikke om hinanden, tale sammen om løsninger på fælles problemer og skabelse af fælles muligheder.

Derfor vil vi fortsætte med at arbejde for, at Arktis skal være et lavspændingsområde, og derfor har vi heller ikke nogen interesse i at lave en eller anden form for bobytning mellem andre konflikter rundt i verden og så det, der foregår på det arktiske område.

Arktisk Råd er for os at se det primære samarbejdsforum, og det har interesse for hele kongeriget, hvad der foregår i Arktisk Råd. Det har det, fordi vi har en klar interesse i hele det arktiske, ikke bare i forhold til Grønlands rolle, men Arktis som et kæmpemæssigt naturområde og et mulighedsområde i forhold til råstoffer og levende ressourcer og udnyttelse af nye muligheder, der kommer, i takt med den udvikling, vi ser. Vi arbejder tæt sammen med det amerikanske formandskab, og vi vil arbejde tæt sammen med det finske formandskab, der sætter sig i stolen til næste forår.

Et sted, hvor Danmark har haft en stor indflydelse, er arbejdsgruppen for telekommunikationsinfrastruktur, herunder satellitter. Det er et vigtigt indsatsområde for Arktisk Råd, og det er et område, hvor vi fra dansk side har haft mulighed for at sætte det på dagsordenen, bl.a. i forbindelse med det nyligt afholdte Arctic Circle.

Det er noget, som ligger i tråd med regeringens øvrige prioriteter på det politiske område, den rumstrategi, der er, og den politiske opfølgning på analysen af Forsvarsministeriets tilstedeværelse i Arktis. Fra kongerigets side har vi også taget aktivt del i arbejdet med søredning og krisehåndtering ved f.eks. oliespild.

Det, vi oplever i øjeblikket, er, at der er en stigende interesse fra verden for det arktiske. Det betyder ikke, at man kommer med som medlem af Arktisk Råd. Det er kun de otte medlemmer, der er, der træffer beslutninger i Arktisk Råd.

Kl. 17:58

Det er kun – når vi snakker om kyststaternes interesser – de 5 stater, der træffer beslutninger. Det vil sige, at hvis man er observatør og har observatørstatus i Arktisk Råd, er man ikke beslutningstager, men man deltager, og man har mulighed for at komme med input og indspil, og vi har mulighed for at trække på den viden og ressourcer og den interesse, der er der fra forskellige landes side. Derfor ser jeg kun, som flere af de nordatlantiske medlemmer også har sagt, en interesse fra vores side i, at f.eks. EU kan blive observatør i Arktisk Råd. Ikke fordi de skal være med til at bestemme, men fordi de har udvist en interesse og de kommer med en ressource og en viden. På nogle områder kunne jeg godt tænke mig, at EU faktisk havde større viden om, hvad der foregår i det arktiske og måske også en større erkendelse af den arktiske befolknings levevilkår og udviklingsforudsætninger. Derfor støtter vi fuldt ud, at EU er med.

Må jeg ikke bare sige til dem, der siger »no seal, no deal«, at jeg glæder mig over, at det i den aftale, der ligger, ikke bare er blevet fastholdt, at der er en inuitundtagelse for sælprodukter, det er nemlig

også blevet fastslået, at EU har en forpligtelse til i højere grad at gøre opmærksom på Grønlands undtagelse, og at grønlandske sælprodukter ikke er omfattet af EU's forbud. Så hvis anstødsstenen har været en »no seal, no deal« som indfaldsvinkel til det, bør den sten i hvert fald være ryddet af vejen for, at EU kan være observatør i Arktisk Råd.

Vi har fra dansk side præsenteret input til det arktiske område på EU's side. De lancerede i 2016 en arktisk strategi i form af en meddelelse om integreret EU-politik i det arktiske. Danmark har haft stor indflydelse på det, men vi har desværre ikke haft mulighed for at skrive alt selv. Vi ville gerne have haft, at nogle ting var klarere, vi ville gerne have haft, at Færøerne havde været nævnt tydeligt i den meddelelse, der har været, men jeg synes alligevel, at det, når man kigger på, hvor meget vi har kunnet flytte af EU's forståelse for det arktiske, har været godt at se, også i forhold til, at der er nogle områder, hvor EU har en merværdi at byde på. Det er gennem forskning, gennem koordineret og fokuseret anvendelse af EU's finansieringsinstrumenter til fordel for en bæredygtig økonomisk udvikling og til gavn for de arktiske befolkninger.

Vi har haft et godt samarbejde på det forskningsmæssige område, på det uddannelsesmæssige område, hvor der har været fokus på at skabe rammer for en bedre dialog mellem relevante forskningsinstitutioner i rigsfællesskabet. Der forskes i det arktiske område, selv om det er dyrt, og selv om det er besværligt, og vi ønsker fortsat at styrke samarbejdet på tværs af danske institutioner og inden for rigsfællesskabet for at optimere udnyttelsen af de forskningsmæssige ressourcer, der har været.

Den skriftlige redegørelse er traditionen tro en redegørelse om status for samarbejdet. Den arktiske strategi er linjen for, hvad vi vil fremadrettet, og den er vi i tæt dialog med Færøerne og Grønland startet en midtvejsrevision af, som vi har sagt, og som skal komme her i midten af perioden. Her går vi igennem, hvad der skal komme af nye ting, om der er noget, der er blevet fulgt op på, og som skal videreudvikles, om der er noget, som tiden er løbet fra, og som vi skal have forandret, og om der er andre ting, der er kommet til, som vi skal have med ind. Så den mere fremadrettede midtvejsevaluering og revision af den arktiske strategi er ikke i redegørelsen, men i det arbejde, der pågår i tæt koordination mellem Tórshavn, Nuuk og København.

Det, som vi kan se, er, at kongeriget har spillet en aktiv rolle i forhold til en lang række af de emner, som er der aktuelt. Allerede før polarkoden officielt træder i kraft, er de nationale krav til skibssejladts ved Grønland blevet skærpet, og i begyndelsen af 2016 foretog Søfartsstyrelsen verdens første certificering af et nyt skib, der lever op til den nye polarkode. I 2015 gav undertegnede de fem arktiske kyststater og dermed også kongeriget Danmark en erklæring om fremtidigt fiskeri i højsødelen af Det Arktiske Ocean, en erklæring, der blev fulgt op af forhandlinger om en egentlig fiskeriaftale, og det møde finder sted i Tórshavn i næste uge. Som flere har nævnt, har der været hele analysen af Forsvarsministeriets tilstedeværelse i Arktis, der retter fokus mod iværksættelsen af konkrete initiativer.

Må jeg ikke sige et par ting om de mere overordnede temaer, der har været rejst i debatten her. Først og fremmest drejer det sig om inddragelse af lokale ressourcer i det forsvarsmæssige samarbejde. Der blev konkret nævnt Siriuspatruljen. Det er jo faktisk det, som Forsvarsministeriets redegørelse lægger op til, nemlig at man i højere grad inddrager lokale ressourcer i den forsvarsmæssige tilstedeværelse og den forsvarsmæssige opgaveløsning, som Forsvarsministeriet har ansvaret for.

Kl. 18:03

Danmark har haft en aktiv deltagelse i Arctic Circle. På det møde, der lige har været i Arctic Circle i Island, har Danmark haft en øget tilstedeværelse i forhold til tidligere; vi har fra Udenrigsministeriets side og fra Uddannelses- og Forskningsministeriets side haft

tilstedeværelse; og der har været det, der hedder sidebegivenheder – side events – hvor Danmark i samarbejde med andre har gennemført aktiviteter. Derfor har det også været noget, som har haft en høj prioritet fra vores side.

Vi startede sidste år en tradition med – eller ikke helt en tradition endnu, for man siger, at det skal være foregået tre gange, før det er en tradition, men så er vi i hvert fald mere end halvvejs, for at det bliver en tradition – at den grønlandske minister for udenrigsanliggender deltager i det årlige ambassadørmøde i København for at understrege, at ambassaderne er *hele* kongerigets ambassader. Derfor har vi både haft grønlandsk og færøsk deltagelse i år til at give input til, hvad ambassadørernes arbejdsopgaver skal være, på baggrund af at man er ambassade og ambassadør for hele kongeriget Danmark.

Så til nogle lidt mere konkrete og individuelle ting. Allerførst tak til Tórbjörn Jacobsen for en meget underholdende tale og en meget subjektiv gennemgang af historien frem til nu. Jeg vil nøjes med at sige to ting: Det ene er tak for roserne til den faktuelle del af redegørelsen, og dernæst vil jeg bare understrege, at det, jeg sagde i morges om landes ret til selv at vælge deres egen fremtid, gælder fuldt ud – også på spørgsmål om det danske kongerige. Men det er et spørgsmål om, at man så skal vælge det selv og dermed også tage det ansvar og de konsekvenser, et sådant valg måtte medføre.

I forhold til hr. Sjúrdur Skaale vil jeg sige, at jeg ikke har læst de vedtagelser, der har været, men jeg har heldigvis gode folk i ministeriet, der har fulgt med i vedtagelser om Den Parlamentariske Forsamling, og det er sådan, hvis man kigger på det, at der faktisk er ret mange af de ting, som bliver nævnt i vedtagelserne og drøftelserne, der allerede er i gang. Der er også nogle af tingene, der bliver nævnt i drøftelserne, som jeg ikke håber kommer i gang, fordi det er en lidt blandet landhandel af de ting, der har været. Jeg har været inde på spørgsmålet om EU's meddelelse. Vi havde gerne set, at Færøerne var blevet decideret nævnt i den, vi havde gerne set, at deres deltagelse i Horizon 2020 var blevet fremhævet som noget af det, vi fra dansk side vil lægge vægt på.

Så til et par af de andre talere. Jeg har allerede har nævnt over for hr. Henrik Brodersen, at vi er uenige om, hvorvidt EU skal være observatør. Vi ser gerne, de er med for netop at få en større viden om, hvad der foregår. Vi synes, der skal være en klar beskyttelse af det sårbare miljø, der er omkring Grønland. Det er derfor, vi har arbejdet for, at IMO skal lave polarkoden, og det er derfor, at vi allerede nu er begyndt at certificere skibe til en polarkode, der først træder i kraft om nogle måneder.

Vi har fra dansk side – både den nuværende og den tidligere regering – kigget på forholdene omkring Camp Century. Først på spørgsmål om, hvorvidt atomreaktoren var fjernet. Det var det første spørgsmål, der blev rejst i 2014. Det nye spørgsmål er blevet rejst på baggrund af et videnskabeligt magasin, nemlig hvad risikoen for, at afsmeltningen af isen vil afsløre nye miljømæssige udfordringer, er. Det er vi i gang med at undersøge. Det er tilkendegivet både fra min side og fra miljø- og fødevareministerens side, at det er en undersøgelse, man er i gang med. Men vi har svært ved at komme frem til, hvilken viden der er om det, før vi har haft lejlighed til at gennemføre de konkrete undersøgelser undervejs.

Med hensyn til vores forhandlinger eller drøftelser med Rusland om kontinentalsokkelafgrænsningen, som hr. Christian Juhl spurgte til, er det måske for meget at sige, at det er forhandlinger, for det er jo ikke forhandlinger, ligesom der blev gennemført med Norge og Island, for vi kan ikke alene med Rusland lave en afgrænsning af kontinentalsoklen. Det kræver altså, at de andre lande, der har meddelt, at de vil lægge et bud ind til FN's Kontinentalsokkelkommission, også får lagt det ind, og at de også bliver en del af forhandlingerne. Men derfor kan man godt have sonderinger og drøftelser, og det er vi selvfølgelig i gang med – ikke et forhandlingsforløb, men en dialog også med Rusland, præcis som det er nævnt i redegørelsen.

Kl. 18:08

I forhold til spørgsmålet om DCE's inddragelse i beslutningen om udvinding af uran må jeg henvise til, at man spørger i Nuuk, da vi fra dansk side ikke har været inddraget i beslutningen om, hvorvidt man vil udvinde uran. Vi er inddraget i, hvad konsekvensen er, hvis man udvinder uran. Så spørgsmålet om, hvorvidt man konfronterer eller har haft kontakt med DCE, er et grønlandsk spørgsmål.

Til ordføreren for Liberal Alliance vil jeg bare sige, at vi ikke har haft en dialog med Holland om Sea Shepherd. Vi har en dialog med en lang række lande om at håndhæve internationale regler, og det er sådan, at der ikke er nogen begrænsninger på fangst af småhvaler, heller ikke Færøernes fangst af grindehvaler, og derfor er det sådan, at det er en fangst, som er fuldt ud legitim, og som man på Færøerne har ret til at fortsætte med.

Til hr. Roger Matthisen vil jeg sige, at udfordringen med klimaftalen ikke er, om den er effektiv nok eller ej, det er jo, om den i det hele taget bliver efterlevet. Altså, det handler jo om, om man lever op til den. Og jeg er glad for, at Færøerne har valgt at tilslutte sig Parisaftalen. Jeg er ærgerlig over, at Grønland ikke har valgt at tilslutte sig Parisaftalen og dermed heller ikke er en del af indsatsen for at holde temperaturudviklingen under 2 grader. Det havde i mine øjne været et stærkere signal at være med i. Vi har fra dansk side stillet en række forskellige instrumenter til rådighed. Både den tidligere og den nuværende regering har taget en række initiativer for at etablere finansieringsformer for at sikre, at de klimainvesteringer, der skal til for at leve op til Parisaftalen, kommer til at foregå.

Med hensyn til olie- og gasudvindingen vil jeg sige i forhold til de råstoffer, der måtte være i Grønland, i den færøske undergrund, at hvis de på en miljømæssigt ansvarlig måde kan nyttiggøres, har jeg ikke et problem med det. Men kernen her er, at det skal være på en miljømæssigt forsvarlig måde. Om det så er økonomisk rentabelt, er noget helt andet – det må være op til dem, der måtte vælge at investere i en sådan produktion. Men det, der er kernen for mig, er, hvorvidt det er miljømæssigt forsvarligt.

Der er i øjeblikket gang i forhandlingerne om fiskeri. Det håber vi kan udløse en klar og bedre aftale.

Hr. Martin Lidegaard spørger i forbindelse med forskning, om vi kan samle det noget mere. Det har jeg allerede været inde på – det synes jeg godt vi kan. Jeg synes, at vi har et godt og tæt samarbejde med den grønlandske minister for udenrigsanliggender, og jeg synes, vi har et godt og tæt samarbejde med både administrationen i Thorshavn og i Nuuk i det daglige. Jeg synes ikke, at der fra vores side har været et behov for at øge samarbejdet. Men er der konkrete forslag til, hvor vi præcis skal uddybe samarbejdet, så hører vi det gerne og modtager det gerne.

I forhold til søkortdiskussionen er det sådan, at selv om man flytter Geodatastyrelsen til Aalborg her pr. 1. november 2016, fortsætter den hastighed, der hidtil har været i at producere søkort. Man går ikke op i hastighed, som man havde regnet med, men man fortsætter med den hastighed, der har været, og derfor vil man fortsat kunne præsentere en række søkort, også i løbet af 2017.

Jeg er ikke enig med fru Aleqa Hammond i, at der ikke har været fordele for Grønland i at have en aftale om amerikanske baser på Grønland. Alene den energi, der lægges i at sikre en tilstrækkelig god servicekontrakt på Thulebasen, viser den interesse, der er fra grønlandsk side i at have amerikanske baser, også økonomisk set. Det er sådan, at når vi har en delegation, der forhandler med USA på det her område, lever vi fra dansk side op til den aftale, vi har. Og det betyder, at den forhandlingsdelegation, der vil være fra kongeriget Danmarks side, består af Danmark og Grønland mod USA i spørgsmålet om, hvorvidt man skal have en ny og forbedret servicekontrakt. Vi har haft drøftelser med USA om, hvorvidt de vil leve op til den aftale, der har været, og vi har fået slået fast, at det vil de fremadrettet.

Jeg beklager, hvis ikke jeg nåede at komme ind på alle de kommentarer, der har været – der har været mange – men jeg håber, at vi kan fortsætte en god og aktiv dialog om de mange spørgsmål. Og jeg takker for den store interesse, der har været for regeringens redegørelse.

Kl. 18:13

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Foreløbig tak til ministeren. Jeg tror, håbet bliver opfyldt, fordi der i hvert fald er mulighed for, at der nu er nogle, der kommer med opfølgende spørgsmål.

Vi går i gang, først er det fru Aaja Chemnitz Larsen. Nej, undskyld, det er hr. Henrik Brodersen.

Kl. 18:14

Henrik Brodersen (DF):

Tak for det. Jeg gerne starte med at kvittere for redegørelsen, ligesom jeg gjorde i min ordførertale, og så beklage, at vi, hver eneste gang vi har en snak om det arktiske, skal have en lille sang nordfra om, hvor dårligt Danmark gør det, hvor meget vi ikke lever op til, og hvordan vi sammen med vores allierede altid har svinet og trådt på og ydmyget. Det synes jeg er meget, meget ærgerligt, når vi har sådan en debat her.

Til gengæld vil jeg sige, at der er så mange andre ting, vi kan tage fat på: alt det med klimaet, alt det med sikkerheden. Det kan godt være, vi aftaler de fem lande imellem, at her taler vi ... [Lyddudfald] ... russerne har en militærbase op mod området, amerikanerne har det qua Grønland osv. Og vi må jo bare sige, at hvis der er nogle andre, der får interesse for det her område, så er det så stort, at jeg tænker, det godt kan være, man lige vil prøve det af. Og vi ved også godt, at en aftale kun er en aftale, indtil den ikke er det længere. Her tænker jeg specielt på Rusland.

Kl. 18:15

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Udenrigsministeren.

Kl. 18:15

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Jeg er af den klare overbevisning, at det er i kongerigets interesse, at vi har en amerikansk tilstedeværelse i det arktiske og et amerikansk engagement i det arktiske område. Jeg synes også, det er i vores interesse, at vi har en samarbejdsaftale med USA på det militære område om Nordatlanten, også inklusive baser på Grønland. Det er sådan, at den optrapning, der har været, af russisk tilstedeværelse – militært, symbolsk – indtil videre ikke er i strid med den aftale, der har været omkring Ilulissat, om, hvordan man afklarer grænsedragning. Men hvis det måtte komme dertil, som hr. Henrik Brodersen ligesom antyder, nemlig at en aftale kun er en aftale, indtil den ikke er det længere, så vil det være rart at stå sammen med stærke allierede i den diskussion, der må komme efterfølgende. Så selv om der ikke er noget, der tyder på, at Ilulissataftalen ikke efterleves, så skader det ikke at forberede sig på at stå stærkest muligt i enhver given situation.

Kl. 18:16

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):

Henrik Brodersen.

Kl. 18:16

Henrik Brodersen (DF):

Det er jeg meget glad for at høre, for det behøver ikke nødvendigvis være dem, som bor omkring området. Og vi kan heller ikke betragte det som vores vand, fordi det skulper på vores kyster. Der er andre, der kan have så mange interesser, særinteresser, at de tænker: Skal vi nu ikke lige prøve det her af, gå op og se, hvad der er? Kineserne er

jo alle vegne. Der var også på et tidspunkt tale om, at de skulle drive minedrift i Grønland. Altså, der er så store kræfter på spil her, så vi er nødt til at gardere os. Så er det selvfølgelig godt, at vi har dialogen, men vi er også nødt til at være på forkant med, at når først folk kan se, at her er der nogle særinteresser, der kan plejes for egen vindings skyld, så er det ikke altid, dialogen er nok.

Kl. 18:17

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:17

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Det er også derfor, vi holder fast i, at vi skal have et tæt samarbejde med USA, dog et samarbejde, hvor USA selvfølgelig skal leve op til de forpligtelser, de har indgået – det er klart – inklusive forpligtelsen om, at servicekontrakten på Thulebasen skal lægges i et dansk-grønlandsk selskab.

I forhold til minedriften vil jeg bare indskyde, at det stadig væk er min opfattelse, at de mest realistiske operatører på en eventuel minedrift i Grønland vil være bl.a. kinesiske selskaber eller selskaber, der har helt eller delvis kinesiske interesser. Det skal man altså ikke afvise fortsat kan være tilfældet.

Kl. 18:17

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så det fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 18:17

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak. Da jeg holdt min allerallerførste tale her i Folketinget, sagde jeg, at det er rigtig vigtigt for mig, at man, når man kommer med noget kritik, også er konstruktiv og kommer med nogle løsningsforslag. Det er også den måde, jeg er på som person, og den måde, jeg også synes man når alle længst i politik på. Derfor vil jeg også gerne starte med at anerkende nogle af de tiltag, som regeringen har lavet, bl.a. i forhold til det her med, at man sikrer, at Grønland bliver repræsenteret, når der er det her årlige møde med ambassadørerne. Det håber jeg bestemt at man bliver ved med også at gøre fremadrettet.

Noget andet er i forhold til det her med satellitter og kommunikationsudstyr, som ministeren også var inde på: Det er jo virkelig noget, som kan være til gavn for den grønlandske befolkning, og derfor synes jeg, det er rigtig rart, at man har sikret en stor inddragelse af Grønland i det arbejde, som man laver. Så det vil jeg gerne anerkende regeringens arbejde for.

I forhold til EU og sælskind har vi jo haft en debat sådan her i løbet af de sidste par timer om det. På Arctic Circle-mødet holdt Great Greenland et rigtig fint oplæg, som egentlig gjorde mig mere bekymret, end jeg var før, for i virkeligheden handler det jo ikke kun om EU's forbud mod sælskind, men også om, at der er flere og flere lande, som begynder at få et forbud mod sælskind. Fra EU's side så vi gerne, at der var en certificering, men at man også sikrede, at der var noget mere oplysning. Det kunne jeg godt tænke mig at høre ministerens kommentar til.

Kl. 18:19

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Tak! Den kommer nu.

Kl. 18:19

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Først tak for anerkendelsen. Det er netop en del af den aftale, der blev lavet i efteråret 2015, at EU skal oplyse mere om Grønlands ret til sælskindseksport. Det ligger i en forpligtigelse. For det er vigtigt,

når man på den ene side har et forbud, som der er et flertal i EU for at fastholde, men på den anden side har den inuitundtagelse, som er afgørende for Grønland, at der så bliver oplyst om den. Det har været en tung gang, men det er en aftale, som er kommet succesfuldt hjem, og det er en aftale, som nu gør, at Grønland oplyser offentligheden og myndigheder i EU-lande om, at inuitprodukter er legitime, lovligt produkter. Det er selvfølgelig noget, vi skal udbygge og understøtte for at sikre, at Grønland har så god mulighed for sælskindseksport som overhovedet muligt.

Kl. 18:20

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 18:20

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Det er rart at høre, at ministeren også vil blive ved med at presse på, for at man styrker den informationsindsats, for det er der bestemt behov for.

Mit andet spørgsmål er i forhold til Pituffik, Thule Air Base, for det er jo virkelig en sag, som samfundsøkonomisk har en stor betydning for Grønland. Jeg mener, jeg har læst et sted, at det svarer til 10 pct. eller mere af de samlede skatteindtægter i Grønland. I forhold til regeringens rolle i en løsning vil jeg spørge: Hvordan vil man være med til at sikre, at det er til gavn for Grønland, og netop sikre, at Grønlands interesser også bliver varetaget i denne sag?

Kl. 18:20

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:21

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Det er afgørende for os, at vi har en samlet holdning, er enige på det danske kongeriges side om, hvordan vi arbejder sammen. Vi har fra starten af sagt og aftalt med amerikanerne, at når vi forhandler om det her spørgsmål, forhandler Danmark og Grønland side om side. Det holder vi fast i. Og vi sikrer, at det efterleves, når vi i den kommende tid skal have en dialog med USA om, hvordan man får lavet en ny servicekontrakt, som lever op til det, der fra starten af har været det aftalte, nemlig at det skal være en kontrakt, der ligger på et dansk-grønlandsk selskab, en kontrakt, som er med til at skabe fordele for det grønlandske samfund, ikke bare økonomisk, men også uddannelsesmæssigt.

Kl. 18:21

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Tórbjörn Jacobsen.

Kl. 18:21

Tórbjörn Jacobsen (T):

Jeg er enig med udenrigsministeren i, at således som forholdene er i øjeblikket på den politiske scene, er det jo rigtigt, at man kommer ud med én stemme som aktør i det her spil, men selv om samarbejdet imellem Færøerne og Grønland har været særdeles godt igennem årtier på alle områder, kan det jo ske, at interesserne er divergerende. Vi kan bare tage et eksempel. Hvis havet vokser, kan det være en mulighed for en færøsk fiskeskipper, og modsat for den grønlandske fanger med et hundespand og en slæde kan det blive en stor udfordring – altså det, der sker i det samme hav. Derfor kan man komme ud i en situation, hvor interesserne bliver forskellige imellem Grønland og Færøerne. Har man konsekvensberegnet, hvordan man vil håndtere situationer af den slags i fremtiden?

Kl. 18:22

Kl. 18:25

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:22

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

At lave en konsekvensberegning på en ikke kendt situation er meget svært. Hvis man skal lave en konsekvensberegning, skal man jo vide, hvad det er for en situation, man skal håndtere. Så sådan en økonomisk konsekvensberegning kan jeg jo ikke tilbyde, men jeg kan fortælle, hvordan vi vil håndtere en sådan situation. Vi vil håndtere det ved, at de områder af kongeriget, der har mest på spil, også er dem, der ligesom fører ordet og er med til at sætte kursen for, hvilken beslutning der skal tages i fællesskabet, men hvis det er et område, hvor der ikke er en enkelt part, der ligesom har den største del af ansvaret, så er samarbejdet som vanligt. Det er derfor, at vi ser, at nogle gange sidder Færøerne i den danske stol, andre gange sidder Grønland i den danske stol, og andre gange igen sidder Danmark så at sige i den danske stol, når man kigger på, hvor det er, Kongeriget Danmark har stole i forhandlingslokalet. Vi er indtil videre lykkedes med at finde løsninger, hvor vi bøjer forskellighederne mod hinanden og finder fælles fodslag, og vi tror på, at hvis vi har en aktiv vilje til at søge samarbejdet, kan vi det stadig væk.

Kl. 18:24

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Tórbjörn Jacobsen.

Kl. 18:24

Tórbjörn Jacobsen (T):

En del af årsagen til spørgsmålet er, at jeg kender til nogle komplikationer, der var for nogle år siden i NATO-regi, hvor interesserne fra grønlandsk og færøsk side gik imod hinanden, men det er så en helt anden sag.

Det, som jeg nu vil spørge om, er: Jeg forstår ikke rigtigt, hvorfor den her Tyrkiethandelsaftale er med i den her redegørelse om Arktis, men det kan også være lige meget. Det, som jeg vil spørge om, er EU-handelsaftalen, som ikke er revideret i mange herrens år for Færøernes vedkommende, og man ser i teksten, at den danske regering støtter op om en modernisering af aftalen. Ved udenrigsministeren noget om, hvordan det går med at få et resultat ud af de forhandlinger?

Kl. 18:25

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:25

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Vi har taget de andre handelsaftaler med som eksempler på, at udenrigstjenesten er hele kongerigets udenrigstjeneste, og at vi også bistår og forhandler handelsaftaler på vegne af andre dele af rigsfællesskabet end bare Danmark. Det betyder jo, at vi i forhold til en fornyet handelsaftale imellem Færøerne og EU prøver at få skabt de bedst mulige rammer for Færøerne. Det er en aftale, som det ligger tungt med i øjeblikket. Det er en aftale, som vi presser på med, og som vi håber at vi i løbet af de kommende år kan få en positiv afklaring på, fordi Færøerne fortjener en mere moderniseret handelsaftale med EU.

Kl. 18:25

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det fru Aleqa Hammond.

Aleqa Hammond (UFG):

Udenrigsministeren er den 10. september i Politiken blevet citeret for at sige, at når russerne ønsker at forhandle overlap af kontinental-sokkelkravet ved Nordpolen, før Kontinentalsokkelkommissionen har udtalt sig, vil han kategorisk afvise dette krav. Jeg vil gerne spørge til, om denne udmelding fra udenrigsministerens side er koordineret med Grønland.

Kl. 18:26

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:26

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Hvis man kigger i redegørelsen, kan man se, at vi allerede har startet en dialog med Rusland. Men det er en dialog – det er ikke en forhandling. Når jeg siger det på den måde, er det, fordi vi ikke kan forhandle en aftale med Rusland, før vi ved, hvad der er af andre godkendte krav på området.

Når der er forhandlet aftaler med Norge og Island på det havområde, der ligger syd for Grønland, er det, fordi alle parter, som havde en interesse og havde et krav, var klar til at sætte sig til bordet og forhandle. Vi kan ikke lave en selvstændig forhandling med Rusland om, hvorledes man skal lave en afklaring af grænsedragningen i området omkring Nordpolen, fordi det kræver, at andre lande er med. Men vi har naturligvis en åben dialog, også en dialog, som vi er i tæt kontakt med Nuuk og de grønlandske ministerier om.

Kl. 18:27

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Aleqa Hammond.

Kl. 18:27

Aleqa Hammond (UFG):

Er dialogen med russerne koordineret med Grønland? vil jeg også spørge til.

Udenrigsministeren siger, at Danmark er en del af erklæringen om den arktiske højsø. Men den gælder – citat: Kingdom of Denmark in respect of Greenland, med USA, Norge, Rusland og Canada. For Grønland har selv fiskerikompetencen, og Danmark er en del af EU og har deres egen fiskerikompetence inden for EU. Jeg vil gerne have udenrigsministeren til at uddybe, hvorfor udenrigsministeren siger, at Danmark er en del af erklæringen om den arktiske højsø.

Kl. 18:28

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:28

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Det er sådan, at når jeg står her som udenrigsminister, så står jeg her som kongerigets udenrigsminister. Det betyder, at når vi indgår aftaler, indgår vi også aftaler på vegne af Kongeriget Danmark, for så vidt angår Grønland for nogle aftalers vedkommende. Vi indgår aftaler for Kongeriget Danmark, for så vidt angår Færøerne på nogle områder, og vi indgår aftaler for kongeriget, hvor det ikke vedrører Grønland og Færøerne. Men når vi snakker om højsøfiskeriet, er det, som fru Aleqa Hammond nævner, en aftale, der er indgået på vegne af kongeriget, for så vidt angår Grønland, og ikke for så vidt angår resten af kongeriget.

Kl. 18:28

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Christian Juhl.

Kl. 18:28

Kl. 18:31

Christian Juhl (EL):

Tak for det. Det blev nævnt undervejs i debatten, at der ikke kun er de der ikkeopryddede baser i Grønland, men at der er 63 gamle baser i Arktis. Hvad har ministeren gjort, for at man får en fælles løsning på det problem, og i hvilket forum har han gjort det, og hvornår tror ministeren at der kommer en løsning? Og i fald USA ikke ønsker at betale for sådan en oprydning, hvem skal så?

Kl. 18:29

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:29

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Jeg må sige, at jeg ikke er klar over, hvad det er for 63 baser, hr. Christian Juhl hentyder til. Antallet 63 baser i det arktiske område er ikke noget, jeg forud for i dag har været bekendt med, og derfor heller ikke noget, jeg har kunnet stille spørgsmål om i givne fora. Så det må altså kræve, at man, hvis man skal have en nærmere besvarelse, eventuelt stiller spørgsmålet skriftligt med mulighed for, at jeg kan undersøge sagen, da tallet 63, som jeg har hørt om i løbet af i dag, er nyt for mig.

Kl. 18:29

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Christian Juhl.

Kl. 18:29

Christian Juhl (EL):

Okay, men vi er vel enige om, at der i hvert fald er nogle i Grønland, som skal ryddes op, og at de samme problemer gør sig gældende for affaldet der. Hvis ministeren kan svare på det med Grønland så hurtigt, er det også fint i første omgang.

Det andet spørgsmål er: Hvornår bliver søkortene færdige? Altså, hvornår har man løst de lokale danske problemer, så man kan leve op til aftalen med Grønland?

Kl. 18:30

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:30

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Det er sådan, at jeg mener, at de aftaler, der er indgået om de amerikanske baser, naturligvis skal efterleves. Vi er i øjeblikket i gang med at undersøge Camp Century, og hvad udfordringen reelt er med den, og det vender vi tilbage til, lige så snart vi har en afklaring på området fra det danske Miljøministerium, og der skal naturligvis derefter ryddes op.

I forhold til søkort er det sådan, at man fortsat har gang i aftalen om søkort. Der er produceret 32 søkort, og der mangler at blive produceret 41 for at dække den aftale, der skal være. Det vil ikke kunne nås til udgangen af 2018, men vi vil forsøge at nå det i så hurtigt et tempo som overhovedet muligt derefter. Selv om der er en udflytning af arbejdspladser i Danmark, fortsætter søopmålingen i Grønland med et aktivitetsniveau, der som minimum er på samme niveau som i tidligere år.

Kl. 18:31

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Sjúður Skaale.

Sjúður Skaale (JF):

Tak for det. Jeg synes jo, at det i en arktisk sammenhæng bør være således, og det er det også, at 1 + 1 + 1 giver mere end 3, da Grønland og Færøerne og Danmark har en synergieffekt, som giver en fordel for alle. Der er det store område i Grønland, som gør Danmark til en arktisk spiller og en del af Arctic 5, vi har Færøerne på tærsklen mellem Europa og Arktis, som er en meget vigtig placering, og vi har Danmark med den langt større diplomatiske styrke, som man har, og derfor er jeg meget glad for, at ministeren anerkender, at det er et kæmpe problem, at Færøernes handelsaftaler med EU er så dårlige, og at vi har et enormt stort behov for at få dem forbedret. For konsekvensen er, at Færøerne nu er eksportør af råvarer, som et afrikansk land mange gange er det. Toldmuren på de 25 pct. gør, at mange af de penge, som tjenes inden for fiskeriet på Færøerne, ikke kan investeres, fordi man ikke har mulighed for at investere i forædlingsfabrikker, og man forsøger at investere pengene uden for Færøerne, f.eks. i Tyskland. Det skaber arbejdspladser og indtægter dér i stedet, og derfor tager jeg meget positivt imod den udstrakte hånd. Tak.

Kl. 18:32

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Tak. Så er det udenrigsministeren.

Kl. 18:32

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Det vil vi forsøge at leve op til. For det er i vores interesse at gøre det så godt for Færøerne at kunne afsætte deres produkter på det europæiske marked som muligt. Jeg tror ikke bare, at det vil være i Færøernes interesse, men jeg tror også, at det vil være i europæisk interesse. Jeg tror på, at frihandelen også fremmer mulighederne for forbrugere i Europa, der vil få bedre adgang til at få f.eks. grønlandsk forarbejdet fisk ind. Det vil være til gavn for folkesundheden, da vi trænger til at spise noget mere fisk, altså af hensyn til europæisk sundhed.

Kl. 18:33

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Sjúður Skaale? Nej. Så går vi til Roger Matthisen.

Kl. 18:33

Roger Matthisen (ALT):

Tak for det, og tak for talen. Jeg tænker på, at vi har talt om internationale aftaler, og vi har snakket lidt om grænseløse problemer og kommercielt fiskeri. Jeg er, ligesom jeg også var i min ordførertale, nysgerrig efter at høre, om ministeren er interesseret i at arbejde for en juridisk bindende aftale, eller om han er tilfreds med den nuværende erklæring.

Kl. 18:33

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:33

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Jeg så gerne, at det kunne blive en juridisk bindende aftale, men det, der sådan set er vigtigst for mig, er, at der er en aftale. For det, jeg oplever, er faktisk, at de lande, der arbejder sammen om det arktiske område, lever op til de aftaler, de indgår. Vi oplever ikke, at det er svært at få folk til at leve op til aftaler. Uanset om det er de såkaldte search and rescue-aftaler, eller det er andre aftaler, lever man op til det. For man ved, at det er i alles interesse, at de aftaler, der indgås, overholdes. Så det vigtigste for mig er sådan set aftalens indhold, mere end om det er en juridisk bindende eller en politisk aftale. For

jeg tror på, at de aftaler, der indgås, i lighed med de hidtidige aftaler vil blive overholdt.

Kl. 18:34

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Spørgeren.

Kl. 18:34

Roger Matthisen (ALT):

Tak. Jeg er enig i, at en aftale er bedre end ingen aftale, men det er jo ikke altid sådan, at aftaler bliver overholdt, kan man sige. Men det er godt at høre, at ministeren faktisk er interesseret i det, hvis der var mulighed for en juridisk bindende aftale. Så tænker jeg lidt på fremtiden for Thulebasen, og hvordan den passer ind i regeringens arktiske strategi. Der er jeg ret interesseret i at høre, om det er noget, du kan fortælle lidt om.

Kl. 18:35

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 18:35

Udenrigsministeren (Kristian Jensen):

Vi mener, at det er til gavn for både Danmark og Grønland og for kongeriget i sin helhed, hvis der er en forsvarsmæssig samarbejdsaftale om en amerikansk base i Thule. Vi har historisk set, men også fremadrettet, en interesse i, at det sikkerhedsmæssige samarbejde, der har skabt fred og stabilitet i Europa, mellem Europa og USA hen over Atlanten, inklusive med Danmark, Færøerne og Grønland, fortsættes, at det styrkes og udbygges, og det vil fortsat kræve, at der er et samarbejde om Thulebasen. Den samarbejdsaftale, der ligger, skal naturligvis efterleves, også hvad angår den servicekontrakt, der nu har været omdiskuteret i op til flere år.

Kl. 18:35

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Tak for det.

Da jeg ikke ser, at der er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Kl. 18:36

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Henrik Dam Kristensen):
Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 26. oktober 2016, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 18:36).